

378 /
ค 160
63

สถานภาพและบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 - 2520

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมศักดิ์ ขอบตรง

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตลิ่งชัน 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร 3821678 3816088

ว 4 ค.ย. 2523

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กันยายน 2522

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

80569

สถานภาพและบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 – 2520

บทคัดย่อ

ของ

สมศักดิ์ ชอบตราช

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน 2522

การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางด้านสถานภาพและบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในด้านต่าง ๆ 7 ด้านคือ 1) เป้าหมายในการจัดการศึกษา 2) รูปแบบของกิจการบริหารและการแบ่งส่วนราชการ 3) หลักสูตรและการสอน 4) นักศึกษา 5) อาจารย์ 6) การเงิน และ 7) อาคารสถานที่ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงพรรณนา และเสนอรายงานการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ ปรากฏผลการศึกษาค้นคว้าแต่ละด้าน ดังนี้

1. เป้าหมายในการจัดการศึกษา ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งจนถึงปัจจุบันเป้าหมายหลักของมหาวิทยาลัยรามคำแหงยังไม่เปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การเป็นมหาวิทยาลัยตลาดวิชา แต่ได้ปรับปรุงการดำเนินงานทางด้านการรับนักศึกษา และการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้มหาวิทยาลัยดำเนินงานตามเป้าหมายได้เหมาะสมกับสถานการณ์

2. การจัดรูปแบบของกิจการบริหารและการแบ่งส่วนราชการ ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งจนถึงปัจจุบันการจัดรูปแบบของกิจการบริหารภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหงยังไม่เปลี่ยนแปลงในด้านการแบ่งส่วนราชการ คณะและสำนักต่าง ๆ ส่วนใหญ่แบ่งส่วนราชการเป็นการภายใน คณะและสำนักที่แบ่งส่วนราชการเป็นการถาวร ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 ได้แก่ คณะนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสำนักงานอธิการบดี

3. หลักสูตรและการสอน โครงสร้างของหลักสูตรในคณะต่าง ๆ แตกต่างกัน แต่ยังอยู่ในโครงสร้างใหญ่เดียวกัน ทางด้านการสอนมหาวิทยาลัยได้เปิดคณะและสาขาวิชาใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นเสมอ และใช้ตำราเป็นสื่อการสอนหลักของมหาวิทยาลัย ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 คณะต่าง ๆ มีจำนวนตำราเท่ากับกระบวนวิชาเรียน ยกเว้น คณะนิติศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ ซึ่งมีจำนวนตำรามากกว่า ทางด้านการวิจัยในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 อาจารย์ทำงานวิจัยน้อยมาก คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ อาจารย์ไม่มีผลงานวิจัย

4. นักศึกษา ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 มีจำนวนนักศึกษาสมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหงเพิ่มขึ้นเกือบทุกปีการศึกษา โดยเฉพาะปีการศึกษา 2519 และปีการศึกษา 2520 มีอัตราการเพิ่มของจำนวนนักศึกษาเข้าใหม่สูงมาก ทางด้านการกระจายของจำนวนนักศึกษา ปรากฏว่า ในช่วงหลังปีการศึกษา 2514 การกระจายของจำนวนนักศึกษาในคณะต่าง ๆ ก็ขึ้นทุกปีการศึกษา อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษาออกระหว่างการศึกษา ในระยะหลังปีการศึกษา 2516 ค่อนข้างสูง คือต่ำกว่าร้อยละ 20 และอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษาสำเร็จการศึกษา ในระหว่างปีการศึกษา 2517 - 2520 ต่ำกว่าร้อยละ 7

5. อาจารย์ ในระหว่างปีการศึกษา 2515 - 2520 คุณวุฒิของอาจารย์ประจำโดยเฉลี่ยระดับปริญญาโท และคุณวุฒิของอาจารย์พิเศษ โดยเฉลี่ยสูงกว่าระดับปริญญาโท เกือบทุกปีการศึกษา

6. การเงิน ในระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้รับเงินในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นทุกปี เงินที่ได้รับเป็นเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยมากกว่าเงินรายได้จากงบประมาณแผ่นดิน และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเงินงบประมาณนั้น ส่วนใหญ่ได้จัดเป็นงบดำเนินการประเภทเงินเดือน และค่าจ้างประจำ รองลงมาได้แก่งบลงทุน และงบดำเนินการประเภทอื่น ๆ ตามลำดับ ทางด้านค่าใช้จ่ายต่อหัว ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2515 - 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีค่าใช้จ่ายต่อหัวต่ำกว่า 2,500 บาท

7. อาคารสถานที่ ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้สร้างอาคารเพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา และได้ใช้พื้นที่อาคารในด้านการเรียนการสอนน้อยกว่าพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอื่น ๆ เกือบทุกปีการศึกษา อัตราส่วนพื้นที่อาคารต่อนักศึกษาประมาณ 0.3 ตารางเมตร และอัตราส่วนพื้นที่โดยทั่วไปของมหาวิทยาลัยต่อนักศึกษาลดลงอย่างรวดเร็ว

STATUS AND ROLE OF RAMKHAMHEANG UNIVERSITY 1971 - 1977

AN ABSTRACT

BY

SOMSAK CHOBTRONG

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree

at Srinakharinwirot University

September 1979

1

The purpose of this research was to study the Status and Role of Ramkhamheang University between 1971 to 1977 in seven topics : 1) The aims in educational management, 2) Model of administrative organization and its divisions, 3) Curriculum and instruction, 4) Students, 5) Teaching staff, 6) Finance, and 7) Facilities. The research and the analysis are descriptive in nature. The research findings were :

1. The aims in educational management : From the past to present, the major aim of Ramkhamheang University had not changed, namely, it remained an open university. There were improvement in student admission and teaching management corresponding with the current situation to achieve the desired aims.

2. Model of administrative organization and its divisions : From the past to present, the administrative organization in Ramkhamheang University remained the same as before with most of faculties and institutes having informal internal division of functions. Those with internal divisions permanently established during the academic years 1971-1977 were Faculty of Law, Faculty of Humanities, and the office Presidential Administration.

3. Curriculum and instruction : The curricular structure in many faculties was found to be different, however, conforming to the main structural frame work. Concerning pedagogy, new disciplines, departments and faculties were continually added instructional media. During academic years 1971-1977, number of texts used and courses offered in most of faculties remained quite constant except for the Faculty of Law and Faculty of Political Science which added more

texts than courses. During academic years 1971 - 1977, Faculty of Law, Faculty of Business Administration, Faculty of Sciences, and Faculty of Economics conducted no research, while others had few.

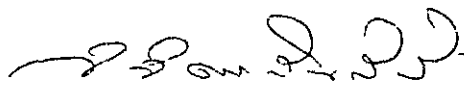
4. Students : During academic years 1971-1977, the number of students of Ramkhamheang University increased every year. In academic years 1976 and 1977 especially were the higher enrollment of the new students after the academic year of 1971, the distribution of the students by faculties improved markedly. The drop-out rate after academic year 1973 was constant which was below 20 percents annually. The graduate rate during academic years 1974 -1977 was 7 percents lower than before.

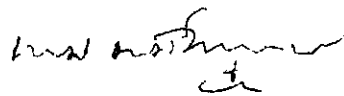
5. Teaching staff : During academic years 1972 - 1977, the average qualifications of full-time teaching staff were masters' degree and of the part-time teaching staff higher than masters' degree.

6. Finance : During fiscal year 1972 - 1977, funding for Ramkhamheang University increased every year. The university's income comprised larger portion of the funding than that allocated by the government. The government funding was most used in the current costs, some in the capital costs and very little in other categories. The current cost per student in 1972 - 1977 was lower than 2,500 baht.

7. Facilities : During 1972 - 1977, the University had new buildings constructed every year. The utilization of the buildings for instructional purposes was less than for other activities. The ratio of building space square meter per student was 0.3. The ratio of space per student continued decreasing gradually.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปัญหานี้อย่างรอบคอบแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

 ประธาน

 กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร
สินศิริ ประธานกรรมการ และ ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์ กรรมการ ได้กรุณาให้
คำแนะนำปรึกษาชี้แนะแนวทางในการดำเนินการวิจัยมาโดยตลอดอย่างดียิ่ง ผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ ภาสกรนิรันดร์ ศาสตราจารย์
คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร อาจารย์เอนก เพียรอนุกุลบุตร อาจารย์อนุสรณ์ สกฤต
และอาจารย์สุวิมล ทองอยู่ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลในมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่กองวิชาการ ขบวนการมหาวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่
ห้องสมุดสำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี ที่กรุณาให้ความสะดวกในการ
รวบรวมข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับอาจารย์ฉันทัส ทองช่วย ที่ช่วยเหลือในทุก ๆ
ด้านอย่างเต็มที่ นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเป็นปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

สมศักดิ์ ขอบตรง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	7
✓ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	7
✓ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
✓ กำจำกัดความศัพท์เฉพาะ	8
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	9
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	9
การเก็บรวบรวมข้อมูล	10
การจัดกระทำกับข้อมูล	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	11
วิธีการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา	11
การจัดมหาวิทยาลัยเปิดหรือมหาวิทยาลัยทวิภาคีวิชา	17
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง	22
2 สถานภาพโดยทั่วไปของมหาวิทยาลัยรามคำแหง	29
เป้าหมายในการจัดการศึกษา	29
การจัดรูปแบบของศักรการบริหาร	32
การแบ่งส่วนราชการ	35
หลักสูตรและการสอน	38
ผลงานทางวิชาการ	42
การแต่งตำรา	42
การวิจัย	44

3	การเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษา อาจารย์ การเงิน และ	
	อาคารสถานที่	46
	นักศึกษา	46
	นักศึกษาเข้าใหม่	46
	สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา	48
	นักศึกษาออกระหว่างการ ศึกษา	56
	นักศึกษาสำเร็จการ ศึกษา	58
	อาจารย์	60
	คุณสมบัติทางวิชาการ ของอาจารย์	60
	อัตราส่วนระหว่างจำนวนอาจารย์ประจำกับจำนวนอาจารย์พิเศษ	64
	การเงิน	66
	งบลงทุน	68
	งบดำเนินการ	70
	อาคารสถานที่	74
4	ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา อาจารย์ การเงิน และ	
	อาคารสถานที่	79
	อัตราส่วนระหว่างนักศึกษาต่ออาจารย์	79
	อัตราส่วนระหว่างนักศึกษาดวงบดดำเนินการที่ได้รับจากเงิน	
	งบประมาณแผ่นดิน	80
	อัตราส่วนระหว่างอาคารสถานที่ต่อนักศึกษา	82
	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ จำนวนนักศึกษาออก	
	ระหว่างการ ศึกษา และจำนวนนักศึกษาสำเร็จการ ศึกษา	
	เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน	83
	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนอาจารย์ประจำกับจำนวนอาจารย์พิเศษ	
	เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน	86

ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเงินประเภทต่าง ๆ เมื่อเอา ปีงบประมาณ 2518 เป็นปีฐาน	88
ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอนกับพื้นที่ อาคารที่ใช้ในกิจการอื่น ๆ เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็น ปีฐาน	91
ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา อาจารย์ประจำ เงินงบประมาณ และพื้นที่อาคารเมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน	93
ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ เงินงบประมาณของคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน	96
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	114
ความมุ่งหมายของการศึกษากันกว่า	114
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	114
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษากันกว่า	114
การเก็บรวบรวมข้อมูล	115
การจัดกระทำกับข้อมูล	115
ผลการศึกษากันกว่า	116
อภิปรายผล	122
ข้อเสนอแนะ	124
บรรณานุกรม	127
ภาคผนวก	133

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 โครงสร้างของหลักสูตร คณะนิเทศศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ ปีการศึกษา 2520	40
2 จำนวนค่าเล่าเรียนและอัตราส่วนร้อยละของค่าเล่าเรียน ที่อาจารย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงแต่งประกอบการสอนในระหว่าง ปีการศึกษา 2514 - 2520 จำแนกตามคณะ	43
3 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาเข้าใหม่ มหาวิทยาลัย รามคำแหง ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 จำแนกตามคณะ	47
4 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 จำแนกตามคณะ	49
5 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2519 ที่นับถือศาสนาต่าง ๆ จำแนกตามคณะ	50
6 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 ที่มีอายุต่าง ๆ จำแนกตามคณะ	51
7 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 ที่มีอาชีพต่าง ๆ จำแนกตามคณะ	53
8 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 ที่มีพื้นความรู้ต่าง ๆ จำแนกตามคณะ	55

9	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาออกระหว่างการศึกา ในระหว่างปีการศึกษา 2514 – 2519 ของมหาวิทยาลัย รามคำแหง จำแนกตามคณะ	57
10	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ในระหว่างปีการศึกษา 2517 – 2520 ของมหาวิทยาลัย รามคำแหง จำแนกตามคณะ	59
11	คุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในระหว่างปีการศึกษา 2516 – 2520 จำแนกตามคณะ และสำนัก	61
12	คุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในระหว่างปีการศึกษา 2516 – 2520 จำแนกตามคณะ	63
13	อัตราส่วนร้อยละระหว่างจำนวนอาจารย์ประจำกับจำนวน อาจารย์พิเศษ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในระหว่าง ปีการศึกษา 2516 – 2520	65
14	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของเงินรายได้ ระหว่างปีงบประมาณ 2515 – 2520 ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามคณะ	67
15	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของงบลงทุนในมหาวิทยาลัย รามคำแหง ระหว่างปีงบประมาณ 2515 – 2520 จำแนก ตามคณะและสำนัก	69
16	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของงบดำเนินการประเภทเงินเคื้อน และค่าจ้างประจำในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างปีงบประมาณ 2515 – 2520 จำแนกตามคณะและสำนัก	71
17	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของงบดำเนินการประเภทนอกเหนือ จากเงินเคื้อน และค่าจ้างประจำ ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างปีงบประมาณ 2515 – 2520 จำแนกตามคณะและสำนัก	73

18	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาคารในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 จำแนกตามลักษณะ การก่อสร้าง	75
19	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียน การสอน และพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอย่างอื่น ๆ ใน มหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520	77
20	อัตราส่วนระหว่างนักศึกษาต่ออาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 จำแนกตามคณะ	80
21	ค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ในระหว่าง ปีการศึกษา 2515 - 2520 จำแนกตามคณะ	81
22	อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ จำนวนนักศึกษาออก ระหว่างการศึกษา และจำนวนนักศึกษาสำเร็จการศึกษา ใน ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน จำแนกตามคณะ	84
23	อัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์ประจำ และจำนวนอาจารย์ พิเศษในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 เมื่อเอา ปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน	86
24	อัตราส่วนร้อยละของจำนวนเงินประเภทต่าง ๆ ในระหว่าง ปีงบประมาณ 2515 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน	89
25	อัตราส่วนร้อยละของพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอน และ พื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอย่างอื่น ๆ ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน	91

26	อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ เงินงบประมาณ และพื้นที่อาคาร ในระหว่างปีการศึกษา 2514 – 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน	94
27	อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ เงินงบประมาณ ในคณะนิติศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2514 – 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน	97
28	อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ เงินงบประมาณ ในคณะบริหารธุรกิจ ระหว่างปีการศึกษา 2514 – 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน	100
29	อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ เงินงบประมาณ ในคณะมนุษยศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2514 – 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน	103
30	อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ เงินงบประมาณ ในคณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2514 – 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน	106
31	อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ เงินงบประมาณ ในคณะวิทยาศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2517 – 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน	108
32	อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ เงินงบประมาณ ในคณะรัฐศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2517 – 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน	110
33	อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ เงินงบประมาณ ในคณะเศรษฐศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2517 – 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน	112

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษาเข้าใหม่
จำนวนนักศึกษาออกระหว่างการ ศึกษา และจำนวนนักศึกษา
สำเร็จการศึกษา และจำนวนนักศึกษาสำเร็จการศึกษา
ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา
2518 เป็นปีฐาน 85
- 2 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์ประจำ
และจำนวนอาจารย์พิเศษ ในระหว่างปีการศึกษา 2516 -
2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน 87
- 3 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนเงินประเภทต่าง ๆ
ในระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา
2518 เป็นปีฐาน 90
- 4 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียน
การสอนและพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอย่างอื่น ๆ ในระหว่าง
ปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็น
ปีฐาน 92
- 5 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์
ประจำ เงินงบประมาณ และพื้นที่อาคาร ในมหาวิทยาลัย
รามคำแหง ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอา
ปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน 95
- 6 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์
ประจำ และเงินงบประมาณ ในคณะนิติศาสตร์ ระหว่าง
ปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518
เป็นปีฐาน 98

- 7 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์
ประจำ และเงินงบประมาณ ในคณะบริหารธุรกิจ ระหว่าง
ปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518
เป็นปีฐาน 101
- 8 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์
ประจำ และเงินงบประมาณ ในคณะมนุษยศาสตร์ ระหว่าง
ปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518
เป็นปีฐาน 104
- 9 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์
ประจำ และเงินงบประมาณ ในคณะศึกษาศาสตร์ ระหว่าง
ปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518
เป็นปีฐาน 107
- 10 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์
ประจำ และเงินงบประมาณ ในคณะวิทยาศาสตร์ ระหว่าง
ปีการศึกษา 2517 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518
เป็นปีฐาน 109
- 11 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์
ประจำ และเงินงบประมาณ ในคณะรัฐศาสตร์ ระหว่าง
ปีการศึกษา 2517 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518
เป็นปีฐาน 111
- 12 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์
ประจำ และเงินงบประมาณ ในคณะเกษตรศาสตร์ ระหว่าง
ปีการศึกษา 2517 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518
เป็นปีฐาน 113

บัญชีแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1 รูปแบบการจัดองค์กรการบริหารของมหาวิทยาลัยรามคำแหง	34
2 การแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2520	37
3 ที่ตั้งอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีการศึกษา 2520	152

ภูมิหลัง

แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520¹ ในหมวดระบบการศึกษา ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา สำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาระดับสูงสุดของประเทศ รัฐมุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามทางด้านสติปัญญาและความคิดเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ สร้างสรรค์กำลังคนทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาประเทศและพัฒนาคนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอันมีคุณค่าแก่บุคคล สังคม และประเทศชาติ

การบริหารในด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษา มุ่งให้สถานศึกษามีเสรีภาพในการดำเนินงานในด้านวิชาการ โดยไม่ขัดข้องนโยบายแผนงานและโครงการของรัฐ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของรัฐตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด แนวการจัดสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา อาจจัดเป็นรูปวิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันเฉพาะอย่าง และอาจจัดในรูปสื่อการเรียนในลักษณะต่าง ๆ โดยผู้เรียนไม่จำเป็นต้องมาเรียนในสถานศึกษาก็ได้²

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดระบบการสอนในรูปสื่อการเรียนแบบประสม ซึ่งนักศึกษาจะมาฟังคำสอนในชั้นเรียนหรือไม่ก็ได้ เริ่มมีในประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2476 - 2495 ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง โดยเปิดสอนวิชาธรรมศาสตร์ (นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์)³ และต่อมา พ.ศ. 2514 ก็ได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหงขึ้น ในระยะแรก

¹ แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 หน้า 6-7

² ก. หน้า 12

³ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คู่มือการศึกษา 2520 หน้า 6

เปิดสอน 4 คณะคือ คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และมนุษยศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์¹
 รัชชยงค์ พรหมวงศ์² กล่าวว่า "การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 และการเมืองกับมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้น เป็นมหาวิทยาลัยเปิด หรือมหาวิทยาลัยตลาดวิชา
 ในรูปเปิดรับนักศึกษาโดยไม่มีการสอบคัดเลือก (Open Admission)"

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้รับจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 พ.ศ. 2514 สืบเนื่องจาก นายประมวล กุลมาศย์ กับคณะ³ เป็นผู้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติ
 ฉบับนี้ขึ้นโดยให้เหตุผลว่า

"เนื่องจากประเทศไทยมีพลเมืองเพิ่มมากขึ้น เป็นเหตุให้นักเรียน นักศึกษา ไม่มีที่
 เล่าเรียน ทั้งปรากฏปัญหาเป็นประจำมาทุกๆ ปี เพราะมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีนักศึกษา
 เป็นจำนวนมากแต่ที่เล่าเรียนคับแคบ ไม่อาจรับนักศึกษาเพิ่มจำนวนขึ้นได้ และเพื่อให้
 มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นตลาดวิชารับนักศึกษาได้ทั่วไป โดยมาฟังคำสอนที่มหาวิทยาลัยก็ได้
 หรือจะรับซื้อคำสอนจากมหาวิทยาลัยไปเรียนด้วยตนเองแล้วมาสมัครสอบก็ได้ เป็นการให้
 การศึกษาแก่คนทุกชั้น เพื่อสร้างคุณภาพความรู้ความสามารถของประชาชนคนไทยให้สูงขึ้น
 ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ และเป็นการลัดกันมิให้นักศึกษาไปหาที่เล่าเรียนใน
 ต่างประเทศอันเป็นการสูญเสียเงินตราต่างประเทศปีหนึ่งๆ มีใช้อยู่ และเป็นการแก้
 ปัญหาข้อกล่าวหาว่า นักศึกษาไม่มีที่เล่าเรียนจะได้หมดสิ้นไป"

¹ "แนะนำสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" อุดมศึกษา 20 : 10

มีนาคม 2521

² รัชชยงค์ พรหมวงศ์ "การดำเนินงานมหาวิทยาลัยเปิดเพื่อปวงชน" ครูศาสตร์

3 : 31 กันยายน - ตุลาคม 2519

³ สมณ มังคะ และคนอื่นๆ แนวทางการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรามคำแหง หน้า 3

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 ได้กำหนดหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในหมวด 1 บททั่วไป มาตรา 5 ว่า "มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นสถาบันการศึกษาและวิจัยแบบตลาดวิชา มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับสูง และทะนุบำรุงวัฒนธรรม"¹ ภายในขอบเขตของจุดมุ่งหมายดังกล่าว มหาวิทยาลัยรามคำแหงทำหน้าที่หลัก 4 ประการ คือ²

1. การสอนวิชาการและวิชาชีพ เพื่อสนองความต้องการกำลังคนของสังคม
2. การวิจัยค้นคว้าเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ
3. บริการทางวิชาการแก่สังคม
4. การถ่ายทอดวัฒนธรรมและปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้พยายามอย่างยิ่งที่จะดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ แต่ก็ประสบปัญหาหลายด้าน รายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ³ ก็ได้กล่าวถึง ปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาไว้หลายประการ คือ

1. หลักสูตรการเรียนการสอน ยังมีสัดส่วนไม่เหมาะสมระหว่างวิชาพื้นฐาน (General Education) กับวิชาเฉพาะ (Professional Education) และยังขาดแคลนตำราเรียนทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
2. ขาดแคลนผลงานวิจัย เนื่องจากอาจารย์ที่มีความสามารถวิจัยมีน้อยระบบการบริหารการเงินไม่จูงใจให้มีการทำวิจัย
3. สถาบันอุดมศึกษายังไม่บริการชุมชนเท่าที่ควร ขาดแผนงานและนโยบายการบริหารชุมชน

¹ "พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 88 ตอนที่ 24 ลงวันที่ 2 มีนาคม 2514

² วิจิตร ศรีสอาน หลักการอุดมศึกษา หน้า 10 - 11

³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524 หน้า 14 - 15

4. ปัญหาในด้านการผลิต เนื่องจากไม่ทราบความต้องการแรงงานในระดับสูง จึงทำให้ผลิตบัณฑิตในบางสาขาวิชาไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ เป็นเหตุให้เกิดการว่างงานเป็นจำนวนมาก

จากรายงานของทบวงมหาวิทยาลัย¹ พบว่า การพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 3 แม้ว่าจะเจริญก้าวหน้าและบรรลุผลสำเร็จพอสมควรก็ตาม แต่มีปัญหาและอุปสรรคหลายด้านที่ไม่สามารถดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้คือ

1. ปัญหาด้านบุคลากร ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 3 เท่าที่ผ่านมา นั้น มหาวิทยาลัยยังคงประสบปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิ และประสบการณ์สูงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ นอกจากนี้ยังขาดแคลนบุคลากรทางธุรการ และผู้ช่วยทางวิชาการ ทำให้อาจารย์ประจำต้องทำงานทางด้านธุรการและช่วยวิชาการ อยู่มาก เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษา และขยายงานตามโครงการพัฒนาการศึกษา

2. ปัญหาด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าและวิจัยของนักศึกษาและคณาจารย์ในสาขาวิชาการต่าง ๆ โดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่ล้าสมัย และไม่เพียงพอที่จะให้บริการได้ทั่วถึง

3. ปัญหาด้านการผลิตบัณฑิต หลักสูตรการเรียนการสอนส่วนใหญ่เน้นหนักไปในด้านทฤษฎี โดยมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติน้อย และขาดความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตจริงในสังคม ทำให้บัณฑิตไม่เข้าใจในสภาพปัญหาของสังคมได้ดีเท่าที่ควร

---

¹ทบวงมหาวิทยาลัย แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 4

4. ปัญหาด้านการวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยได้รับการสนับสนุนทางการเงินเพื่อดำเนินการกิจดังกล่าวนี้้น้อยมาก ทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่ ด้านการวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคมตลอดจนการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมได้เท่าที่ควร

5. ปัญหาด้านงบประมาณและการเงิน ในระยะของแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 3 มหาวิทยาลัยมักไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ตามที่ได้รับไว้เป็นรายปีในแผนพัฒนา และการจัดสรรงบประมาณให้แต่ละปีนั้น ส่วนใหญ่ก็มีได้สอดคล้องกับดัชนีค่าราคาต่าง ๆ ที่เพิ่มสูงขึ้นเป็นอันมาก ทำให้การดำเนินงานตามแผนขาดความแน่นอน

6. ปัญหาการบริหารงานวางแผนและการบริหารโครงการพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาการศึกษา ยังไม่มีระบบการประมวลวิเคราะห์ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ขาดการประเมินผลและติดตามผลอย่างเป็นระบบ

จะเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษามีปัญหาหลายด้านในการดำเนินงานให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีลักษณะแตกต่างจากสถาบันอื่น ๆ นอกจากมีปัญหาดังกล่าวแล้ว ยังมีปัญหาเฉพาะของตัวเองอีก ดังกล่าวของ ก้าวร พันธูลาก¹ เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเร่งด่วนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่นำเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2520 คือ

1. ปัญหาจำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เห็นได้จากรายงานของสำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล พบว่า ตั้งแต่ปีการศึกษา 2514 ถึงปีการศึกษา 2520 มีผู้สมัครเข้าเป็นนักศึกษาจำนวน 200,199 คน และจากรายงานดังกล่าวพบว่า ตั้งแต่ปีการศึกษา 2514 ถึงปีการศึกษา 2520 จำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี ยกเว้นปีการศึกษา 2515 เพียงปีเดียวเท่านั้น ดังจะได้แสดงตัวเลขในย่อความของรายงาน ดังนี้

---

¹ ก้าวร พันธูลาก ปัญหาและความต้องการเร่งด่วนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปีการศึกษา	จำนวนผู้สมัคร
2514	35,205
2515	8,726
2516	12,643
2517	22,286
2518	23,310
2519	42,149
2520	55,880

2. ปัญหาเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ในปีการศึกษา 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีห้องบรรยาย 72 ห้อง นักศึกษาได้ประมาณ 34,056 คน แต่นักศึกษามาเรียนเป็นประจำวันละประมาณ 50,000 คน ทำให้เกิดปัญหาเรื่องที่นั่งไม่เพียงพอ

กำธร พันธุลาภ¹ กล่าวว่า

"การที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ต้องให้การศึกษาแก่นักศึกษาจำนวนมาก มหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงต้องปรับปรุงวิธีสอนให้สอดคล้องกับหลักการศึกษาค้นคว้า โดยการเปิดบรรยายสรุปทางสถานีวิทยุกระจายเสียง ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เปิดบรรยายสรุปทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ของ 9 เปิดบรรยายสรุปโครงการอาจารย์ผู้สอน ในมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยส่วนภูมิภาค ปรับปรุงการเรียนให้เหมาะสม สำหรับการศึกษาค้นคว้า"

ตามที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น จะเห็นว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้รับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทันกับความต้องการของนักศึกษา แต่ปรากฏว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงประสบปัญหาต่าง ๆ หลายด้าน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงทางสถานภาพและบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็น

---

¹กำธร พันธุลาภ "คำกราบบังคมทูลในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2519 - 2520 19 ตุลาคม 2520", มหาวิทยาลัยรามคำแหง หน้า 5

แนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยรามคำแหงให้เหมาะสม
ยิ่งขึ้นกว่าเดิม

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางด้านสถานภาพและบทบาทของมหาวิทยาลัย
รามคำแหง ในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เป้าหมายในการจัดการศึกษา
2. รูปแบบของกิจกรรมการบริหารและการแบ่งส่วนราชการ
3. หลักสูตรและการสอน
4. นักศึกษา
5. อาจารย์
6. การเงิน
7. อาคารสถานที่

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ จะเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในการนำผลการวิจัยไปพิจารณาการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในด้านเป้าหมาย
ในการจัดการศึกษา รูปแบบของกิจกรรมการบริหารและการแบ่งส่วนราชการ หลักสูตรและ
การสอน นักศึกษา อาจารย์ การเงิน และอาคารสถานที่ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะสถานภาพและบทบาทของมหาวิทยาลัย
รามคำแหงในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ เป้าหมายในการจัดการศึกษา รูปแบบของ
การบริหารและการแบ่งส่วนราชการ หลักสูตรและการสอน นักศึกษา อาจารย์ การเงิน

และอาคารสถานที่ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้แต่ละด้านอยู่ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 ยกเว้นข้อมูลในคานนักศึกษาบางประการ อาจารย์ และการเงิน คือ

1. นักศึกษา

1.1 สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา ศึกษาเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519

1.2 จำนวนนักศึกษาออกระหว่างการศึกษา ศึกษาเฉพาะนักศึกษาที่ออกระหว่างการศึกษา ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2519

1.3 จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ศึกษาเฉพาะนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ในระหว่างปีการศึกษา 2517 - 2520

2. อาจารย์ ศึกษาเฉพาะข้อมูลในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520

3. การเงิน ศึกษาเฉพาะข้อมูลในระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีความเข้าใจถูกต้องตรงกับผู้วิจัย จึงให้คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพ หมายถึง ลักษณะของมหาวิทยาลัยรามคำแหงตามข้อมูลทั้งในอดีตและปัจจุบันในด้าน เป้าหมายในการจัดการศึกษา รูปแบบองค์การบริหารและการแบ่งส่วนราชการ หลักสูตรและการสอน นักศึกษา อาจารย์ การเงิน และอาคารสถานที่

2. บทบาท หมายถึง การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในด้าน การสอน และการวิจัย

3. เป้าหมายในการจัดการศึกษา หมายถึง จุดหมายในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในด้าน รูปแบบองค์การบริหารและการแบ่งส่วนราชการ หลักสูตรและการสอน นักศึกษา อาจารย์ การเงิน และอาคารสถานที่

4. รูปแบบองค์กรการบริหารและการแบ่งส่วนราชการ หมายถึง องค์กรบริหารภายในมหาวิทยาลัย การวัดสายงานอัตรากำลังการบริหารงาน และคณะกรรมการประจำการบริหารงาน

5. หลักสูตรและการสอน หมายถึง โครงสร้างของหลักสูตร สาขาวิชาที่เปิดสอน ตำรา และการวิจัย

6. การเงิน หมายถึง เงินงบประมาณแผ่นดิน เงินผลประโยชน์และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

7. อาคารสถานที่ หมายถึง พื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอน และพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอย่างอื่น ๆ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเรื่องนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนา และเสนอรายงานแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้ คือ

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การจัดการกับข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การหาข้อมูลเพื่อการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาจาก เอกสาร บทความ รายงานการประชุม รายงานการสัมมนา และสถิติต่าง ๆ ของทางราชการ ทั้งที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ซึ่งได้อาศัยแหล่งค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย
2. สำนักงานประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี
3. สำนักงานอธิการบดี สำนักบริหารทางวิชาการและทดสอบประเมินผล และห้องสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. แหล่งอื่น ๆ เท่าที่จำเป็น เช่น ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในด้าน เป้าหมายในการจัดการศึกษา รูปแบบองค์กร การบริหารและการแบ่งส่วนราชการ หลักสูตรและการสอน นักศึกษา อาจารย์ การเงิน และอาคารสถานที่ จากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. เป้าหมายในการจัดการศึกษา เก็บจากสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
2. รูปแบบองค์กรการบริหารและการแบ่งส่วนราชการ เก็บจาก กองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. หลักสูตรและการสอน เก็บจากฝ่ายวิชาการ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. นักศึกษา เก็บจากสำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5. อาจารย์ เก็บจากกองวิชาการทบวงมหาวิทยาลัย
6. การเงิน เก็บจากสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี
7. อาคารสถานที่ เก็บจากกองบริการสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การจัดกระทำกับข้อมูล

จากข้อมูลที่รวบรวมได้ ผู้วิจัยได้จัดกระทำกับข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จำแนกข้อมูลออกเป็นหมวด ๆ คือ
  - 1.1 เป้าหมายในการจัดการศึกษา
  - 1.2 รูปแบบองค์กรการบริหารและการแบ่งส่วนราชการ
  - 1.3 หลักสูตรและการสอน
  - 1.4 นักศึกษา
  - 1.5 อาจารย์
  - 1.6 การเงิน
  - 1.7 อาคารสถานที่

2. ศึกษาข้อมูลแต่ละหมวดโดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ที่ความหมายของข้อมูลแต่ละหมวด (ตามข้อ 1) ถ้าเป็นข้อมูลเชิงปริมาณจะหาอัตราส่วนร้อยละของข้อมูลแต่ละประเภท เมื่อเทียบกับจำนวนรวมทั้งหมด
- 2.2 เปรียบเทียบข้อมูลแต่ละหมวดตามข้อ 2.1 ตามช่วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง
- 2.3 เสนอข้อมูลในรูปพรรณาวิเคราะห์
- 2.4 สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังนี้

1. วิธีการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา
2. การจัดทำวิทยาลัยเปิดหรือมหาวิทยาลัยตลาดวิชา
3. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง

วิธีการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา นิยมทำกันอย่างแพร่หลาย เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาสถาบันนั้น ๆ เช่น คณะกรรมการคานึงงานการศึกษาและร่างโครงการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา¹

---

¹คณะกรรมการคานึงงานการศึกษาและร่างโครงการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา รายงานฉบับที่ 1 เรื่องสรุปสภาพปัจจุบันและปัญหาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะที่ สอง (2510 - 2514) และแนวขอเสนอแนะในการวางแผนระยะที่ สาม หน้า 12 - 47

ได้ทำการวิจัยสภาพปัจจุบันและปัญหาการศึกษา ระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
ระยะที่ สอง (2510 - 2514) และแนวข้อเสนอนี้ในการวางแผนระยะที่สาม โดยใช้
แบบสอบถาม ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน คณาจารย์
นักศึกษา หอสมุด อาคารสถานที่ และการเงิน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรและการสอน หลักสูตรของมหาวิทยาลัยเน้นหนักทางอาชีพวิชาการ
ให้ความรู้พื้นฐานทั่วไป อันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในสังคม และการสอนส่วนใหญ่
เน้นการบรรยายมุ่งแต่ถ่ายทอดเนื้อหาวิชามากเกินไป ไม่กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิด
เห็นเท่าที่ควร

2. นักศึกษา ในปีการศึกษา 2510 - 2512 จำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ
ประมาณ 4,000 คน และมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคไม่สามารถจัดที่เรียนให้มากพอกับ
ความต้องการของจำนวนนักศึกษาในภูมิภาคนั้นได้

3. อาจารย์ สัดส่วนคณาจารย์ประจำ ปรินซิพาล : ปรินซิพาลโท : ปรินซิพาลเอก
ต่ำกว่าคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยประเทศตะวันตกมาก และอัตราส่วนอาจารย์ที่มี
คุณวุฒิปรินซิพาลเอกมีแนวโน้มลดลง

4. หอสมุด มหาวิทยาลัย 11 แห่ง มีหอสมุดทั้งสิ้น 65 ห้อง แบ่งเป็น
หอสมุดกลาง 18 ห้อง หอสมุดคณะ 38 ห้อง และหอสมุดแผนกวิชา 9 ห้อง

5. การเงิน รายได้ของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่ได้จากเงินงบประมาณ
แผ่นดิน

6. อาคารสถานที่ ห้องเรียนบางห้องมีจำนวนนักศึกษามากเกินไป ไม่มาตรฐาน
และขาดแคลนทั้งปฏิบัติการในสาขาวิชา วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์
และวิจิตรศิลป์

ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ¹ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์การศึกษาในปัจจุบัน
ในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ระหว่างปีการศึกษา 2515 - 2516
โดยใช้วิธีวิเคราะห์เอกสาร ในส่วนที่เกี่ยวกับสถานการณ์และบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา
ได้ศึกษาเกี่ยวกับ นักศึกษา อาจารย์ และงบประมาณ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

¹ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ รายงานสรุปสถานการณ์การศึกษาปัจจุบันในสถาบัน
อุดมศึกษาทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ระหว่างปีการศึกษา 2515 - 2516 หน้า 11-27

1. นักศึกษา ในปีการศึกษา 2515 - 2516 จำนวนนักศึกษาที่รับเข้าใหม่ ในระดับปริญญาตรี ยกเว้นมหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่ำกว่าเป้าหมาย 4,470 คน

2. อาจารย์ สัดส่วนคุณวุฒิอาจารย์ ปริญญาตรี : ปริญญาโท : ปริญญาเอก เท่ากับ 4.7 : 4.3 : 1.0 ตามลำดับ และมีจำนวนอาจารย์พิเศษร้อยละ 31 ของ อาจารย์ประจำ

3. งบประมาณมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้รับงบดำเนินการในปีงบประมาณ 2515 สูงกว่าปี 2514 และงบลงทุนของแต่ละมหาวิทยาลัยในปีงบประมาณ 2515 ต่ำกว่าปี งบประมาณ 2514 ยกเว้นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้รับงบลงทุนสูงกว่าปีงบประมาณ 2514 เพียงเล็กน้อย

ต่อมา พ.ศ. 2519 ซึ่งเป็นช่วงสิ้นสุดของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่สาม (2515 - 2519) คณะกรรมการดำเนินการศึกษาและร่างโครงการพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ระยะที่สี่ และฝ่ายวางแผนและพัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ ประเมินผลการให้การศึกษาในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา การวิจัยทั้ง 2 เรื่องใช้วิธีการศึกษา เหมือนกัน คือ ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทและสถานภาพของมหาวิทยาลัย ได้ศึกษา เกี่ยวกับแผนการจัดการศึกษามูลค่าการ นักศึกษา อุปกรณ์อาคารสถานที่ และการเงิน ดังรายละเอียดดังนี้

คณะกรรมการดำเนินการศึกษาและร่างโครงการพัฒนาการศึกษาระดับอุดม ศึกษา ระยะที่ สี่¹ ได้ประเมินผลสถานภาพ ศักยภาพ และสัมฤทธิ์ผล ของแผนพัฒนาการ ศึกษา ระยะที่ สาม พ.ศ. 2515 - 2519 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า

1. แผนการจัดการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้เปิดสอนและผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี

---

¹ คณะกรรมการดำเนินการศึกษาและร่างโครงการพัฒนาการศึกษาระดับอุดม ศึกษา ระยะที่ สี่ รายงานสรุปการประเมินผลสถานภาพ และสัมฤทธิ์ผล ของแผนพัฒนา การศึกษาระยะที่ สาม พ.ศ. 2515 - 2519 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวง-มหาวิทยาลัยของรัฐ หน้า 22 - 76

และสูงกว่าระดับปริญญาตรี สถาบันที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีอย่างใดก็ได้แก่ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันที่เปิดสอนระดับ
สูงกว่าปริญญาตรีได้แก่ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันที่เปิดสอนระดับปริญญาตรี
จนถึงปริญญาเอกได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหิดล และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. นักศึกษา อัตราส่วนจำนวนนักศึกษาชายต่อนักศึกษาหญิง ในคณะ
มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ไม่สมดุลกัน

3. บุคลากร มีจำนวนอาจารย์ประจำ 7,797 คน คิดเป็นอัตราส่วนวุฒิ
อาจารย์ระดับ ปริญญาตรี : ปริญญาโท : ปริญญาเอก เท่ากับ 3.8 : 5.1 : 1.1
ซึ่งถือเป็นอัตราส่วนคุณวุฒิอาจารย์ที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

4. การเงิน การจัดสรรงบประมาณไม่ได้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในแผน ทำให้
การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

5. อาคารสถานที่ การบริหารงานด้านการใช้สอยอาคารสถานที่ไม่สัมพันธ์กัน
ขาดการสำรวจและศึกษาข้อมูล ทำให้การใช้อาคารสถานที่แต่ละคณะแต่ละอาคารไม่เหมาะสม

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย¹ ได้ประเมินผลสถานภาพ
ศักยภาพ และแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่สาม ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในส่วนที่เกี่ยวกับ
สถานภาพและบทบาทของมหาวิทยาลัย พบว่า

1. แผนการจัดการศึกษา คณะที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีขึ้นไป ในจุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัยปี 14 คณะ มีแผนกวิชารวมทั้งสิ้น 114 แผนกวิชา นอกจากนี้ยังมี บัณฑิตวิทยาลัย
มีฐานะเทียบเท่าคณะ ทำหน้าที่ประสานงานการสอนในระดับ ประกาศนียบัตรชั้นสูง ปริญญาโท
และปริญญาเอก สถาบันวิจัยซึ่งทำการสอนบางวิชาอีก 4 สถาบัน ในปีการศึกษา 2517

---

¹จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายวางแผนและพัฒนา รายงานการประเมินผลสถานภาพ
ศักยภาพ และแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่สาม ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน้า 16 - 87

ได้เปิดสอนและผลิตบัณฑิตรวมทั้งสิ้น 98 สาขาวิชา ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง 32 สาขาวิชา ระดับปริญญาโท 66 สาขาวิชา และระดับปริญญาเอก 2 สาขาวิชา

2. นิสิต จำนวนนิสิตเข้าใหม่ในปีการศึกษา 2517 จำนวน 3,286 คน เป็นนิสิตชาย ร้อยละ 57.2 เป็นนิสิตหญิงร้อยละ 42.8 จำนวนนิสิตทั้งหมดในปีการศึกษา 2518 มี 13,169 คน เป็นนิสิตชายร้อยละ 53.5 เป็นนิสิตหญิงร้อยละ 46.5

3. บุคลากร อัตราส่วนคุณวุฒิอาจารย์ที่ขึ้นกว่าเดิม คือในปีการศึกษา 2516 มี อัตราส่วนวุฒิอาจารย์ระดับ ปริญญาตรี : ปริญญาโท : ปริญญาเอก เท่ากับ 33 : 53 : 14 ตามลำดับ

4. การเงิน การจัดสรรงบประมาณไม่ได้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในแผน ทำให้การดำเนินงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไม่ได้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

5. อาคารสถานที่ อาคารที่ใช้บริการนิสิตและอาจารย์โดยส่วนรวมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2516 จุนได้ประมาณ 3,983 คน มีเนื้อที่ 115,898.51 ตารางเมตร

นอกจากการวิจัยของหน่วยงานราชการต่าง ๆ แล้ว ยังมีผู้สนใจทำการวิจัยและแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการประเมินสถานภาพและบทบาทของมหาวิทยาลัย เช่น

✕ เกียรติ ศรีพงษ์¹ ได้ทำการวิจัย บทบาท หน้าที่ และมาตรฐานของมหาวิทยาลัย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร ในส่วนที่เกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของมหาวิทยาลัย ได้ศึกษาเกี่ยวกับ หลักสูตรและการสอน อาจารย์ นักศึกษา การเงิน อาคารสถานที่ การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า

มหาวิทยาลัยโดยทั่วไปถือว่าภารกิจทางการสอนเป็นงานหลัก จนละเลยภารกิจทางค่าน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

---

¹ เกียรติ ศรีพงษ์ บทบาท หน้าที่ และมาตรฐานของมหาวิทยาลัย หน้า 85 - 89

อัตราส่วนระหว่างวิชาชีพกับวิชาศิลปศาสตร์ยังไม่เหมาะสม วิชาแคลนตำราและผลงานการวิจัย อัตราส่วนคุณวุฒิของอาจารย์ระดับต่าง ๆ ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ✕

ชาร์ล (Charles F. Bonser)¹ ได้เสนอวิธีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนามหาวิทยาลัย ในส่วนที่เกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของมหาวิทยาลัย ควรจะศึกษาเกี่ยวกับ การเงิน การลงทะเบียน แผนการจัดการศึกษา นักศึกษา บุคลากร อาคารสถานที่ การสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม

เฟงเคอร์ (Richard M. Fenker)² ได้เสนอวิธีการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินสถานภาพและบทบาทของคณาจารย์และผู้บริหารมหาวิทยาลัย ดังนี้

คณาจารย์ ควรประเมินในด้าน การสอน การวิจัย การเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย และความรับผิดชอบในงานด้านบริหาร

ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ควรประเมินในด้าน การประสานงานภายในมหาวิทยาลัย การตัดสินใจ การวางแผน และการแก้ปัญหา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของมหาวิทยาลัย ควรจะศึกษาเกี่ยวกับ หลักสูตรและการสอน นักศึกษา อาจารย์ การเงิน อาคารสถานที่ การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

¹Charles F. Bonser. ed. Developing Patterns in Indiana Post-Hight School Education p.2

²Richard M. Fenker. "The Evaluation of University Faculty and Administrator : A Case Study " The Journal of Higher Education p. 667 - 668.

การจกัฒมหาวิทยาลัยเปิดหรือมหาวิทยาลัยตลาดวิชา

ความต้องการของประชาชนที่จะเข้ารับการศึกษา ในสถาบันระดับอุดมศึกษาทั่วโลกเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิด ปัญหาการขาดแคลนมหาวิทยาลัย เป็นสิ่งที่รัฐบาลเกือบทุกประเทศในโลกนี้ ประสมอยู่ขณะนี้¹ ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางค่านเทคโนโลยี เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และการเรียกร้องในเรื่องความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษาของประชาชน ทำให้มีการจกัฒมหาวิทยาลัยเปิดหรือตลาดวิชา (Open University) ขึ้นในประเทศต่าง ๆ

แนวการจัดการศึกษาในรูปมหาวิทยาลัยเปิดหรือมหาวิทยาลัยตลาดวิชา มีการจัดแตกต่างกันไป ตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ

มหาวิทยาลัยเปิดของประเทศไทยได้เริ่มต้นจากการเป็นมหาวิทยาลัยทางออกศาตามาก่อน เพราะว่ามีโครงการที่จะจัดสอนทางวิทยุ และโทรทัศน์ มหาวิทยาลัยเปิดได้มีการเปิดดำเนินการสอนโดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยในเดือน พฤษภาคม 2512 โดยเรียกชื่อว่า "มหาวิทยาลัยเปิดหรือตลาดวิชา" เปิดดำเนินการสอนตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2514 โดยกำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างกว้าง ๆ คือ ผู้ศึกษาต้องเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในสหราชอาณาจักรไม่กำหนดความรู้และพื้นฐานเดิมของผู้สมัคร อายุมากกว่า 21 ปี และต้องม้งงานทำ²

---

¹ วารุณี ทองมา "ตลาดวิชาในอังกฤษ" วารสารคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาสหประชาชาติ 4 : 21 ตุลาคม 2513

² Brain MacArthur. "An Interview History of the Open University"
The Open University Opens. p. 3-9

ในระยะแรกของการดำเนินงานได้เปิดสอน 5 คณะวิชาคือ คณะอักษรศาสตร์ (Faculty of Arts) คณะคณิตศาสตร์ (Faculty of Mathematics) คณะวิทยาศาสตร์ (Faculty of Science) คณะสังคมศาสตร์ (Faculty of Social Sciences) และคณะเทคนิควิทยา (Faculty of Technology) ปรากฏว่าได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก เห็นได้จากจำนวนผู้สมัครเข้าศึกษา เช่น ปีการศึกษา 2514 จำนวน 43,444 คน ปีการศึกษา 2515 จำนวน 35,182 คน ปีการศึกษา 2516 จำนวน 32,046 คน และปีการศึกษา 2517 จำนวน 35,011 คน¹

หลังจากมหาวิทยาลัยตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครแล้ว ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากมหาวิทยาลัยจะต้องทดลองเรียน เป็นระยะเวลา 3 เดือน เพื่อทดสอบว่าผู้สมัครสามารถปรับตัวเข้ากับระบบใหม่ได้หรือไม่ เทาที่ผ่านมาประมาณร้อยละ 80 ถึง 90 ของผู้ได้รับการคัดเลือก ผ่านการทดสอบ

เกี่ยวกับการเรียนการสอนนั้น นักศึกษาจะเรียนจากการใช้สื่อการสอนแบบผสม คือ การอ่านตำรา หรือสิ่งพิมพ์ บทเรียนทางไปรษณีย์ ควบคู่ไปกับการชมและการฟัง รายการสอนทางโทรทัศน์ และวิทยุ อภิปรายซักถามอาจารย์ผู้สอนตามเมืองต่าง ๆ มีการวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยให้นักศึกษาทำงานที่ได้รับมอบหมาย ส่งไปให้คอมพิวเตอร์ตรวจที่มหาวิทยาลัย และให้อาจารย์ที่ศูนย์ศึกษาตรวจวิพากษ์ วิจาร์ณ และเข้าสอบประจำภาคการศึกษา²

¹ Ray Thomas "Admissions Policy" The Open University Opens.

p. 47-48.

² นีล มิเชล "มหาวิทยาลัยเปิดของอังกฤษ : ประเทศกำลังพัฒนาจะได้อะไรจากระบบนี้" แปลโดย ชัยภูมิรัตน์ ปานะกุล ข่าวรวมคำแหง 6 : 3-8 มิถุนายน

ระบบการเรียนเป็นระบบสะสม การเรียน 1 วิชา ถือเป็น 1 หน่วยกิต แต่ละหน่วยกิตใช้เวลาเรียน 1 ปี ซึ่งประมาณ 36 สัปดาห์ ใช้เวลาเรียนสัปดาห์ละ 10 -15 ชั่วโมง ผู้ที่เรียนรับปริญญาตรีทั่วไป (General Degree) ต้องเรียนอย่างต่ำ 6 หน่วยกิต โดยการเรียนวิชาพื้นฐาน 2 หน่วยกิต และวิชาในแขนงที่เลือกเรียนอีก 4 หน่วยกิต ส่วนผู้ที่เรียนรับปริญญาเกียรตินิยม (Honour Degree) ต้องเรียนอย่างต่ำ 8 หน่วยกิต ซึ่งมี 2 แผนคือ ปริญญาเกียรตินิยมทั่วไป (General Honour Degree) จะต้องเรียนวิชาพื้นฐาน 2 หน่วยกิต วิชาแขนงที่เลือก 4 หน่วยกิต และวิชาระดับที่สาม คือวิชาลึกซึ่งมากขึ้น 2 หน่วยกิต และปริญญาตรีเกียรตินิยมเฉพาะ (Special Honour Degree) จะต้องเรียนวิชาพื้นฐาน 2 หน่วยกิต วิชาแขนงที่เลือก 4 หน่วยกิต และวิชาอย่างเดียวกัน แต่เพิ่มความลึกซึ่งลงไปอีก 2 หน่วยกิต¹

นีล มิเชล (Neil Michael)² กล่าวว่า "มาตรฐานของมหาวิทยาลัยเปิด (Open University) อยู่ในระดับสูง ปริญญาบัตรจากมหาวิทยาลัยเปิดมีศักดิ์และสิทธิเหมือนมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป และการหางานทำได้โดยใช้ปริญญาบัตรจากมหาวิทยาลัยเปิดเป็นใบเบิกทางก็ไม่มีปัญหาอันใด"²

การจัดการศึกษาในรูปมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศอังกฤษ นับว่าประสบความสำเร็จอย่างงดงามในการให้การศึกษแก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมไปทั่วประเทศ และทางมหาวิทยาลัยก็พยายามที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ จนทำให้ประเทศต่าง ๆ สนใจ และนำวิธีการนี้ไปปรับปรุงใช้ในประเทศของตนบ้าง

¹

Peremy Tunstall "Introduction" The Open University

Opens. p. 8.

²นีล มิเชล "มหาวิทยาลัยเปิดของอังกฤษ : ประเทศกำลังพัฒนาจะได้อะไรจากระบบนี้" แปลโดย ธัญญรัตน์ ปานะกุล ข่าวรามคาแหง 6 : 8

มิถุนายน 2520

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการจัดการศึกษาในรูปมหาวิทยาลัยเปิดหลายประเภท เออร์เนสต์ แอล บอยเออร์ และจอร์จ ซี แคลเลอร์¹ กล่าวว่าพอจะจำแนกได้ 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. มหาวิทยาลัยที่จัดให้นักศึกษาปีแรก ไม่ต้องเข้ามาอยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยจะพานักศึกษาปีแรกไปเที่ยวในต่างประเทศเป็นเวลา 1 ปี หรือพานักศึกษาไปเที่ยวตามหมู่บ้าน พิพิธภัณฑ์สถาน และโรงเรียนสอนวิชาเฉพาะเป็นต้น หรือให้นักศึกษาที่มีพรสวรรค์ออกไปนอกมหาวิทยาลัยเพื่อเขียนนวนิยาย เช่น มหาวิทยาลัยลอสแอนเจลิสพานักศึกษาปีแรกท่องเที่ยวไปทั่วโลก เมื่อนักศึกษาขึ้นบกจะต้องประกอบกิจกรรมภาคสนาม
2. มหาวิทยาลัยที่จัดให้นักศึกษาที่มีอาชีพประกอบผลงานตามหลักสูตร โดยไม่ต้องเข้ามาอยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยโอคลาโฮมา มหาวิทยาลัยชิคาโก มหาวิทยาลัยเซาธ์ฟลอริดา และมหาวิทยาลัยนิวยอร์กที่บรอกฟอร์ด มหาวิทยาลัยประเภทนี้มีมากที่สุด
3. มหาวิทยาลัยที่จัดให้นักศึกษาสอบข้อเขียนพิสดาร (Comprehensive) โดยนักศึกษาไม่จำเป็นต้องสมัครเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย และเรียนมาในลักษณะใดก็ได้ เช่น หน่วยงานการศึกษาแห่งรัฐนิวยอร์ก ให้ปริญญาสมทบทางบริหารธุรกิจแก่บุคคลที่สอบข้อเขียนพิสดารได้
4. มหาวิทยาลัยที่จัดให้นักศึกษาใช้ระบบมหาวิทยาลัยได้ทั้งระบบ คือ เป็นการรวมตัวของมหาวิทยาลัย และสถาบันต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในแต่ละรัฐ โดยให้นักศึกษาเลือกศึกษาวิชาใดในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันใด ๆ ก็ได้ ที่ตั้งอยู่ในรัฐนั้น ๆ เช่น รัฐนิวยอร์ก มีมหาวิทยาลัยแห่งรัฐนิวยอร์กประกอบด้วย มหาวิทยาลัย 4 แห่ง และสถาบันต่าง ๆ 70 สถาบัน

---

¹เออร์เนสต์ แอล บอยเออร์ และจอร์จ ซี แคลเลอร์ "การขยายขยายไปสู่มหาวิทยาลัยกลางศึกษาในสหรัฐ" เสรีภาพ 11 : 12 - 15 กรกฎาคม 2514

นอกจากที่กล่าวไปแล้วยังมีวิทยาลัยทางโทรทัศน์ (Television Academy) ของเยอรมนีตะวันออก วิทยาลัยทางโทรทัศน์ (Telekollege) ของเยอรมันตะวันตก วิทยาลัยเทคนิคทางโทรทัศน์ (Television Technical College) ของโปแลนด์ มหาวิทยาลัยทางวิทยุ (Radio University) ของออสเตรเลีย มหาวิทยาลัยปวงชน (People's Open University of Parkistan) ของปากีสถาน และมหาวิทยาลัยอิสระแห่งอิหร่าน (The Free University of Iran) ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ¹

สำหรับการดำเนินงานมหาวิทยาลัยเปิด หรือมหาวิทยาลัยตลาดวิชาในประเทศไทย ได้เปิดดำเนินการเป็นครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง) ระหว่าง พ.ศ. 2476 - 2489 โดยให้ปริญญากฎหมายเป็นปริญญาทั่วไป เรียกว่า ปริญญาธรรมศาสตร์บัณฑิต (ช.บ) สำหรับผู้สนใจที่จะศึกษาวิชากฎหมาย เป็นวิชาเอก รัฐศาสตร์ หรือ เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาโท ไม่มีการบังคับให้เข้ามานั่งฟังคำบรรยายในชั้นเรียน ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากตำรา หรือฟังคำบรรยายจากอาจารย์ในห้องเรียนก็ได้²

ต่อมารัฐบาลได้พิจารณาจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิด หรือมหาวิทยาลัยตลาดวิชาขึ้นในปี พ.ศ. 2514 เรียกว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหง และปัจจุบันรัฐบาลกำลังจัดตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งจะดำเนินการเหมือนกับมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศอังกฤษ และคาดว่าจะเปิดสอนใน พ.ศ. 2523³

---

¹ชัยยงค์ พรหมวงศ์ "การดำเนินงานมหาวิทยาลัยเปิดเพื่อปวงชน"
เอกสารชุดที่ 3 บทความ ผลการวิจัย หน้า 4 - 5

²มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คู่มือการศึกษา 2520 หน้า 6 - 7

³ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ล.ค. หน้า 3 - 4

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ในระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมา ได้มีผู้สนใจ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมหาวิทยาลัยรามคำแหงเอง ได้ทำการวิจัย และศึกษาปัญหาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อใช้ผลวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหงตลอดมา เช่น

ชนกกาญจน์ ภักธกาญจน์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในฐานะตลาดวิชา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) พบว่านโยบายหลักของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 ได้ตราไว้ชัดเจนว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัยแบบตลาดวิชา มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวិชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัยเพื่อส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง และทะนุบำรุงวัฒนธรรม เมื่อมหาวิทยาลัยนี้เป็นตลาดวิชา จึงไม่มีการสอบคัดเลือก ผู้ที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ ก็ย่อมมีสิทธิเข้าศึกษาโดยไม่จำกัดจำนวน จึงเป็นที่ห่วงวิตกของผู้ปกครอง, ละนักศึกษาว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะผลิตบัณฑิตที่ขาดคุณภาพออกมาล้นตลาด แต่เมื่อมหาวิทยาลัยรามคำแหงผลิตบัณฑิตออกมา 2 รุ่น บัณฑิตสามารถหางานทำได้ทุกคน นอกจากนี้นักศึกษายังยอมรับว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงเข้าง่ายออกยาก และมหาวิทยาลัยรามคำแหงสามารถแก้ปัญหานักศึกษาไม่มีที่เล่าเรียนได้ ตามจุดมุ่งหมายของการจัดตั้งมหาวิทยาลัย

ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติได้ทำการติดตามผลการดำเนินการ ของสถาบันอุดมศึกษาว่าสอดคล้องกับเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้เริ่มศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2516, 2517 และ 2518 ตามลำดับ ซึ่งพอจะสรุปสาระสำคัญของรายงานแต่ละฉบับได้ดังนี้

---

¹ชนกกาญจน์ ภักธกาญจน์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงในฐานะตลาดวิชา หน้า 54

รายงานการติดตามผลการดำเนินงานการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประจำปีการศึกษา 2516¹ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า มีผู้สมัครเข้าเป็นนักศึกษา 38,364 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มีข้าราชการฝ่ายวิชาการ 397 คน สัดส่วนวุฒิอาจารย์เท่ากับ 0.3 : 4.3 : 5.0 คือ อาจารย์มีวุฒิปริญญาตรีเท่ากับ 5.0 ปริญญาโทเท่ากับ 4.3 และปริญญาเอกเท่ากับ 0.3 สัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาเท่ากับ 1 : 92 เกี่ยวกับงบประมาณของมหาวิทยาลัยได้รับสูงกว่าที่กำหนดไว้ 4.06⁶ ล้านบาท ค่าใช้จ่ายต่อหัวคิดจากงบดำเนินการคณะนิติศาสตร์ 208 บาท คณะบริหารธุรกิจ 370 บาท คณะมนุษยศาสตร์ 1,130 บาท และคณะศึกษาศาสตร์ 828 บาท

รายงานการติดตามผลการดำเนินงานการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประจำปีการศึกษา 2517² ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า มีผู้สมัครเข้าเป็นนักศึกษา 22,074 คน และมีผู้สำเร็จการศึกษา 1,075 คน คณะที่มีผู้สำเร็จการศึกษามากที่สุดคือคณะนิติศาสตร์ 353 คน คณะศึกษาศาสตร์ 220 คน คณะมนุษยศาสตร์ 184 คน คณะบริหารธุรกิจ 17 คน คณะเศรษฐศาสตร์ 60 คน คณะรัฐศาสตร์ 36 คน และคณะวิทยาศาสตร์ 10 คน ซึ่งเป็นคณะที่มีผู้สำเร็จการศึกษาน้อยที่สุด สัดส่วนวุฒิอาจารย์ปริญญาเอก ต่อ ปริญญาโท และต่อปริญญาตรีเท่ากับ 0.42 : 6.00 : 3.58 อัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาเท่ากับ 1 : 151 ได้รับงบประมาณ 39.71 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนร้อยละ 56.73

---

¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กองแผนงานการศึกษา รายงานการติดตามผลการดำเนินงานการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประจำปี 2516 หน้า 86-88

²สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กองแผนงานการศึกษา รายงานการติดตามผลการดำเนินงานการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประจำปี 2517 หน้า 45-46

รายงานการติดตามผลการดำเนินงานการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา 2518¹ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า มีผู้สมัครเข้าเป็นนักศึกษาใหม่ 19,990 คน นักศึกษาสำเร็จการศึกษา 3,353 คน มีอาจารย์ประจำทั้งสิ้น 504 คน มากกว่าปีการศึกษา 2517 จำนวน 86 คน จำนวนที่ลดลงได้แก่ วุฒิปริญญาเอก ส่วนอาจารย์วุฒิปริญญาโทและปริญญาตรี จำนวนเพิ่มขึ้น อัตราส่วนระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา เท่ากับ 1 : 105 คน ใ้รับงบประมาณ 60.024 ล้านบาท สูงกว่าเป้าหมาย 34.884 ล้านบาท หรือร้อยละ 138.76

เมื่อใกล้ระยะเวลาจะสิ้นสุดของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ สาม (2515 - 2519) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ทบวงมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ก็ได้ทำการประเมินผล การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา เพื่อเป็นแนวทางในการวางโครงการพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาระยะที่ สี่ เช่น คณะกรรมการดำเนินงานการศึกษา และร่างโครงการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ สี่² ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การประเมินผลสถานภาพ ศักยภาพ และสัมฤทธิ์ผล ของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่สาม พ.ศ. 2515 - 2519 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง สรุปได้ดังนี้

¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กองแผนงานการศึกษา รายงานการติดตามผลการดำเนินงานการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประจำปี 2518
หน้า 45 - 46

²คณะกรรมการดำเนินงานการศึกษา และร่างโครงการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ สี่ การประเมินผลสถานภาพ ศักยภาพ และสัมฤทธิ์ผล ของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ สาม (2515 - 2519) ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ หน้า 3 - 56

1. แผนการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง เปิดสอนระดับปริญญาตรี 29 สาขาวิชา และต่ำกว่าปริญญาตรี 1 สาขาวิชา อัตราส่วนระหว่างอาจารย์ประจำต่อนักศึกษา ในปีการศึกษา 2517 เท่ากับ 1 : 61 และในปีการศึกษา 2516 อาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ไม่มีผลงานวิจัยเลย

2. บุคลากร ในปีการศึกษา 2516 มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีอาจารย์ประจำ 384 คน คือ อาจารย์ปริญญาเอก 20 คน ปริญญาโท 233 คน และอาจารย์ระดับปริญญาตรี 131 คน อาจารย์กำลังลาศึกษาต่อ ระดับปริญญาเอก 7 คน ระดับปริญญาโท 35 คน ผู้ช่วยทางวิชาการ 16 คน และผู้ช่วยทางธุรการ 35 คน

3. นักศึกษา ในปีการศึกษา 2517 มีนักศึกษาทั้งหมด 44,339 คน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 22,289 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 8,731 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 4,720 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 8,599 คน นักศึกษาสำเร็จระดับอนุปริญญา จำนวน 67 คน

4. การเงิน ในปีการศึกษา 2517 มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีรายได้ 2 ทางคือ เงินงบประมาณแผ่นดิน 33,963,000 บาท และเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย 8,706,000 คน

5. อาคารสถานที่ จากรายงานการวิจัยกล่าวว่า ข้อมูลเรื่องนี้ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงไม่สมบูรณ์

ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง¹ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การประเมินผลสถานภาพ ศักยภาพ และแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ สาม ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และใช้แบบสอบถามของทบวงมหาวิทยาลัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพและบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า

---

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง ฝ่ายวิชาการ รายงานการประเมินผลสถานภาพ ศักยภาพ และแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ สาม ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

1. แผนการจัดการศึกษา คณะต่าง ๆ ที่เปิดสอนระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง มี 7 คณะ มีภาควิชารวม 38 ภาควิชา และยังมีสาขาวิชาอื่น ๆ ที่มีได้เป็นวิชาเอกในการผลิตบัณฑิต แต่เป็นสาขาวิชาที่เสริมหรือประกอบสาขาวิชาที่ผลิตบัณฑิตอีกหลายสาขาวิชา

2. บุคลากร มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาควิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในบางสาขาวิชา เช่น คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการศึกษาระดับปริญญาโท ในภาควิชาภูมิศาสตร์ จิตวิทยา และสังคม

3. นักศึกษา ในปีการศึกษา 2517 มีผู้มาสมัครเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 22,286 คน คือ คณะนิติศาสตร์ 12,904 คน คณะบริหารธุรกิจ 4,225 คน คณะมนุษยศาสตร์ 1,183 คน คณะศึกษาศาสตร์ 1,740 คน คณะวิทยาศาสตร์ 2,252 คน คณะรัฐศาสตร์ 2,810 คน และคณะเศรษฐศาสตร์ 1,900 คน

4. การเงิน มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้รับเงินสนับสนุน ในรูปเงินรายได้ 3 ทางคือ เงินงบประมาณแผ่นดิน เงินรายได้ของมหาวิทยาลัย และเงินค่าช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุน

5. อาคาร สถานที่ ในปีการศึกษา 2516 มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีอาคารถาวร 13 หลัง กึ่งถาวร 12 หลัง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นมหาวิทยาลัยตลาดวิชา ทำเนิการสอนโดยใช้เทคโนโลยีประกอบการสอน เช่น วิทยุ โทรทัศน์วงจรปิด เป็นต้น ซึ่งการสอนแบบนี้เป็นของใหม่สำหรับประเทศไทย จึงทำให้มีผู้สนใจศึกษา ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา ปัญหาที่เกิดจากระบบการเรียนการสอน และการปรับตัวของนักศึกษา เช่น ภา
พัฒนา เกียรติสมบุรณ์¹ ได้วิจัยเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อการใช้โทรทัศน์วงจรปิดเพื่อการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นแบบ ประเมินค่า (Rating Scale) สอบถามอาจารย์จำนวน 57 คน และนักศึกษาจำนวน 412 คน ผลการวิจัยพบว่า

---

¹พัฒนา เกียรติสมบุรณ์, ความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อการใช้โทรทัศน์วงจรปิดเพื่อการศึกษา หน้า 116 - 121 ..

1. อาจารย์ ความคิดเห็นของอาจารย์โดยเฉลี่ย มีความเห็นว่า โทรทัศน์วงจรปิด มีคุณค่าทางการศึกษา เพราะจะสามารถแก้ไขปัญหาในการขาดแคลนอาจารย์ และช่วยกระตุ้นให้อาจารย์เฝ้าหาความรู้และวิธีสอนเพิ่มมากขึ้น

2. นักศึกษา ความคิดเห็นของนักศึกษาโดยเฉลี่ย มีความเห็นว่า การเรียนทางโทรทัศน์วงจรปิดนั้น ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนได้พร้อมกันเป็นจำนวนมาก ทำให้มีความเสมอภาคในการเรียน มีความเป็นอิสระทางด้านการเรียน และมีความรับผิดชอบในตนเองมากขึ้น

3. อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันว่า การเรียนการสอนทางโทรทัศน์วงจรปิด ควรจะมีการนำวัสดุอุปกรณ์การลงอื่น ๆ มาใช้ประกอบการสอนบ้าง

เนาวรัตน์ แสงโชติไกร¹ ได้ทำการวิจัย ปัญหาการใช้โทรทัศน์วงจรปิด เพื่อการสอนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) ให้อาจารย์จำนวน 80 คน และนักศึกษา จำนวน 600 คน เป็นผู้ตอบ ผลการวิจัยพบว่า

1. เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมกล้องกับ อาจารย์ผู้สอน ทำงานไม่สัมพันธ์กัน จับภาพไม่ทัน การเขียนกระดานคำข้างอาจารย์

2. การจัดที่นั่งในห้องเรียนแออัดเกินไป และการถ่ายเทอากาศไม่ดี

3. ระบบเสียงไม่ดี เกิดเสียงก้องและเสียงรบกวนจากภายนอก

4. อาจารย์ส่วนใหญ่เขียนตัวอักษรเล็กเกินไป

5. ไม่มีการประเมินผลการเรียน ว่าการเรียนทางโทรทัศน์วงจรปิดได้ผลดีอย่างไร

---

¹เนาวรัตน์ แสงโชติไกร ปัญหาการใช้โทรทัศน์วงจรปิดเพื่อการสอนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง หน้า 63 - 65

อุบลรัตน์ โพธิโกสม¹ ได้วิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบประมาณค่า ให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 520 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้สึกชอบในระบบการเรียน เช่น การวัดผล
2. นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้าน การปฐมนิเทศ ระบบการปกครอง และไม่ชอบในเรื่องการแต่งกายของนักศึกษา การให้อิสระภาพมากเกินไป
3. นักศึกษาส่วนใหญ่ที่เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นบุคคลซึ่งเคยสอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ มาก่อน แต่พลาด หลังจากนั้นนักศึกษาตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรามคำแหง และมีความภูมิใจในมหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. นักศึกษาส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า วิชาที่เปิดสอนแต่ละคณะนั้น ตรงกับความถนัด และความต้องการ ของนักศึกษา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงได้กล่าวมาแล้ว ให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน แต่ในขณะเดียวกันก็ประสบปัญหาด้านต่าง ๆ ควบคู่กันไปด้วย จึงจะได้เสนอในบทต่อไป

---

¹อุบลรัตน์ โพธิโกสม ความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรามคำแหง หน้า 61 – 70

สถานภาพโดยทั่วไปของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

เป้าหมายในการจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ตั้งเป้าหมายในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 ว่า "ให้เป็นสถาบันการศึกษา และวิจัยแบบตลาดวิชา"¹ คำว่าตลาดวิชาเป็นคำกว้าง ทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับ มหาวิทยาลัย มีความหมายของคำว่ามหาวิทยาลัยตลาดวิชาแตกต่างกันออกไป

กำธร พันธูลภ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ให้ความหมายของ มหาวิทยาลัยตลาดวิชาว่าหมายถึง " มหาวิทยาลัยที่รับนักศึกษาโดยไม่มีการสอบคัดเลือก นักศึกษาจะมาเรียนที่มหาวิทยาลัยหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้านักศึกษามาเรียนมหาวิทยาลัยจะจัด ที่เรียนให้ "²

ประมวล กุศลมาศ ผู้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง กล่าวว่า มหาวิทยาลัยตลาดวิชา หมายถึง " มหาวิทยาลัยที่รับนักศึกษาไม่จำกัดจำนวน ไม่มีการสอบคัดเลือก และนักศึกษาจะขอคำสอนจากมหาวิทยาลัยไปเรียนด้วยตนเอง แล้วมาสมัครสอบก็ได้ "³

ชนกกาญจน์ ภัทรกาญจน์ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยตลาดวิชาว่าหมายถึง " มหาวิทยาลัยที่ดำเนินการสอนเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยเปิด แต่รับนักศึกษาเข้าเรียนโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก และไม่จำกัดจำนวน "⁴

¹พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 88 ตอนที่ 24 ลงวันที่ 2 มีนาคม 2514

²ดูคม วโรดมลิขิตถ์ "ดูคมศึกษาเป็นปัญหาของชาติ" สยามรัฐ 21 มกราคม 2521 หน้า 8

³ดูมน มังคะ และคนอื่น ๆ แนวทางการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรามคำแหง หน้า 2

⁴ชนกกาญจน์ ภัทรกาญจน์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงในฐานะตลาดวิชา หน้า 62

สพโชค ลธิตากุล อาจารย์คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง กล่าวว่า มหาวิทยาลัยตลาดวิชา หมายถึง "มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนวิชาที่สังคม หรือชุมชนต้องการ"¹

เอนก เพียรอนุกุลบุตร อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ให้ความหมายของมหาวิทยาลัยตลาดวิชา ว่าหมายถึง "มหาวิทยาลัยที่เปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีคุณสมบัติพื้นฐาน ได้แก่ อายุ การทำงาน พื้นความรู้อย่างต่ำ โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องจำนวน เปิดโอกาสให้เลือกเรียนในสาขาที่สมัครใจ และเปิดกระบวนการศึกษาให้ทุกคนสามารถเรียนได้ "²

พัฒน์ น้อยแสงศรี อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แสดงความคิดเห็นว่ามหาวิทยาลัยตลาดวิชาหมายถึง "มหาวิทยาลัยที่มีลักษณะเหมือนมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ทั้งในด้านวัตถุประสงค์ ภารกิจ และการทำงาน จะต่างกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่รับนักศึกษาได้ทั่วไป นักศึกษาจะซื้อค่าสอนจากมหาวิทยาลัยไปเรียนด้วยตนเองแล้วมาสมัครสอบก็ได้ "³

จากคำกล่าวของผู้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย อธิการบดี และอาจารย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ดังกล่าวแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นว่า แต่ละบุคคลมองมหาวิทยาลัยตลาดวิชาในลักษณะหรือแง่มุมที่แตกต่างกัน แต่ก็มีลักษณะร่วมกันอยู่คือรับนักศึกษาโดยไม่จำกัดจำนวน ไม่มีการสอบคัดเลือก และไม่คิดเวลาเรียน

มหาวิทยาลัยรามคำแหงดำเนินงาน โดยการรับนักศึกษาไม่จำกัดจำนวน ไม่มีการสอบคัดเลือก ไม่คิดเวลาเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2514 เป็นต้นมา การดำเนินงานตามลักษณะดังกล่าว ทำให้จำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และนิยมมาเรียนที่มหาวิทยาลัยเป็นปกติ แต่มหาวิทยาลัยมีที่เรียนไม่เพียงพอกับความต้องการ

¹สพโชค ลธิตากุล อภก.คอรัปชั่น หน้า 6

²เอนก เพียรอนุกุลบุตร "แนวคิดบางประการเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเปิด " วารสารมหาวิทยาลัยรามคำแหง 4 : 153 - 154 มกราคม 2520

³พัฒน์ น้อยแสงศรี "แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงมหาวิทยาลัยรามคำแหง" วารสารมหาวิทยาลัยรามคำแหง 2 : 10 กรกฎาคม 2520

ของนักศึกษา ทำให้เกิดความแออัด ซึ่งทางฝ่ายผู้บริหาร อาจารย์ ต่างก็เข้าใจปัญหา และได้หาวิธีแก้ไขปัญหามานาน

ในต้นปีการศึกษา 2520 วิทยาลัยฯ¹ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย เสนอให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงรับนักศึกษาโดยไม่จำกัดจำนวนเหมือนเดิม แต่จะต้องสอบคัดเลือก เพื่อแบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 แผนก คือ นักศึกษาที่สอบผ่านจะมาเรียนที่มหาวิทยาลัยเป็นปกติเหมือนเดิม และนักศึกษาที่สอบไม่ผ่านจะต้องเรียนทางไปรษณีย์ ไม่มีสิทธิที่จะมาเรียนที่มหาวิทยาลัย ในระยะเวลาเดียวกันนี้ กำร พันธ์กุล อธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง เสนอให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงค่อย ๆ กลายเป็นมหาวิทยาลัยปิด พร้อม ๆ กันนั้นทางรัฐบาลควรจะต้องจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิดชนิดไม่มีชั้นเรียน

ในกลางปีการศึกษา 2520 คณะอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง² เสนอให้มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นสถานศึกษาเหมือนเดิม แต่มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงการดำเนินงานบางประการดังนี้ คือ ขอความร่วมมือจากกระทรวงศึกษาธิการให้วิทยาลัยครู และวิทยาลัยเทคนิคทั่วประเทศ เป็นสถาบันสมทบ จัดสอบนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 หรือ เปลี่ยนระบบการสอนจากระบบทวิภาค (Semester) เป็นระบบปีละชั้น (Year course) หรือเปิดวิทยาเขตเป็นศูนย์กลางประจำภาคต่าง ๆ อีก 3 วิทยาเขต

ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร และอาจารย์ ดังกล่าวแล้วข้างต้น ต่างก็มีเหตุผลสนับสนุนและมีหลักใหญ่รวมกัน คือ ต้องการปรับปรุงการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เช่น การจำกัดคุณสมบัติบางประการของผู้สมัครเข้าศึกษา แต่ยังคงไว้ซึ่งเป้าหมายใหญ่ของมหาวิทยาลัย คือ การเป็นมหาวิทยาลัยตลาดวิชา

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง รายงานการประชุมที่ปรึกษาสมาคมมหาวิทยาลัยรามคำแหง ครั้งที่ 3/2520 10 มกราคม 2520

²ค.

³มหาวิทยาลัยรามคำแหง รายงานการสัมมนาโครงการปรับปรุงการดำเนินการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง 20 มิถุนายน 2520

สภามหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แก้ปัญหาดังกล่าวแล้วข้างต้น โดยการยกบรรยายในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2520 และปีการศึกษาต่อไป พร้อมกันนั้นได้ขอแก่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 ให้สภามหาวิทยาลัยสามารถจำกัดจำนวนนักศึกษาได้ พร้อมกันนี้ทบวงมหาวิทยาลัยได้เตรียมการเปิดมหาวิทยาลัยเปิดแห่งใหม่ชนิดไม่มีชั้นเรียน เป็นการทดแทน

การที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงยกบรรยายในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับเสนอขอแก่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 ให้สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจจำกัดจำนวนนักศึกษาได้นั้น แสดงให้เห็นว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ตั้งไว้ในตอนต้นว่า จะจัดชั้นเรียนให้นักศึกษาทุกคนที่ประสงค์จะมาเรียนที่มหาวิทยาลัย และจะยึดมั่นในความเสมอภาคของโอกาสที่จะศึกษาของประชาชนในระดับอุดมศึกษา

การจัดรูปแบบขององค์กรการบริหาร

ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหงจัดรูปแบบองค์กรการบริหารภายในมหาวิทยาลัย โดยมีสภามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรสูงสุดในการบริหารมีอำนาจหน้าที่ วางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการทั่วไป อธิการบดีเป็นผู้รับนโยบายจากสภามหาวิทยาลัยมาดำเนินงาน และเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารในมหาวิทยาลัย มีรองอธิการบดีฝ่ายธุรการ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา เป็นผู้ช่วยคณะกรรมการที่ปรึกษาสภามหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นองค์กรที่ปรึกษาในเรื่อง การบริหารภายในมหาวิทยาลัยแก่อธิการบดี¹

การบริหารหน่วยงานระดับรองลงมา ได้แก่ คณะ หรือสำนัก มีคณบดี หรือผู้อำนวยการสำนัก เป็นผู้รับนโยบายจากอธิการบดีมาดำเนินงาน และเป็นหัวหน้าฝ่าย

---

¹ "พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514" ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม 88 ตอนที่ 24 ลงวันที่ 2 มีนาคม 2514

บริหารในคณะและสำนัก คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำสำนัก เป็นองค์กรที่ปรึกษาแก่ คณบดี หรือผู้อำนวยการสำนัก ในเรื่องการบริหารภายในคณะและสำนัก¹

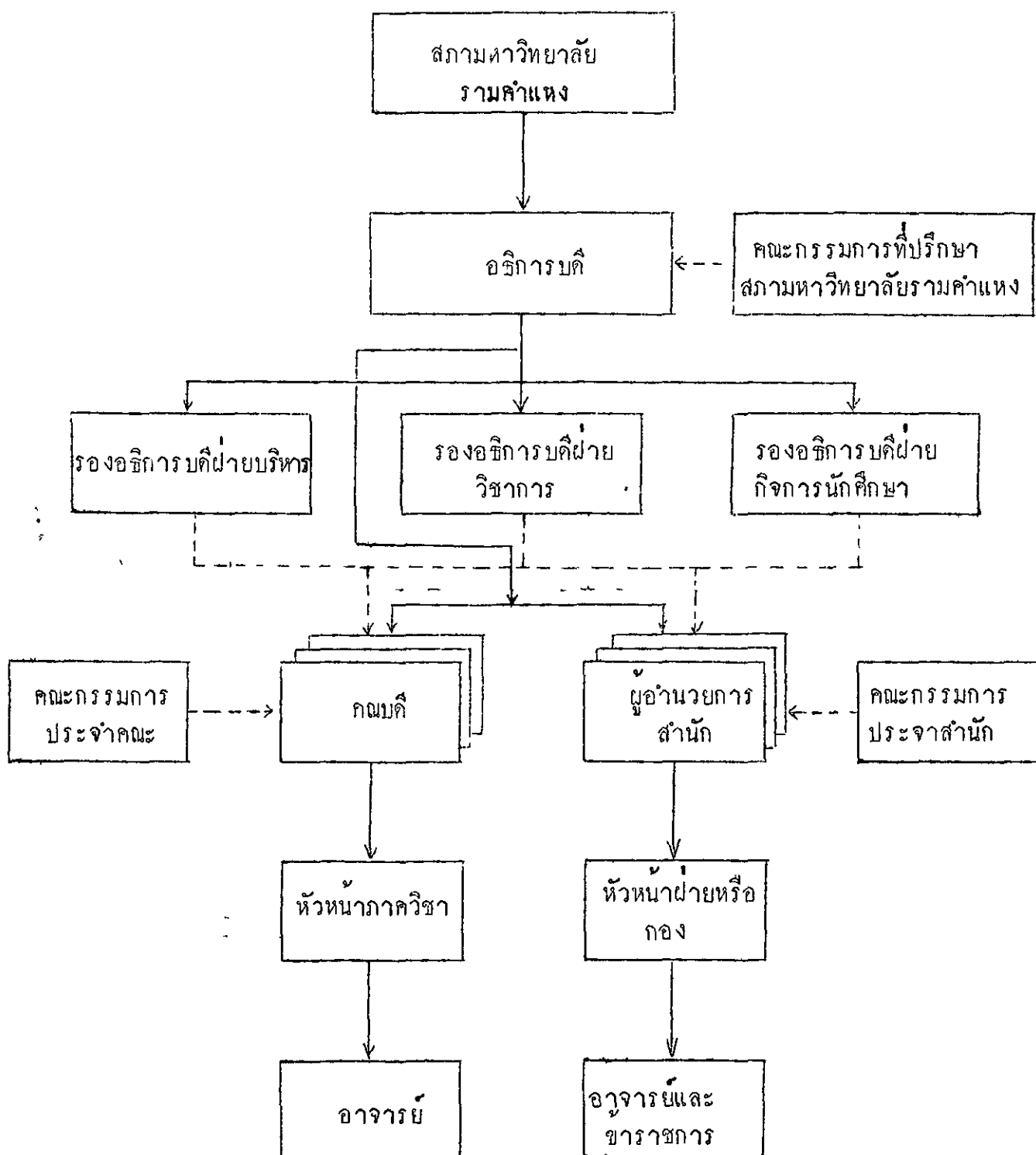
ในการบริหารหน่วยงานระดับภาควิชา ฝ่าย หรือกอง มีหัวหน้าภาควิชา หัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้ากอง เป็นผู้รับนโยบายจากคณบดี หรือผู้อำนวยการสำนักมาดำเนินงาน และเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารในภาควิชา ฝ่ายหรือกอง

รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดรูปแบบขององค์กรการบริหารภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง พิจารณาได้จากแผนภูมิ 1

---

¹ "พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514" ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม 88 ตอนที่ 24 ลงวันที่ 2 มีนาคม 2514

²ดู.

แผนภูมิ 1 รูปแบบการจัดองค์กรการบริหาร ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

การแบ่งส่วนราชการ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง แบ่งส่วนราชการภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามลักษณะของงาน คือ งานบริการทางค่านธุการ มีสำนักงานอธิการบดี เป็นผู้ดำเนินงาน งานค่านธุการ มีคณะวิชาต่าง ๆ เป็นผู้ดำเนินงาน และงานบริการทางค่านธุการ มีสำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผลกับ สำนักหอสมุดกลาง เป็นผู้ดำเนินงาน ซึ่งแต่ละคณะและสำนัก แบ่งส่วนราชการ ดังนี้

คณะ แบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานเลขานุการ และภาควิชา

สำนัก แบ่งส่วนราชการ เป็น สำนักงานเลขานุการ และฝ่ายหรือกอง ยกเว้น สำนักงานอธิการบดี แบ่งส่วนราชการเป็นกอง¹

ในปีการศึกษา 2514 มหาวิทยาลัยรามคำแหง แบ่งส่วนราชการดังนี้ คือ สำนักงานอธิการบดี คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และสำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล² ต่อมาสภามหาวิทยาลัยได้อนุมัติให้ ภาควิชารัฐศาสตร์ เติมอยู่ในคณะนิติศาสตร์ เป็นคณะรัฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ เติมอยู่ในคณะบริหารธุรกิจ เป็นคณะเศรษฐศาสตร์ ในปีการศึกษา 2516 ภาควิชา วิทยาศาสตร์ เติมอยู่ในคณะศึกษาศาสตร์ เป็นคณะวิทยาศาสตร์ ในปีการศึกษา 2517 และกองห้องสมุด เติมอยู่ในสำนักงานอธิการบดี เป็นสำนักหอสมุดกลาง ในปีการศึกษา 2518 ตามลำดับ³

---

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักงานอธิการบดี กองกลาง การแบ่งส่วนราชการ
ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

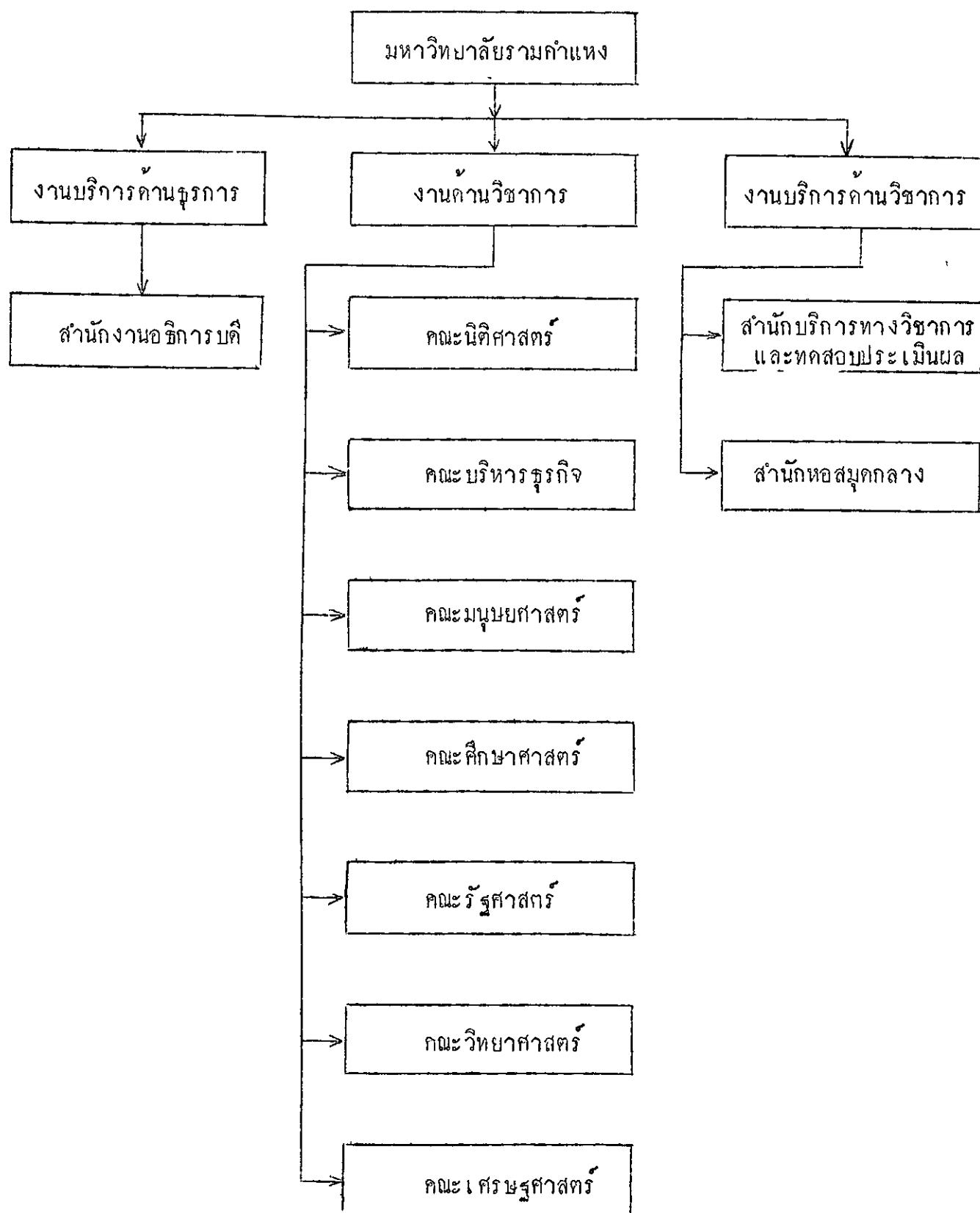
²"พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 " ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม 88 ตอนที่ 24 ลงวันที่ 2 มีนาคม 2514

³ล.ก.

การแบ่งส่วนราชการภายในคณะและสำนักภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ส่วนใหญ่เป็นการแบ่งส่วนราชการเป็นการภายใน เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมแล้วจะจัด
แบ่งส่วนราชการเป็นการถาวร คณะและสำนักที่แบ่งส่วนราชการเป็นการถาวร ได้แก่
คณะมนุษยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และสำนักงานอธิการบดี¹ ฎหมาย 2

---

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักงานอธิการบดี กองกลาง การแบ่งส่วนราชการ
ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

หลักสูตรและการสอน

- มหาวิทยาลัยรามคำแหงอำนวยการศึกษด้วยวิธีประสานงานคณาวิชาการระหว่างสาขาวิชา (Interdisciplinary Program) คือ คณะใด หรือภาควิชาใด มีหน้าที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบในสาขาวิชาใด ก็จะทำอำนวยการศึกษาและวิจัยในสาขานั้น แก่นักศึกษาทุกคนทั่วทั้งมหาวิทยาลัย โดยแต่ละคณะหรือภาควิชาจะเปิดสอนสาขาวิชาไม่ซ้ำซ้อนกัน¹ โดยวางโครงสร้างของหลักสูตรแต่ละคณะไว้อย่างกว้าง ๆ คือ ทุกคณะต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 140 หน่วยกิตจึงจะจบหลักสูตร และจะกองประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ ดังนี้

1. วิชาพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วยวิชาในหมวด สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ หมวดวิชาละไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต และรวมกันทุกหมวดไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

2. วิชาเฉพาะด้าน ประกอบด้วย วิชาเอก วิชาแกน และวิชาชีพ มีจำนวนไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

3. วิชาเลือกและ หรือวิชาโท มีจำนวนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต²

โครงสร้างของหลักสูตรดังกล่าวแล้วข้างต้น เป็นเกณฑ์กลางในการจัดหลักสูตรของแต่ละคณะ ดังนั้นโครงสร้างของหลักสูตรแต่ละคณะจึงเหมือนกัน แต่เมื่อพิจารณาหน่วยกิตรวมของแต่ละคณะจะเห็นว่าจำนวนแตกต่างกันเล็กน้อย คือ คณะบริหารธุรกิจ มีจำนวนหน่วยกิตรวมมากที่สุด 147 หน่วยกิต รองลงมา ได้แก่คณะมนุษยศาสตร์และคณะรัฐศาสตร์ จำนวน 145 หน่วยกิต คณะนิติศาสตร์และคณะเศรษฐศาสตร์ จำนวน 144 หน่วยกิต

---

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยการศึกษา
ชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2514

²มหาวิทยาลัยรามคำแหง ฝ่ายวิชาการ แนวการจัดหลักสูตรของมหาวิทยาลัย
รามคำแหง

คณะศึกษาศาสตร์จำนวน 143 หน่วยกิต และคณะวิทยาศาสตร์จำนวน 141 หน่วยกิต
ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาอัตราส่วนระหว่างวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาเฉพาะด้าน วิชาโทและ
หรือวิชาเลือก จะเห็นว่าแต่ละคณะมีอัตราส่วนที่แตกต่างกันตามลักษณะของวิชา กล่าวคือ

คณะมนุษยศาสตร์เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปมากที่สุด ร้อยละ 43 รองลงมาได้แก่
รัฐศาสตร์ร้อยละ 41 คณะวิทยาศาสตร์ร้อยละ 38 คณะศึกษาศาสตร์ร้อยละ 35
คณะเศรษฐศาสตร์ร้อยละ 33 คณะบริหารธุรกิจร้อยละ 29 และคณะนิติศาสตร์ร้อยละ
22 ตามลำดับ

คณะนิติศาสตร์เรียนวิชาเฉพาะด้านมากที่สุด ร้อยละ 74 รองลงมาได้แก่
คณะบริหารธุรกิจ ร้อยละ 63 คณะศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 47 คณะเศรษฐศาสตร์
ร้อยละ 46 คณะวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 45 คณะรัฐศาสตร์ร้อยละ 37 และคณะมนุษย-
ศาสตร์ ร้อยละ 33 ตามลำดับ

คณะมนุษยศาสตร์เรียนวิชาโทมากที่สุด ร้อยละ 12 รองลงมาได้แก่ คณะ
รัฐศาสตร์ และ คณะศึกษาศาสตร์ร้อยละ 11 คณะวิทยาศาสตร์ร้อยละ 7 ตามลำดับ
คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะเศรษฐศาสตร์ ไม่มีวิชาโท

คณะเศรษฐศาสตร์เรียนวิชาเลือกมากที่สุด ร้อยละ 21 รองลงมาได้แก่คณะ
มนุษยศาสตร์ร้อยละ 12 คณะรัฐศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์ร้อยละ 10 คณะบริหาร
ธุรกิจร้อยละ 8 และคณะนิติศาสตร์ร้อยละ 4 ตามลำดับ

รายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ
คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์
พิจารณาได้จากตาราง 1

ตาราง 1 โครงสร้างของหลักสูตรคณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ ปีการศึกษา 2520

คณะ	วิชาพื้นฐานทั่วไป		วิชาเฉพาะด้าน		วิชาโท		วิชาเลือก		รวม		หมายเหตุ
	น.ก	ร้อยละ	น.ก	ร้อยละ	น.ก	ร้อยละ	น.ก	ร้อยละ	น.ก	ร้อยละ	
นิติศาสตร์	31	22	107	74	—	—	6	4	144	100	น.ก = หน่วยกิต
บริหารธุรกิจ	43	29	92	63	—	—	12	8	147	100	
มนุษยศาสตร์	61	43	48	33	18	12	18	12	145	100	
ศึกษาศาสตร์	50	35	67	47	15	11	11	7	143	100	
วิทยาศาสตร์	53	38	64	45	10	7	14	10	141	100	
รัฐศาสตร์	60	41	54	37	16	11	15	10	145	100	
เศรษฐศาสตร์	48	33	66	46	—	—	30	21	144	100	

ที่มา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักงานอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ

มหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดสอนระดับปริญญาตรีตั้งแต่ปีการศึกษา 2514 เป็นต้นมา ในระยะแรกของกรมคำเนิงานเปิดสอน 13 สาขาวิชา คือ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารทั่วไป สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาประวัติศาสตร์ สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาภูมิศาสตร์ และสาขาวิชาจิตวิทยา¹

ต่อมาในปีการศึกษา 2516 มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้เปิดสาขาวิชาเพิ่มขึ้นจากเดิม 11 สาขาวิชา คือ สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเงิน สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การคลัง สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนา สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เชิงปริมาณ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเกษตร สาขาวิชาประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ และสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์²

ในปีการศึกษา 2517 มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยให้เปิดสาขาวิชาเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก 5 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาสถิติศาสตร์ สาขาวิชาเคมี สาขาวิชาฟิสิกส์ และสาขาวิชาชีววิทยา³

เนื่องจากความต้องการบุคลากรระดับปริญญาของวงการธุรกิจเพิ่มขึ้น ในปีการศึกษา 2520 สภามหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงอนุมัติให้เปิดสาขาวิชาทางค่านธุรกิจเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก 2 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ และสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการ⁴

¹สุมน มังคะ และคนอื่น ๆ แนวทางการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรามคำแหง
หน้า 35 - 37

²มหาวิทยาลัยรามคำแหง ฝ่ายวิชาการ สาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย
รามคำแหง

³ข.

⁴ข.

การที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง เปิดสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ได้ตามความสนใจมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับเป้าหมายใหญ่ของมหาวิทยาลัย คือการเป็นมหาวิทยาลัย ทลาดวิชา

ผลงานทางวิชาการ

ก. การแต่งตำรา

มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ทำราเป็นสื่อการสอนหลักของมหาวิทยาลัย ตั้งแต่ ปีการศึกษา 2514 เป็นต้นมา โดยมีนโยบายให้อาจารย์แต่งตำราประกอบการสอน ทุกกระบวนวิชาที่มีการเปิดสอนในมหาวิทยาลัย อย่างน้อยกระบวนวิชาละหนึ่งเรื่อง ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงแต่งตำรา ประกอบการสอน 1,023 เรื่อง คณะมนุษยศาสตร์แต่งตำราประกอบการสอนมากที่สุด จำนวน 324 เรื่อง รองลงมาได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์จำนวน 164 เรื่อง คณะนิติศาสตร์ จำนวน 162 เรื่อง คณะบริหารธุรกิจจำนวน 150 เรื่อง คณะเศรษฐศาสตร์จำนวน 80 เรื่อง คณะวิทยาศาสตร์จำนวน 79 เรื่อง คณะรัฐศาสตร์จำนวน 64 เรื่อง ตามลำดับ¹

เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของจำนวนตำราที่อาจารย์แต่ละคณะแต่ง ประกอบการสอนพบว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 อัตราส่วนร้อยละของ จำนวนตำราที่อาจารย์แต่ละคณะแต่งประกอบการสอนแตกต่างกัน ดังจะพิจารณาได้จาก ตาราง 2

มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักงานอธิการบดี สถิติตำราที่อาจารย์
มหาวิทยาลัยรามคำแหงแต่งประกอบการสอน ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520

ตาราง 2 จำนวนตัวรวมและอัตราส่วนร้อยละของตัวว่า ที่อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง แต่งประกอบการสอน

ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 จำนวนตามคณะ

ปีการศึกษา คณะ	2514		2515		2516		2517		2518		2519		2520		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นิติศาสตร์	20	44	25	33	23	26	19	13	13	8	12	9	50	14	162	16
บริหารธุรกิจ	9	20	8	11	23	26	8	6	14	8	9	7	79	22	150	15
มนุษยศาสตร์	13	28	20	26	20	23	72	51	63	38	47	35	89	25	324	32
ศึกษาศาสตร์	14	9	23	30	22	25	17	12	24	14	15	11	49	14	164	16
วิทยาศาสตร์	-	-	-	-	-	-	-6	4	18	11	17	13	38	11	79	8
รัฐศาสตร์	-	-	-	-	-	-	8	6	17	10	12	9	22	8	64	7
เศรษฐศาสตร์	-	-	-	-	-	-	12	9	18	11	22	16	28	8	80	8
รวม	56	100	76	100	88	100	142	100	167	100	134	100	360	100	1,023	100

ที่มา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักงานอธิการบดี สถิติตัวว่าที่อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงแต่งประกอบการสอน
ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520

เมื่อพิจารณาอัตราส่วนระหว่างจำนวนตำราประกอบการสอน กับจำนวน
กระบวนวิชาที่เปิดสอน ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 พบว่า อัตราส่วน
ระหว่างจำนวนตำราประกอบการสอนกับจำนวนกระบวนวิชาที่เปิดสอนของแต่ละคณะ
แตกต่างกันเล็กน้อย คือ คณะนิติศาสตร์ 1 กระบวนวิชามีตำราประกอบการสอน 3 เล่ม
คณะรัฐศาสตร์ 1 กระบวนวิชามีตำราประกอบการสอน 2 เล่ม คณะบริหารธุรกิจ
คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ 1 กระบวน
วิชามีตำราประกอบการสอน 1 เล่ม ตามลำดับ

ข. การวิจัย

โดยทั่วไปอาจารย์มหาวิทยาลัยมีหน้าที่หลัก 4 ประการ คือ (1) การสอน
(2) การวิจัย (3) การบริการทางวิชาการแก่สังคม และ (4) การทะนุบำรุงศิลป
วัฒนธรรม เมื่อพิจารณาหน้าที่ทางด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า
อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงหาหน้าที่งานนี้น้อยมาก เห็นได้จากในระหว่างปีการศึกษา
2514 - 2520 อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงทำงานวิจัยเพียง 5 เรื่อง คือ ในปี
การศึกษา 2519 อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ทำงานวิจัย 1 เรื่อง
และ 2 เรื่องตามลำดับ ในปีการศึกษา 2520 อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ และอาจารย์
คณะรัฐศาสตร์ทำงานวิจัยคณะละ 1 เรื่อง อาจารย์คณะนิติศาสตร์ อาจารย์คณะบริหาร
ธุรกิจ อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ และอาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ไม่มีผลงานวิจัยเลย¹
การที่อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงทำงานวิจัยน้อยมาก อาจจะเป็นเนื่องจากมหาวิทยาลัย
รามคำแหงเปิดสอนระดับปริญญาตรี และอาจารย์มีภาระการทำงาน (Work Load)
มากจนไม่มีเวลาทำงานวิจัย²

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ฝ่ายวิชาการ รายงานการทำวิจัยของอาจารย์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง ฝ่ายอาจารย์ "สรุปผลอุปสรรคและข้อเสนอแนะ
การวิจัยในมหาวิทยาลัยรามคำแหง" วารสารรามคำแหง 3 : 218 ตุลาคม 2520

การที่อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงทำงานวิจัยน้อยมาก คงกล่าวแล้ว ในตอนต้น ทางผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้หาทางส่งเสริมให้อาจารย์ทำงาน วิจัยเพิ่มขึ้นโดยการจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่อง "การส่งเสริมการวิจัยใน มหาวิทยาลัยรามคำแหง" ระหว่างวันที่ 11 - 15 กรกฎาคม 2520¹, ผลการประชุม ครั้งนี้ทำให้มหาวิทยาลัย จัดงบประมาณประเภทรายได้ของมหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่ง สำหรับส่งเสริมการทำงานวิจัยของอาจารย์ แสดงให้เห็นว่า อาจารย์มหาวิทยาลัย รามคำแหงมีแนวโน้มจะทำงานวิจัยเพิ่มขึ้น

---

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง สภาอาจารย์ "สรุปผลอุปสรรคและข้อเสนอแนะ การวิจัยในมหาวิทยาลัยรามคำแหง", วารสารรามคำแหง 3 : 218, ตุลาคม 2520, หน้า 217, - 221, .

การเปลี่ยนแปลงในด้านนักศึกษา อาจารย์ การเงิน และอาคารสถานที่

1. นักศึกษา

1.1 นักศึกษาเข้าใหม่ ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 มีนักศึกษาสมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 200,134 คน นักศึกษาสมัครเข้าศึกษาในคณะนิติศาสตร์มากที่สุด ร้อยละ 42 รองลงมาได้แก่คณะบริหารธุรกิจ ร้อยละ 21 คณะรัฐศาสตร์ ร้อยละ 13 คณะศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 10 คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ ร้อยละ 5 ตามลำดับ¹ เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่สมัครเข้าศึกษาในคณะต่าง ๆ เป็นรายปีการศึกษาปรากฏว่า อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่สมัครเข้าศึกษาในคณะต่าง ๆ แตกต่างกันทั้งแสดงไว้ในตาราง 3

---

¹ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล
สถิติจำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520

ตาราง 3 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาเข้าใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหงในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 จำแนกตามคณะ

ปีการศึกษา คณะ	2514		2515		2516		2517		2518		2519		2520		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นิติศาสตร์	22,472	64	4,403	50	5,691	45	7,904	36	8,979	38	15,251	36	18,884	34	83,584	42
บริหารธุรกิจ	7,200	21	2,494	29	3,226	26	4,225	19	3,849	16	8,219	19	13,319	24	42,532	21
มนุษยศาสตร์	1,533	4	536	6	801	6	1,183	5	1,326	6	2,151	5	2,364	4	9,894	5
ศึกษาศาสตร์	4,000	11	1,293	15	2,925	23	1,740	7	2,011	9	3,894	9	4,993	9	20,856	10
วิทยาศาสตร์	-	-	-	-	-	-	2,524	11	2,012	9	2,470	6	2,126	4	9,132	5
รัฐศาสตร์	-	-	-	-	-	-	2,810	13	3,393	15	7,048	17	10,839	19	25,090	13
เศรษฐศาสตร์	-	-	-	-	-	-	1,900	9	1,740	7	3,195	8	3,413	6	10,248	5
รวม	35,205	100	8,726	100	12,643	100	22,286	100	23,310	100	42,228	100	55,938	100	200,134	100

ที่มา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริหารทางวิชาการและทดสอบประเมินผล

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาเข้าใหม่ใน คณะนิติศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ ลดลงเล็กน้อยเกือบทุกปีการศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ เปลี่ยนแปลงเล็กน้อยทุกปี การศึกษา คณะรัฐศาสตร์เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเกือบทุกปีการศึกษา การที่อัตราส่วนร้อยละของ นักศึกษาเข้าใหม่เป็นไปตามลักษณะที่กล่าวแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นว่า จำนวนนักศึกษา เข้าใหม่มีแนวโน้มที่จะกระจายไปศึกษาตามคณะต่าง ๆ มากขึ้นกว่าเดิม

1.2 สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะนักศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจาก ในปีการศึกษาอื่น ๆ มหาวิทยาลัยไม่ได้สำรวจ ผู้วิจัยคิดว่าข้อมูลที่นำมาศึกษานี้ พอจะเป็น แนวทางให้เห็นสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษาในปีการศึกษาอื่น ๆ ได้

จากการสำรวจนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 จำนวน 34,150 คน¹ พบว่า จำนวนนักศึกษาดังกล่าวแล้วในตอนต้นมีสถานภาพส่วนตัว เช่น เพศ ศาสนา อายุ อาชีพ และพื้นความรู้เดิมแตกต่างกัน

1.2.1 เพศ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชายมากกว่านักศึกษาหญิง คือมีนักศึกษาชายร้อยละ 61 นักศึกษาหญิง ร้อยละ 39 เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงในคณะต่าง ๆ ปรากฏว่า อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงในคณะต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังแสดงไว้ในตาราง 4

---

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล
จำนวนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519

ตาราง 4, จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 จำแนกตามคณะ

เพศ คณะ	นักศึกษาชาย		นักศึกษาหญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นิติศาสตร์	9,953	86	1,672	14	11,625	100
บริหารธุรกิจ	2,568	36	4,545	64	7,113	100
มนุษยศาสตร์	192	10	1,658	90	1,850	100
ศึกษาศาสตร์	737	23	2,463	77	3,200	100
วิทยาศาสตร์	1,560	68	739	32	2,299	100
รัฐศาสตร์	4,159	78	1,178	22	5,337	100
เกษตรศาสตร์	1,541	57	1,185	43	2,726	100
รวม	20,710	61	13,440	39	34,150	100

ที่มา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า คณะนิติศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะเกษตรศาสตร์ มีอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาชายมากกว่านักศึกษาหญิง คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ มีอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาหญิงมากกว่านักศึกษาชาย

1.2.2 ศาสนา นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 นับถือศาสนาพุทธมากที่สุดร้อยละ 97 รองลงมาได้แก่ศาสนาคริสต์และอิสลาม มีอัตราส่วนร้อยละเท่ากัน คือร้อยละ 1.5 เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่นับถือศาสนาต่าง ๆ เป็นรายคณะ ปรากฏว่า อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาในคณะต่าง ๆ นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาอื่น ๆ แตกต่างกัน ดังแสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 ที่นับถือศาสนาต่าง ๆ จำแนกตามคณะ

ศาสนา คณะ	พุทธ		คริสต์		อิสลาม		อื่น ๆ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นิติศาสตร์	11,361	98	118	1	139	1	7	ต่ำกว่า 1	11,625	100
บริหารธุรกิจ	6,865	97	142	1	104	2	2	ต่ำกว่า 1	7,113	100
มนุษยศาสตร์	1,772	96	47	2	29	2	2	ต่ำกว่า 1	1,850	100
ศึกษาศาสตร์	3,086	96	48	2	66	2	—	—	3,200	100
วิทยาศาสตร์	2,215	96	56	3	25	1	3	ต่ำกว่า 1	2,299	100
รัฐศาสตร์	5,157	97	62	1	115	2	3	ต่ำกว่า 1	5,337	100
เกษตรศาสตร์	2,643	97	41	1	42	2	—	—	2,726	100
รวม	33,099	97	514	1.5	520	1.5	17	ต่ำกว่า 1	34,150	100

ที่มา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบ
ประเมินผล

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาคณะต่าง ๆ เกือบทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ
และศาสนาอื่น ๆ บ้างเล็กน้อย

1.2.3 อายุ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 มีอายุ
ระหว่าง 16 – 20 ปี มากที่สุดร้อยละ 65 รองลงมาได้แก่อายุระหว่าง 21 – 25 ปี ร้อยละ
25 อายุระหว่าง 26 – 30 ปี ร้อยละ 6 อายุระหว่าง 31 – 35 ปี ร้อยละ 2 อายุระหว่าง
36 – 40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 1 เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาอายุ
ต่าง ๆ แต่ละคณะ ปรากฏว่าอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาแต่ละคณะมีอายุแตกต่างกัน ดังแสดง
ไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 ที่มีอายุต่าง ๆ จำแนกตามคณะ

อายุ ปี คณะ	ต่ำกว่า 16		16 - 20		21 - 25-		26 - 30		31 - 35		36 - 40		41 ปีขึ้นไป		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นิติศาสตร์	14	ต่ำกว่า 1	5,804	50	3,512	30	1,242	11	560	5	286	2	207	2	11,625	100
บริหารธุรกิจ	10	ต่ำกว่า 1	5,388	76	1,460	21	180	3	33	ต่ำกว่า 1	14	ต่ำกว่า 1	28	ต่ำกว่า 1	7,113	100
มนุษยศาสตร์	2	ต่ำกว่า 1	1,412	76	336	18	62	3	19	1	9	1	10	1	1,850	100
ศึกษาศาสตร์	5	ต่ำกว่า 1	2,224	70	770	24	118	4	52	1	19	1	12	1	3,200	100
วิทยาศาสตร์	7	ต่ำกว่า 1	2,061	90	205	9	17	1	3	ต่ำกว่า 1	3	ต่ำกว่า 1	3	ต่ำกว่า 1	2,299	100
รัฐศาสตร์	9	ต่ำกว่า 1	3,174	59	1,702	32	292	5	87	2	39	1	34	1	5,337	100
เศรษฐศาสตร์	11	1	2,023	74	608	22	61	2	9	1	6	ต่ำกว่า 1	8	ต่ำกว่า 1	2,726	100
รวม	58	ต่ำกว่า 1	22,086	65	8,593	25	1,972	6	763	2	376	1	302	1	34,150	100

ที่มา มทวิทยาดัชรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า คณะนิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ นักศึกษา
 ครึ่งหนึ่งมีอายุระหว่าง 16 – 20 ปี คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะ
 ศึกษาศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16 – 20 ปี
 คณะวิทยาศาสตร์ นักศึกษาเกือบทั้งหมดมีอายุระหว่าง 16 – 20 ปี เมื่อช่วงอายุ
 สูงขึ้น จำนวนนักศึกษาของคณะต่าง ๆ จะลดลงทุกช่วงอายุที่สูงขึ้น

1.2.4 อาชีพ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา
 2519 เป็นนักศึกษาที่ไม่มีอาชีพมากที่สุด ร้อยละ 81 รองลงมามีอาชีพรับราชการ
 ร้อยละ 11 อาชีพลูกจ้าง ร้อยละ 5 อาชีพค้าขาย ร้อยละ 1 และอาชีพ
 เกษตรกรรมต่ำกว่าร้อยละ 1 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของ
 นักศึกษาที่มีอาชีพของแต่ละคณะ ปรากฏว่า อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาแต่ละคณะ
 มีอาชีพต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 ที่มีอาชีพต่าง ๆ จำแนกตามคณะ

อาชีพ คณะ	รับราชการ		ลูกจ้าง		ค้าขาย		เกษตรกรรม		อื่น ๆ		ไม่มีอาชีพ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นิติศาสตร์	2,392	21	790	7	270	2	35	ค่ากว่า 1	362	3	7,776	67	11,625	100
บริหารธุรกิจ	145	2	277	4	52	1	4	ค่ากว่า 1	134	2	6,501	91	7,113	100
มนุษยศาสตร์	82	4	47	3	11	1	—	—	50	3	1,660	89	1,850	100
ศึกษาศาสตร์	329	10	45	2	19	1	7	ค่ากว่า 1	43	1	2,757	86	3,200	100
วิทยาศาสตร์	26	1	10	1	10	1	1	ค่ากว่า 1	5	ค่ากว่า 1	2,247	97	2,299	100
รัฐศาสตร์	585	11	226	4	51	1	11	ค่ากว่า 1	145	3	4,319	81	5,337	100
เศรษฐศาสตร์	69	3	97	4	38	ค่ากว่า 1	1	ค่ากว่า 1	42	2	2,479	91	2,726	100
รวม	3,628	11	1,492	5	451	1	59	ค่ากว่า 1	781	2	27,739	81	34,150	100

ที่มา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริหารทางวิชาการและทดสอบประเมินผล

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาคณะต่าง ๆ ส่วนใหญ่ยังไม่มีอาชีพ คณะนิติศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ นักศึกษามีอาชีพรับราชการ ศึกษาอยู่มากกว่าอาชีพอื่น ๆ คณะมนุษยศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ นักศึกษามีอาชีพรับราชการ อาชีพลูกจ้าง อาชีพค้าขาย และอาชีพเกษตรกรรม ศึกษาอยู่แตกต่างกันเล็กน้อย คณะวิทยาศาสตร์ นักศึกษาที่มีอาชีพศึกษาอยู่น้อยมาก

1.2.5 พื้นความรู้เดิม นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 มีพื้นความรู้เดิมระดับ มศ.5 หรือเทียบเท่ามากที่สุด ร้อยละ 79 รองลงมาได้แก่ระดับ มศ.6 หรือเทียบเท่าร้อยละ 14 ระดับอนุปริญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 4 ปริญญาตรี หรือเทียบเท่าร้อยละ 2 มศ.3 หรือเทียบเท่าร้อยละ 1 และสูงกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าต่ำกว่าร้อยละ 1 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาคณะต่าง ๆ ที่มีพื้นความรู้เดิมระดับต่าง ๆ ปรากฏว่า อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาคณะต่าง ๆ มีพื้นความรู้เดิมระดับต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2519 ที่มีความรู้เดิมต่าง ๆ

ระดับความรู้ คณะ	มศ.3หรือ เทียบเท่า		มศ.5หรือ เทียบเท่า		มศ.6หรือ เทียบเท่า		อนุปริญญา หรือเทียบเท่า		ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า		สูงกว่า ปริญญาตรี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นิติศาสตร์	323	3	8,005	69	2,124	18	705	6	419	3	49	1	11,625	100
บริหารธุรกิจ	13	ต่ำกว่า	2,211	83	1,072	15	100	1	53	1	2	ต่ำกว่า	7,113	100
มนุษยศาสตร์	3	ต่ำกว่า	1,618	87	144	8	78	4	6	1	1	ต่ำกว่า	1,850	100
ศึกษาศาสตร์	17	1	2,676	83	223	7	279	9	5	ต่ำกว่า	—	—	3,200	100
วิทยาศาสตร์	2	ต่ำกว่า	2,250	98	15	1	29	1	3	ต่ำกว่า	—	—	2,299	100
รัฐศาสตร์	40	1	4,059	76	971	18	215	4	50	1	2	ต่ำกว่า	5,337	100
เศรษฐศาสตร์	2	ต่ำกว่า	2,443	90	220	8	38	1	21	1	2	ต่ำกว่า	2,726	100
รวม	400	1	26,924	79	4,769	14	1,444	4	557	2	56	ต่ำกว่า	34,150	100

ที่มา มหาวิทยาลัยรามคำแหง .. สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล

จากการวาง 8 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาคณะต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้เดิมระดับ มศ.5 หรือเทียบเท่ามากที่สุด เมื่อพิจารณานักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมระดับต่าง ๆ นอกเหนือจากระดับ มศ.5 หรือเทียบเท่า ปรากฏว่า คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะรัฐศาสตร์ นักศึกษามีพื้นฐานความรู้เดิมระดับ มศ.6 หรือเทียบเท่า มากกว่าพื้นฐานความรู้เดิมระดับอื่น ๆ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ นักศึกษามีพื้นฐานความรู้เดิมแต่ละระดับแตกต่างกันเล็กน้อย คณะวิทยาศาสตร์นักศึกษามีพื้นฐานความรู้เดิมนอกเหนือจากระดับ มศ.5 หรือเทียบเท่า น้อยมาก

จากการศึกษาสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษาชายมากกว่านักศึกษาหญิง นับถือศาสนาพุทธ มีอายุระหว่าง 16 - 20 ปี พื้นความรู้เดิมระดับ มศ.5 หรือเทียบเท่า และยังไม่มียาชีพ

1.3 นักศึกษาออกระหว่างการศึกา ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักศึกษาออกระหว่างการศึกา ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะนักศึกษาออกระหว่างการศึกา ในปีการศึกษา 2514 - 2519 เนื่องจากจำนวนนักศึกษาที่ออกระหว่างการศึกาในปีการศึกษา 2520 ทางมหาวิทยาลัยยังไม่ได้สำรวจ

นักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงออกระหว่างการศึกา 2 ลักษณะ คือ ลาออก และถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา เนื่องจากไม่ชำระเงินค่ารักษา สถานภาพนักศึกษาเป็นเวลา 2 ปีติดต่อกัน ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2519 นักศึกษาออกระหว่างการศึกา 46,001 คน นักศึกษาออกระหว่างการศึกาในปีการศึกษา 2516 มากที่สุดร้อยละ 35 รองลงมาได้แก่ปีการศึกษา 2517 ร้อยละ 12 ปีการศึกษา 2519 ร้อยละ 11 ปีการศึกษา 2518 ร้อยละ 10 ปีการศึกษา 2514 และปีการศึกษา 2515 ต่ำกว่าร้อยละ 1 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาคณะต่าง ๆ ที่ออกระหว่างการศึกา ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาคณะต่าง ๆ ที่ออกระหว่างการศึกา แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 9

ตาราง 9 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาออกกระหว่างการศึกษาระหว่างปีการศึกษา
2514 - 2519 ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามคณะ

ปีการศึกษา คณะ	2514		2515		2516		2517		2518		2519	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นิติศาสตร์	137	1	353	1	14,023	49	4,481	16	2,470	11	4,155	13
บริหารธุรกิจ	75	1	117	1	3,419	20	1,424	11	974	9	1,696	11
มนุษยศาสตร์	28	2	17	1	884	22	357	9	305	8	426	6
ศึกษาศาสตร์	41	1	52	1	2,704	27	649	12	464	9	707	7
วิทยาศาสตร์	-	-	-	-	-	-	283	5	778	16	1,233	18
รัฐศาสตร์	-	-	-	-	-	-	563	7	658	8	1,165	8
เกษตรศาสตร์	-	-	-	-	-	-	347	9	365	8	661	8
รวม	281	1	539	1	21,030	35	8,104	12	6,014	10	10,043	11

ที่มา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการ และทดสอบประเมินผล

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ ออกระหว่างการศึกษา ในปีการศึกษา 2514 และ 2515 ต่ำกว่าปีการศึกษาอื่น ๆ ปีการศึกษา 2516 เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ในระหว่างปีการศึกษา 2517 – 2520 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่ออกระหว่างการศึกษาในแต่ละคณะแตกต่างกันเล็กน้อย การที่อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ ออกระหว่างการศึกษาตามที่กล่าวแล้วข้างต้น เนื่องจากในปีการศึกษา 2514 และ 2515 ไม่มีนักศึกษาถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษารวมอยู่ด้วย ส่วนในปีการศึกษาอื่น ๆ มีนักศึกษาถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษารวมอยู่ด้วย โดยเฉพาะในปีการศึกษา 2516 มีนักศึกษาที่สมัครเข้าศึกษาในปีการศึกษา 2514 ถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษาจำนวน 20,712 คน¹

1.4 นักศึกษาสำเร็จการศึกษา ในระหว่างปีการศึกษา 2517 – 2520 มีนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงสำเร็จการศึกษาจำนวน 16,435 คน² นักศึกษาสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2518 และปีการศึกษา 2519 มากที่สุด ร้อยละ 6 รองลงมาได้แก่ ปีการศึกษา 2520 ร้อยละ 5 และปีการศึกษา 2517 ร้อยละ 2 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาของคณะต่าง ๆ ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2517 – 2520 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาของคณะต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 10

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล สถิติจำนวนนักศึกษาออกระหว่างการศึกษาในปีการศึกษา 2516

²มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล สถิติจำนวนนักศึกษาสำเร็จการศึกษา ในระหว่างปีการศึกษา 2517 – 2520

ตาราง 10 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ในระหว่าง
ปีการศึกษา 2517 - 2520 ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามคณะ

ปีการศึกษา คณะ	2517		2518		2519		2520	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นิติศาสตร์	473	2	1,208	6	1,645	6	2,429	6
บริหารธุรกิจ	232	2	666	7	706	5	898	4
มนุษยศาสตร์	194	5	312	9	495	8	537	7
ศึกษาศาสตร์	238	5	470	10	644	7	669	5
วิทยาศาสตร์	10	ต่ำกว่า 1	76	2	183	3	298	5
รัฐศาสตร์	36	1	312	4	662	5	1,142	5
เศรษฐศาสตร์	73	2	317	7	563	7	947	10
รวม	1,256	2	3,361	6	4,898	6	6,820	5

ที่มา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาคณะต่าง ๆ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2517 ต่ำกว่าปีการศึกษาอื่น ๆ ปีการศึกษา 2518 เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ในระหว่างปีการศึกษา 2518 - 2520 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในคณะนิติศาสตร์ไม่เปลี่ยนแปลง คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ ลดลงเล็กน้อยทุกปีการศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเกือบทุกปีการศึกษา การที่อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาของคณะต่าง ๆ เป็นไปตามลักษณะที่กล่าวแล้วข้างต้น เพราะว่า ในปีการศึกษา 2517 มีนักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรในระยะเวลา 4 ปีเท่านั้น จึงทำให้อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2517 ต่ำกว่าปีการศึกษาอื่น ๆ ในระหว่างปีการศึกษา 2518 - 2520 มีนักศึกษา

สำเร็จการศึกษาในระยะเวลา 4 ปี และมากกว่า 4 ปี รวมอยู่ด้วย จึงทำให้ อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษาต่อ ๆ มาเพิ่มขึ้นจาก ปีการศึกษา 2517

2. อาจารย์

2.1 คุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ การศึกษาคุณวุฒิทางวิชาการของ อาจารย์ ผู้วิจัยศึกษาโดยคิกค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ ซึ่งกำหนดให้ วุฒิทางวิชาการระดับปริญญาเอกมีค่า 1 วุฒิทางวิชาการระดับปริญญาโทมีค่า 0.7 และวุฒิทางวิชาการระดับปริญญาตรีมีค่า 0.5 ตามลำดับ

2.1.1 คุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำ เมื่อคิกค่าเฉลี่ย คุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยรามคำแหงตามค่าที่กำหนดไว้ตอนต้น ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำปีการศึกษา 2516 และ 2517 ต่ำกว่าระดับปริญญาโทเล็กน้อย ปีการศึกษา 2518 – 2520 เท่ากับระดับ ปริญญาโท ในขณะที่เดียวกันเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ ประจำคณะต่าง ๆ พบว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2516 – 2520 ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิ ทางวิชาการของอาจารย์ประจำคณะต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 11

ตาราง 11 คุณวุฒิทางการของอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 จำแนกตามคณะและสำนัก

ปีการศึกษา ปริญญา คณะ	2516				2517				2518				2519				2520			
	ตรี (คน)	โท (คน)	เอก (คน)	ค่าเฉลี่ย คุณวุฒิ	ตรี (คน)	โท (คน)	เอก (คน)	ค่าเฉลี่ย คุณวุฒิ	ตรี (คน)	โท (คน)	เอก (คน)	ค่าเฉลี่ย คุณวุฒิ	ตรี (คน)	โท (คน)	เอก (คน)	ค่าเฉลี่ย คุณวุฒิ	ตรี (คน)	โท (คน)	เอก (คน)	ค่าเฉลี่ย คุณวุฒิ
นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ มนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สำนักบริหารทาง วิชาการและทดสอบ ประเมินผล	24	26	5	0.6	19	18	5	0.7	31	11	7	0.6	29	18	5	0.6	42	22	4	0.6
	23	30	1	0.6	19	21	-	0.6	17	26	-	0.6	12	38	-	0.7	18	34	-	0.6
	17	45	4	0.7	13	63	6	0.7	10	78	4	0.7	7	77	6	0.7	5	99	7	0.7
	46	75	2	0.6	39	62	2	0.6	48	84	3	0.6	52	89	5	0.6	44	120	5	0.7
	-	-	-	-	10	42	1	0.7	6	55	-	0.7	9	68	-	0.7	7	59	6	0.7
	-	-	-	-	12	17	2	0.6	10	21	3	0.7	10	26	3	0.7	9	31	2	0.7
	-	-	-	-	9	19	1	0.7	10	22	-	0.6	8	32	-	0.7	10	27	1	0.7
	29	9	-	-	23	9	-	-	24	9	-	-	22	10	-	-	18	11	-	-
	139	185	12	0.6	144	251	17	0.6	156	306	17	0.7	149	358	19	0.7	153	403	25	0.7

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ ต่ำกว่าระดับปริญญาโทเล็กน้อยเกือบทุกปีการศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ ระดับปริญญาโทเกือบทุกปีการศึกษา การที่ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำคณะต่าง ๆ เป็นไปตามลักษณะที่กล่าวแล้วข้างต้น เนื่องจาก คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะศึกษาศาสตร์ มีอาจารย์ที่มีคุณวุฒิทางวิชาการระดับปริญญาตรี และปริญญาโท เกือบจะเท่า ๆ กัน จึงทำให้ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการต่ำกว่าระดับปริญญาโทเกือบทุกปีการศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ มีอาจารย์ที่มีคุณวุฒิทางวิชาการระดับปริญญาตรี น้อยกว่าระดับปริญญาโทและเอกรวมกัน จึงทำให้ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการระดับปริญญาโทเกือบทุกปีการศึกษา

2.1.2 คุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์พิเศษ เมื่อคิดค่าเฉลี่ย คุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยกำหนดให้ วุฒิทางวิชาการระดับปริญญาเอกมีค่า 1 วุฒิทางวิชาการระดับปริญญาโทมีค่า 0.7 และวุฒิทางวิชาการระดับปริญญาตรีมีค่า 0.5 ตามลำดับ ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์พิเศษ ในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 สูงกว่าระดับปริญญาโทเล็กน้อยเกือบทุกปีการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์พิเศษ ในคณะต่าง ๆ พบว่า ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์พิเศษในคณะต่าง ๆ ระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 แตกต่างกันเล็กน้อย ดังได้แสดงไว้ในตาราง 12

ตาราง 12 คุณวุฒิทางการของอาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ในระหว่างปีการศึกษา 2516 – 2520 จำแนกตามคณะ

ปีการศึกษา คณะ ปริญญา	2516				2 2517				2518				2519				2520			
	ตรี (คน)	โท (คน)	เอก (คน)	ค่าเฉลี่ย คุณวุฒิ	ตรี (คน)	โท (คน)	เอก (คน)	ค่าเฉลี่ย คุณวุฒิ	ตรี (คน)	โท (คน)	เอก (คน)	ค่าเฉลี่ย คุณวุฒิ	ตรี (คน)	โท (คน)	เอก (คน)	ค่าเฉลี่ย คุณวุฒิ	ตรี (คน)	โท (คน)	เอก (คน)	ค่าเฉลี่ย คุณวุฒิ
นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ มนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์	3	5	4	0.8	3	18	5	0.7	31	11	7	0.6	9	15	5	0.7	—	—	—	—
	—	1	1	0.9	—	7	3	0.8	4	15	4	0.7	—	16	3	0.8	—	22	2	0.7
	1	4	3	0.8	—	6	3	0.8	2	5	4	0.8	—	7	4	0.8	1	7	3	0.8
	—	5	1	0.8	—	5	4	0.8	—	4	1	0.9	—	4	2	0.8	—	5	7	0.9
	—	—	—	—	3	5	3	0.7	3	8	7	0.8	—	16	13	0.8	3	8	16	0.8
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
รวม	4	15	9	0.8	6	42	20	0.8	40	52	26	0.7	9	69	29	0.8	4	62	31	0.8

ที่มา พบบนมหาวิทยาลัย กองวิชาการ

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์พิเศษในคณะต่าง ๆ สูงกว่าระดับปริญญาโทเล็กน้อย เกือบทุกปีการศึกษา ยกเว้นคณะนิติศาสตร์ในปีการศึกษา 2518 มีค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการต่ำกว่าระดับปริญญาโทเล็กน้อย ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์พิเศษในแต่ละคณะระหว่างปีการศึกษา 2516 – 2520 เปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากอาจารย์พิเศษของแต่ละคณะในระหว่างปีการศึกษา 2516 – 2520 เป็นอาจารย์ชุดเดียวกัน

2.2 อัตราส่วนระหว่างจำนวนอาจารย์ประจำกับจำนวนอาจารย์พิเศษ
อาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ถ้าจำแนกตามลักษณะการทำงานจะจำแนกได้ 2 ประเภท คือ อาจารย์ประจำ กับอาจารย์พิเศษ เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างจำนวนอาจารย์ประจำกับจำนวนอาจารย์พิเศษ พบว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2516 – 2520 อัตราส่วนระหว่าง จำนวนอาจารย์ประจำกับจำนวนอาจารย์พิเศษ แตกต่างกันดังนี้ คือ

ปีการศึกษา	อัตราส่วนร้อยละระหว่างจำนวนอาจารย์ประจำ กับจำนวนอาจารย์พิเศษ
2516	92 : 8
2517	86 : 14
2518	80 : 20
2519	83 : 17
2520	86 : 14

ในขณะเดียวกันเมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละระหว่างจำนวนอาจารย์ประจำกับจำนวนอาจารย์พิเศษในคณะต่าง ๆ ยกเว้นคณะรัฐศาสตร์ และสำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล (ไม่มีอาจารย์พิเศษ) ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2516 – 2520 อัตราส่วนร้อยละระหว่างจำนวนอาจารย์ประจำกับจำนวนอาจารย์พิเศษในคณะต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 13

ตาราง 13 อัตราส่วนร้อยละระหว่างจำนวนอาจารย์ประจำกับจำนวนอาจารย์พิเศษ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในระหว่างปีการศึกษา

2516 - 2520 จำแนกตามคณะ

ปีการศึกษา คณะ และสำนัก	2516			2517			2518			2519			2520			หมายเหตุ
	อา จารย์ ประจำ	อา จารย์ พิเศษ	อัตรา ส่วน ร้อยละ	อา จารย์ ประจำ	อา จารย์ พิเศษ	อัตรา ส่วน ร้อยละ	อา จารย์ ประจำ	อา จารย์ พิเศษ	อัตรา ส่วน ร้อยละ	อา จารย์ ประจำ	อา จารย์ พิเศษ	อัตรา ส่วน ร้อยละ	อา จารย์ ประจำ	อา จารย์ พิเศษ	อัตรา ส่วน ร้อยละ	
นิติศาสตร์	55	12	82:18	42	26	61:38	49	49	50:50	52	29	64:36	68	-	100:0	
บริหารธุรกิจ	54	2	96:4	40	10	80:20	43	23	65:35	50	19	72:28	52	24	68:32	
มนุษยศาสตร์	66	8	89:11	82	9	90:10	92	11	89:11	90	11	89:11	111	11	91:9	
ศึกษาศาสตร์	123	6	95:5	103	9	92:8	135	8	94:6	146	6	96:4	169	12	93:7	
วิทยาศาสตร์	-	-	-	53	11	83:17	61	18	77:23	77	29	73:27	72	27	73:27	
รัฐศาสตร์	-	-	-	31	-	100:0	34	-	100:0	39	-	100:0	42	-	100:0	
เศรษฐศาสตร์	-	-	-	29	3	91:9	32	9	78:22	40	13	75:25	38	24	61:39	
สำนักบริการทางวิทยา การและทดสอบ																
ประเมินผล	38	-	100:0	32	-	100:0	33	-	100:0	32	-	100:0	29	-	100:0	
รวม	336	28	92:8	412	68	86:14	479	118	80:20	526	107	83:17	581	98	86:14	

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ อัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์ประจำลดลง และอัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์พิเศษเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเกือบทุกปีการศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ อัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์ประจำ และอัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์พิเศษ เปลี่ยนแปลงเล็กน้อยเกือบทุกปีการศึกษา การที่อัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์ประจำ และอัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์พิเศษ เป็นไปตามลักษณะที่กล่าวแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นว่าคณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ ขาดอาจารย์ประจำในบางกระบวนวิชา ถึงแม้ว่าคณะต่าง ๆ ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น รับอาจารย์ประจำเพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา แต่ก็ไม่สามารถที่จะรับอาจารย์ประจำในสาขาที่คณะต่าง ๆ ต้องการได้เพียงพอ

3. การเงิน

มหาวิทยาลัยรามคำแหงดำเนินงาน โดยได้รับการสนับสนุนทางการเงิน 2 ทาง คือ จากเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย ในระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 มหาวิทยาลัยได้รับเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยรวมกัน จำนวน 626,677,845 บาท เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วน ระหว่างจำนวนเงินงบประมาณแผ่นดิน กับจำนวนเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย ปรากฏว่า ในระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีรายได้จากเงินงบประมาณแผ่นดินน้อยกว่าเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย คือเงินรายได้จากงบประมาณแผ่นดินร้อยละ 46 และเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยร้อยละ 54 ในขณะเดียวกันเมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างจำนวนเงินงบประมาณแผ่นดิน กับจำนวนเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย แต่ละปีงบประมาณพบว่า อัตราส่วนร้อยละของจำนวนเงินงบประมาณแผ่นดิน กับจำนวนเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย ในแต่ละปีงบประมาณ ระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 14

ตาราง 14 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของเงินรายได้ ระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง 67

ปีงบประมาณ ประเภท ของเงิน	2515		2516		2517		2518		2519		2520	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เงินรายได้จาก งบประมาณ เงินรายได้ของ มหาวิทยาลัย	24,๘8,5๐๐	55	29,160,000	51	36,680,600	44	60,024,600	19	61,805,800	44	74,424,300	141
	20,136,295	45	28,400,000	49	45,778,450	56	62,478,300	51	72,225,000	56	105,076,000	259
รวม	44,624,795	100	57,560,000	100	82,459,050	100	122,502,900	100	140,030,800	100	179,500,300	100

ที่มา 1.สำนักงานกฤษฎีกา สำนักรงประมาณ
2.มหาวิทยาลัยรามคำแหง สภาอาจารย์

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของจำนวนเงินงบประมาณแผ่นดินลดลงเล็กน้อย แต่อัตราส่วนร้อยละของจำนวนเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเกือบทุกปีงบประมาณ ทั้งนี้เนื่องจากอัตราการเพิ่มของจำนวนเงินงบประมาณแผ่นดินน้อยกว่าอัตราการเพิ่มของจำนวนเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย

3.1 งบลงทุน ในระหว่างปีงบประมาณ 2515 – 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีงบลงทุน 82,117,500 บาท เป็นงบทุนในสำนักงานอธิการบดีมากที่สุด ร้อยละ 31 รองลงมาได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 25 คณะวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 12 สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล ร้อยละ 9 คณะนิติศาสตร์ ร้อยละ 7 คณะบริหารธุรกิจ ร้อยละ 6 คณะเศรษฐศาสตร์ ร้อยละ 5 คณะมนุษยศาสตร์ ร้อยละ 4 คณะรัฐศาสตร์และสำนักหอสมุดกลางต่ำกว่าร้อยละ 1 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของงบลงทุนในคณะและสำนักต่าง ๆ ในแต่ละปีงบประมาณ ปรากฏว่า ในแต่ละปีงบประมาณระหว่างปีงบประมาณ 2515 – 2520 อัตราส่วนร้อยละของงบลงทุนในคณะและสำนักต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 15

ตาราง 15 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของงบประมาณในมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยากัญญา 2515 - 2520

ปีงบประมาณ และสำนัก	2515		2516		2517		2518		2519		2520	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงานอธิการบดี	2,482,000	39	256,500	5	262,500	3	11,632,900	53	1,000,000	5	25,683,900	45
คณะนิติศาสตร์	630,500	13	2,043,000	37	43,000	1	1,911,600	9	175,900	1	5,573,800	2
คณะบริหารธุรกิจ	183,900	3	476,200	9	2,659,000	31	250,000	1	376,400	2	4,986,100	5
คณะมนุษยศาสตร์	584,100	9	826,800	15	517,200	6	137,100	1	188,000	1	3,653,200	6
คณะศึกษาศาสตร์	2,169,000	33	1,717,800	31	4,945,500	58	4,900,000	23	5,250,000	30	20,327,300	6
คณะวิทยาศาสตร์	-	-	-	-	-	-	2,500,000	12	3,500,000	20	9,500,000	16
คณะรัฐศาสตร์	-	-	-	-	-	-	87,900	1	138,300	1	310,300	1
สำนักบริการทางวิชาการ	-	-	-	-	-	-	133,300	1	3,536,700	20	4,060,700	2
และหอสมุดประชาชน	168,900	3	185,800	3	45,700	1	64,200	1	3,351,900	20	7,672,200	16
สำนักหอสมุดกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	350,000	2
รวม	6,418,200	100	5,506,100	100	8,472,900	100	21,617,000	100	17,727,200	100	82,117,500	100

ที่มา สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานงบประมาณ

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า คณะและสำนักต่าง ๆ ยกเว้นคณะรัฐศาสตร์ มีงบลงทุนสูงกว่าปกติอย่างน้อย 1 ปีงบประมาณ โดยทั่วไปอัตราส่วนร้อยละของ งบลงทุนในคณะและสำนักต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงเล็กน้อยเกือบทุกปีงบประมาณ การที่ อัตราส่วนร้อยละของงบลงทุนในคณะและสำนักต่าง ๆ ยกเว้นคณะรัฐศาสตร์มีการก่อสร้าง อาคาร จึงทำให้อัตราส่วนร้อยละของงบลงทุนในคณะและสำนักต่าง ๆ ในปีงบประมาณ ที่มีการก่อสร้างสูงกว่าปกติ คณะรัฐศาสตร์ในระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 ไม่ มีการก่อสร้างอาคาร จึงทำให้อัตราส่วนร้อยละของงบลงทุนในคณะรัฐศาสตร์แต่ละ ปีงบประมาณเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย

3.2 งบดำเนินการ เงินงบประมาณแผ่นดินประเภทงบดำเนินการของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้วิจัยได้จำแนกเพื่อการศึกษา 2 ลักษณะคือ งบดำเนินการ ประเภทเงินเดือนและค่าจ้างประจำ และงบดำเนินการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือน และค่าจ้างประจำ เพื่อให้เห็นลักษณะการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเด่นชัดยิ่งขึ้น

3.2.1 งบดำเนินการประเภทเงินเดือนและค่าจ้างประจำ ในระหว่าง ปีงบประมาณ 2515 - 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีงบดำเนินการประเภทเงิน เดือนและค่าจ้างประจำ 149,692,000 บาท เป็นงบดำเนินการประเภทเงินเดือน และค่าจ้างประจำในคณะศึกษาศาสตร์มากที่สุด ร้อยละ 21 รองลงมาได้แก่ คณะบริหาร ธุรกิจ ร้อยละ 17 คณะมนุษยศาสตร์ ร้อยละ 14 สำนักงานอธิการบดี ร้อยละ 13 สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล ร้อยละ 11 คณะนิติศาสตร์ ร้อยละ 10 คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ ร้อยละ 5 คณะรัฐศาสตร์ ร้อยละ 4 และสำนักหอสมุดกลาง ร้อยละ 1 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของ งบดำเนินการประเภทเงินเดือนและค่าจ้างประจำในคณะและสำนักต่าง ๆ ในแต่ละ ปีงบประมาณ ปรากฏว่า ในแต่ละปีงบประมาณระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 อัตราส่วนร้อยละของงบดำเนินการประเภทเงินเดือน และค่าจ้างประจำในคณะต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 16

ตาราง 16 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของงบดำเนินงานการประเภทเงินเดือนและค่าจ้างประจำในมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 ว่าแนกตามคณะและสำนัก

ปีงบประมาณ คณะ และสำนัก	2515		2516		2517		2518		2519		2520	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงานบริการศึกษา	1,825,200	15	2,359,300	14	2,923,800	14	4,043,000	14	4,709,500	14	4,088,900	11
	1,700,500	14	2,187,400	13	2,527,600	12	2,374,900	8	2,635,200	8	5,367,000	9
คณะบริหารธุรกิจ	2,247,300	18	3,550,700	21	4,578,900	22	5,562,700	19	5,221,000	16	4,656,900	12
คณะมนุษยศาสตร์	1,838,700	15	2,414,300	14	2,956,800	15	3,852,700	13	4,378,700	13	4,960,700	13
คณะศึกษาศาสตร์	3,029,700	25	4,285,100	26	5,372,900	26	4,878,300	17	7,571,400	23	6,383,200	17
คณะวิทยาศาสตร์	-	-	-	-	-	-	2,564,600	9	1,237,700	4	4,503,800	9
คณะรัฐศาสตร์	-	-	-	-	-	-	1,560,200	5	1,842,600	6	1,948,600	5
คณะเศรษฐศาสตร์	-	-	-	-	-	-	1,431,100	5	2,368,900	7	3,185,800	8
สำนักงานบริการทาง วิชาการและ ทดสอบประเมินผล	1,654,200	13	2,011,000	12	2,328,000	11	2,915,200	10	3,124,800	9	15,093,100	12
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,503,500	4
สำนักทดสอบกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	12,292,600	100	16,797,800	100	20,688,000	100	29,182,700	100	33,089,800	100	119,692,200	100

ที่มา สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของงบดำเนินการประเภท เงินเดือนและค่าจ้างประจำของคณะและสำนักต่าง ๆ ในระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 เปลี่ยนแปลงเล็กน้อย เกือบทุกปีงบประมาณ

3.2.2 งบดำเนินการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำ งบดำเนินการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำ ประกอบด้วย ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ เงินอุดหนุน และรายจ่ายอื่น ๆ ในระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีงบดำเนินการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำ จำนวน 54,734,600 บาท เป็นงบดำเนินการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำในสำนักงานอธิการบดีมากที่สุด ร้อยละ 28 รองลงมาได้แก่คณะศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 15 คณะมนุษยศาสตร์ ร้อยละ 13 คณะบริหารธุรกิจ ร้อยละ 11 คณะนิติศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 10 สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล ร้อยละ 5 คณะรัฐศาสตร์และคณะเศรษฐศาสตร์ ร้อยละ 3 และสำนักหอสมุดกลาง ร้อยละ 2 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของงบดำเนินการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำในคณะและสำนักต่าง ๆ ปรากฏว่า ในระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 อัตราส่วนร้อยละของงบดำเนินการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำของคณะและสำนักต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 17

ตาราง 17 จำนวนและจัดสรรส่วนร้อยละของงบค่าเป็นกาการประเทพนอกเหนือจากเงินเคื่อนและการจาประจาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ระหวางปีงบประมาณ 2515 - 2520 จาแนกตามคณะและสำนัก

ปีงบประมาณ คณะและสำนัก	2515		2516		2517		2518		2519		2520	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงานอธิการบดี	1,911,900	33	2,048,300	30	2,220,700	50	2,117,300	26	2,965,300	27	5,821,300	27
คณะนิติศาสตร์	448,600	8	809,000	12	902,000	12	1,003,600	11	1,196,400	11	1,322,800	9
คณะบริหารธุรกิจ	762,800	13	833,800	12	1,000,000	13	1,061,600	11	1,202,400	11	1,300,400	9
คณะมนุษยศาสตร์	864,900	15	1,050,000	15	1,076,000	14	1,156,800	13	1,529,000	12	1,496,600	10
คณะศึกษาศาสตร์	1,368,500	24	1,685,800	25	1,391,000	25	875,600	9	1,008,200	9	1,167,200	8
คณะวิทยาศาสตร์	-	-	-	-	-	-	1,603,400	17	1,895,300	17	2,250,300	16
คณะรัฐศาสตร์	-	-	-	-	-	-	340,000	4	451,000	4	620,000	4
คณะเศรษฐศาสตร์	-	-	-	-	-	-	350,600	4	448,200	4	582,800	4
สำนักบริการทาง วิชาการ และ ทดสอบประเมินผล	381,200	7	429,200	6	430,000	6	436,000	5	493,000	5	616,000	4
สำนักหอสมุดกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,250,000	9
รวม	5,737,700	100	6,856,100	100	7,519,700	100	9,224,900	100	10,988,800	100	14,407,400	100

ที่มา สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานงบประมาณ

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของงบดำเนินการประเภทนอกเหนือจากเงินเคียนและค่าจ้างประจำในคณะและสำนักต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงเล็กน้อยเกือบทุกปีงบประมาณ

4. อาคารสถานที่

คณะและสำนักต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ตั้งอยู่ในเนื้อที่ 280 ไร่ ถนนสุขุมวิท 71 เขตบางกระปิ กรุงเทพมหานคร 24 ใกล้เคียงกับองค์การส่งเสริมการค้าแห่งประเทศไทย เกิมสถานที่แห่งนี้ เป็นสถานที่แสดงสินค้าของทางราชการ ในระยะแรกของการดำเนินงาน มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ปรับปรุงอาคารแสดงสินค้า 11 อาคาร มีพื้นที่อาคารรวมกัน 20,956 ตารางเมตร¹ ใช้เป็นสถานที่ตั้งที่ทำการของคณะและสำนัก และใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งในการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้สร้างอาคารเพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา ลักษณะอาคารที่สร้างมี 3 ประเภท คือ อาคารถาวร อาคารกึ่งถาวร และอาคารชั่วคราว เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละระหว่างอาคารประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วข้างต้นปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 – 2520 อัตราส่วนร้อยละของอาคารถาวร อาคารกึ่งถาวร และอาคารชั่วคราว แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 18

---

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง กองบริการ สถิติจำนวนอาคารและพื้นที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2514

ตาราง 18 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่าง ปีการศึกษา 2514 -- 2520

จำนวนตามลักษณะการก่อสร้าง

ปีการศึกษา ประเภท ของอาคาร (หลัง)	2514		2515		2516		2517		2518		2519		2520	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาคารถาวร	1	6	3	9	5	15	7	19	10	25	11	27	11	25
อาคารกึ่งถาวร	16	88	27	85	27	79	27	75	28	70	28	68	32	71
อาคารชั่วคราว	1	6	2	6	2	6	2	6	2	5	2	5	2	4
รวม	18	100	32	100	34	100	36	100	40	100	41	100	45	100

ที่มา มหาวิทยาลัยรามคำแหง กองบริการ

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของอาคารถาวรเพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา อัตราส่วนร้อยละของอาคารกึ่งถาวร และอัตราส่วนร้อยละของอาคารชั่วคราวลดลงเล็กน้อยเกือบทุกปีการศึกษา

มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้กำหนดนโยบายในด้านการใช้อาคารสถานที่โดยกำหนดให้คณะและสำนักต่าง ๆ ใช้อาคารสถานที่ร่วมกัน คณะและสำนักที่ตั้งที่ทำการอยู่ตามอาคารต่าง ๆ จะต้องดูแลรับผิดชอบอาคารที่ตั้งสถานที่ทำการและอาคารที่อยู่บริเวณใกล้เคียง อาคารที่ไม่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของคณะและสำนักต่าง ๆ จะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของฝ่ายอาคารสถานที่¹

ในด้านการใช้พื้นที่ของอาคาร มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้แบ่งการใช้พื้นที่ของอาคารเป็น 2 ลักษณะ คือ พื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอน และพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอื่น ๆ เช่น ห้องพักอาจารย์ ห้องประชุม และห้องบริการการศึกษา เป็นต้น เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละระหว่างพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอน กับพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอื่น ๆ พบว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 อัตราส่วนร้อยละระหว่างพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอน กับพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอื่น ๆ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 19

---

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง กองบริการ แนวการใช้อาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตาราง 19 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอน และของพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520

ปีการศึกษา ประเภท ของพื้นที่	2514		2515		2516		2517		2518		2519		2520	
	จำนวน (ตาราง เมตร)	ร้อยละ	จำนวน (ตาราง เมตร)	ร้อยละ	จำนวน (ตาราง เมตร)	ร้อยละ	จำนวน (ตาราง เมตร)	ร้อยละ	จำนวน (ตาราง เมตร)	ร้อยละ	จำนวน (ตาราง เมตร)	ร้อยละ	จำนวน (ตาราง เมตร)	ร้อยละ
พื้นที่อาคารที่ใช้ใน การเรียนการสอน	11,770.79	49	19,690.63	61	20,674.21	46	22,687.76	43	24,488.66	43	25,418.66	43	29,418.66	46
พื้นที่อาคารที่ใช้ใน กิจการอื่น ๆ	12,040.54	51	12,567.51	39	24,177.50	54	30,075.25	57	32,946.25	57	33,411.25	57	34,611.25	54
รวม	23,811.33	100	32,258.14	100	44,851.71	100	52,763.01	100	57,434.91	100	58,829.91	100	64,029.91	100

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอน และอัตราส่วนร้อยละของพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอื่น ๆ เปลี่ยนแปลงเล็กน้อยเกือบทุกปีการศึกษา

จากการศึกษาในด้านอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 มหาวิทยาลัยได้สร้างอาคารเพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา ลักษณะอาคารที่สร้างส่วนใหญ่เป็นอาคารประเภทกึ่งถาวร และได้ใช้พื้นที่อาคารของมหาวิทยาลัยในกิจการอื่น ๆ มากกว่าพื้นที่อาคารของมหาวิทยาลัยที่ใช้ในการเรียนการสอนเล็กน้อยเกือบทุกปีการศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา อาจารย์ การเงิน และอาคารสถานที่

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้าน นักศึกษา อาจารย์ การเงิน และอาคารสถานที่ ดังรายละเอียดในบทที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงระหว่างด้านต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 การเปลี่ยนแปลงระหว่างด้าน นักศึกษา อาจารย์ การเงิน และอาคารสถานที่ แตกต่างกัน คือ

1. อัตราส่วนระหว่างนักศึกษาต่ออาจารย์

ในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีอัตราส่วนระหว่างนักศึกษาต่ออาจารย์ ในปีการศึกษา 2520 มากที่สุด นักศึกษา 214 คนต่ออาจารย์ 1 คน รองลงมาได้แก่ ปีการศึกษา 2519 นักศึกษา 158 คน ต่ออาจารย์ 1 คน ปีการศึกษา 2517 นักศึกษา 148 คนต่ออาจารย์ 1 คน ปีการศึกษา 2518 นักศึกษา 110 คนต่ออาจารย์ 1 คน และปีการศึกษา 2516 นักศึกษา 97 คนต่ออาจารย์ 1 คน ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างนักศึกษาต่ออาจารย์ในคณะต่าง ๆ ปรากฏว่าในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 อัตราส่วนระหว่างนักศึกษาต่ออาจารย์ในคณะต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 20

ตาราง 20 อัตราส่วนระหว่างนักศึกษาต่ออาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในระหว่าง
ปีการศึกษา 2516 - 2520 จำแนกตามคณะ

ปีการศึกษา คณะ	2516	2517	2518	2519	2520
นิติศาสตร์	262:1	580:1	405:1	527:1	596:1
บริหารธุรกิจ	46:1	47:1	37:1	71:1	70:1
ศึกษาศาสตร์	59:1	47:1	34:1	63:1	76:1
วิทยาศาสตร์	—	96:1	66:1	72:1	87:1
รัฐศาสตร์	—	252:1	209:1	327:1	516:1
เศรษฐศาสตร์	—	115:1	135:1	191:1	259:1

ที่มา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล
และทบวงมหาวิทยาลัย กองวิชาการ

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนระหว่างนักศึกษาต่ออาจารย์ของคณะ
ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเกือบทุกปีการศึกษา

2. อัตราส่วนระหว่างนักศึกษาต่องบคำเนิการที่ได้รับจากเงินงบประมาณแผ่นดิน

เมื่อคิดค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง จากงบคำเนิการที่ได้รับ
จากเงินงบประมาณแผ่นดิน ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2515 - 2520
มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีค่าใช้จ่ายต่อหัวในปีการศึกษา 2518 สูงที่สุด จำนวน 728 บาท
รองลงมาได้แก่ ปีการศึกษา 2516 จำนวน 542 บาท ปีการศึกษา 2515 จำนวน 512 บาท
ปีการศึกษา 2517 จำนวน 486 บาท ปีการศึกษา 2520 จำนวน 419 บาท และปีการศึกษา

2519 จำนวน 411 บาท ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักศึกษาแต่ละต่าง ๆ ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 ค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักศึกษาแต่ละต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 21

ตาราง 21 ค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ในระหว่างปีการศึกษา 2515 - 2520 จำแนกตามคณะ

ปี การศึกษา	2515	2516	2517	2518	2519	2520
คณะ	(บาท)	(บาท)	(บาท)	(บาท)	(บาท)	(บาท)
นิติศาสตร์	80	208	141	170	140	116
บริหารธุรกิจ	313	321	446	707	446	235
มนุษยศาสตร์	1,415	1,133	1,154	1,468	896	826
ศึกษาศาสตร์	515	828	730	1,253	928	586
วิทยาศาสตร์	—	—	—	1,031	564	1,075
รัฐศาสตร์	—	—	—	267	181	119
เศรษฐศาสตร์	—	—	—	407	369	383

ที่มา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล
และสำนักนายกรัฐมนตรื สำนักงบประมาณ

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่า ค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักศึกษาแต่ละต่าง ๆ ยกเว้น คณะรัฐศาสตร์ เปลี่ยนแปลงทุกปีการศึกษา คณะรัฐศาสตร์ ค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักศึกษา ลดลงทุกปีการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากคณะรัฐศาสตร์มีอัตราการเพิ่มของจำนวนนักศึกษามากกว่า อัตราการเพิ่มของจำนวนเงินในงบดำเนินการทุกปีการศึกษา

3. อัตราส่วนระหว่างอาคารสถานที่ต่อนักศึกษา

ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราส่วนระหว่างอาคารสถานที่ต่อนักศึกษา ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะลักษณะรวมของทั้งมหาวิทยาลัย เนื่องจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีนโยบายให้คณะต่าง ๆ ใช้อาคารสถานที่ร่วมกัน

3.1 อัตราส่วนระหว่างพื้นที่โดยทั่วไปของมหาวิทยาลัยต่อนักศึกษา

มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีพื้นที่โดยทั่วไป 448,000 ตารางเมตร¹ เมื่อคิดอัตราส่วนระหว่างพื้นที่โดยทั่วไปของมหาวิทยาลัยต่อนักศึกษา ปรากฏว่า ในแต่ละปีการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 อัตราส่วนระหว่างพื้นที่โดยทั่วไปของมหาวิทยาลัยต่อนักศึกษา 1 คน ลดลงแต่ละปีการศึกษา แตกต่างกันดังนี้ คือ

ปีการศึกษา	พื้นที่โดยทั่วไป (ตารางเมตร) ต่อนักศึกษา 1 คน
2514	13 ตารางเมตร
2515	10 ตารางเมตร
2516	12 ตารางเมตร
2517	7 ตารางเมตร
2518	9 ตารางเมตร
2519	5 ตารางเมตร
2520	4 ตารางเมตร

จะเห็นว่าอัตราส่วนระหว่างพื้นที่ของมหาวิทยาลัยโดยทั่วไปต่อนักศึกษาลดลงอย่างรวดเร็ว คือในช่วงระยะเวลา 7 ปี อัตราส่วนระหว่างนักศึกษาต่อพื้นที่โดยทั่วไปของมหาวิทยาลัยลดลงประมาณ 3 เท่า ทั้งนี้เนื่องจากอัตราพื้นที่คงเดิม แต่อัตราการเพิ่มของจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา

---

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง กองกลาง จำนวนพื้นที่โดยทั่วไปของมหาวิทยาลัย
รามคำแหง

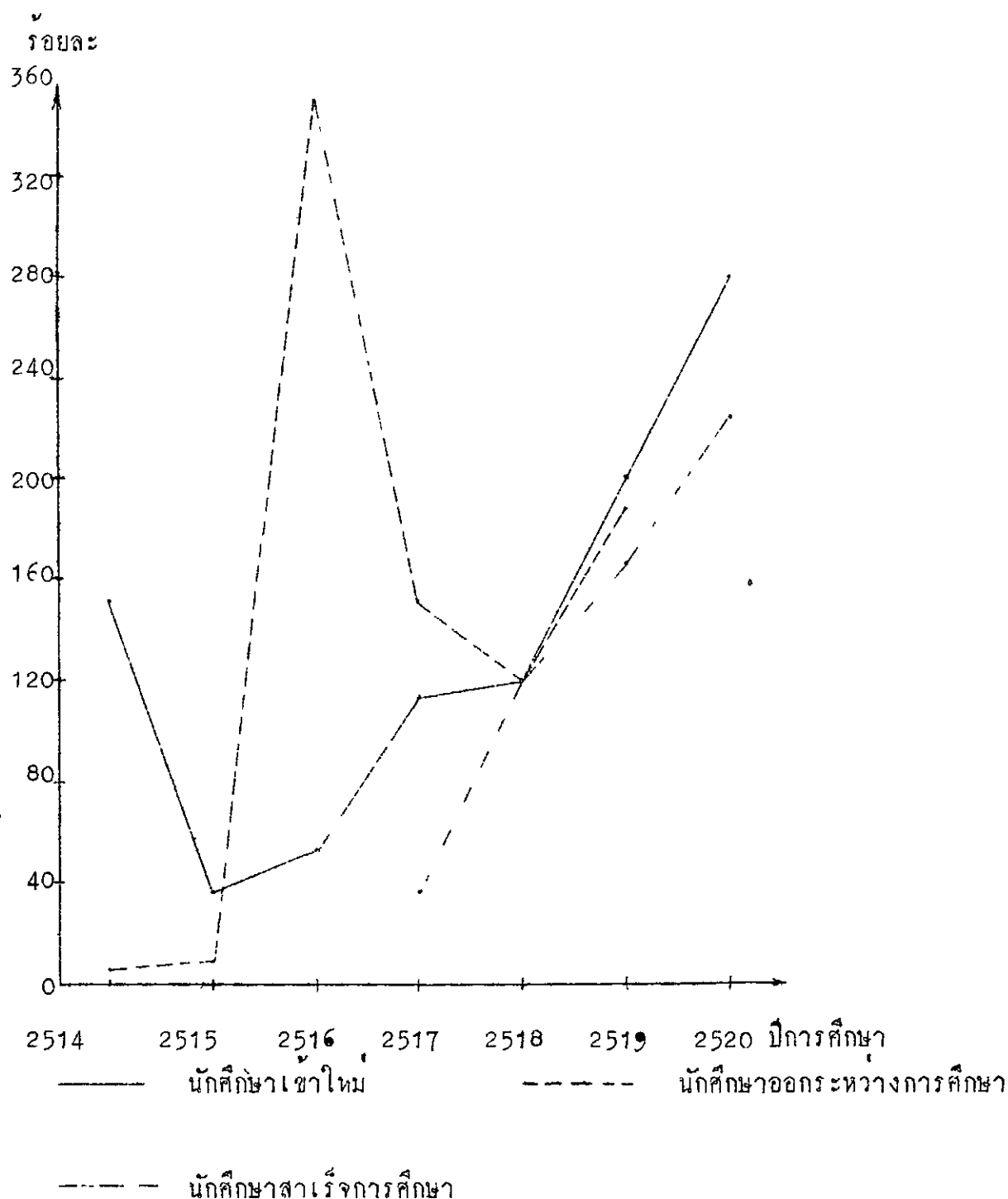
ตาราง 22 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ จำนวนนักศึกษาออกระหว่างการ
การศึกษา และจำนวนนักศึกษาสำเร็จการศึกษา ในระหว่างปีการศึกษา 2514 -
2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

ปีการศึกษา นักศึกษา แต่ละประเภท	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520
จำนวนนักศึกษาเข้าใหม่	35,205	8,726	12,643	22,286	23,310	42,228	55,938
ร้อยละ	151	37	54	96	100	181	240
จำนวนนักศึกษาออก ระหว่างการการศึกษา	281	539	21,030	8,104	6,014	10,043	ไม่มีข้อมูล
ร้อยละ	5	9	350	135	100	167	ไม่มีข้อมูล
จำนวนนักศึกษาสำเร็จ การศึกษา	-	-	-	1,256	3,361	4,898	6,820
ร้อยละ	-	-	-	37	100	146	203

ที่มา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล

จากตาราง 22 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษาเข้าใหม่
เพิ่มขึ้นเกือบทุกปีการศึกษา อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษาออกระหว่างการ
เปลี่ยนแปลงทุกปีการศึกษา และอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาสำเร็จการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี
การศึกษา ดังได้แสดงการเปลี่ยนแปลงไว้ในแผนภาพ 1

แผนภาพ 1 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ จำนวน
นักศึกษาก่อระหว่างการศึกษา และจำนวนนักศึกษาสำเร็จการศึกษา ในระหว่าง
ปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นฐาน

จากแผนภาพ 1 แสดงให้เห็นว่า เส้นแสดงจำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ เปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ มีลักษณะเกือบจะเป็นเส้นตรง เส้นแสดงจำนวนนักศึกษาออกระหว่างการศึกษามีรูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่แน่นอน และเส้นแสดงจำนวนนักศึกษาสำเร็จการศึกษาเปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มขึ้นลักษณะเป็นเส้นตรง

5. ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนอาจารย์ประจำกับจำนวนอาจารย์พิเศษ เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์ประจำกับจำนวนอาจารย์พิเศษ โดยเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์ประจำ กับอัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์พิเศษ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 23

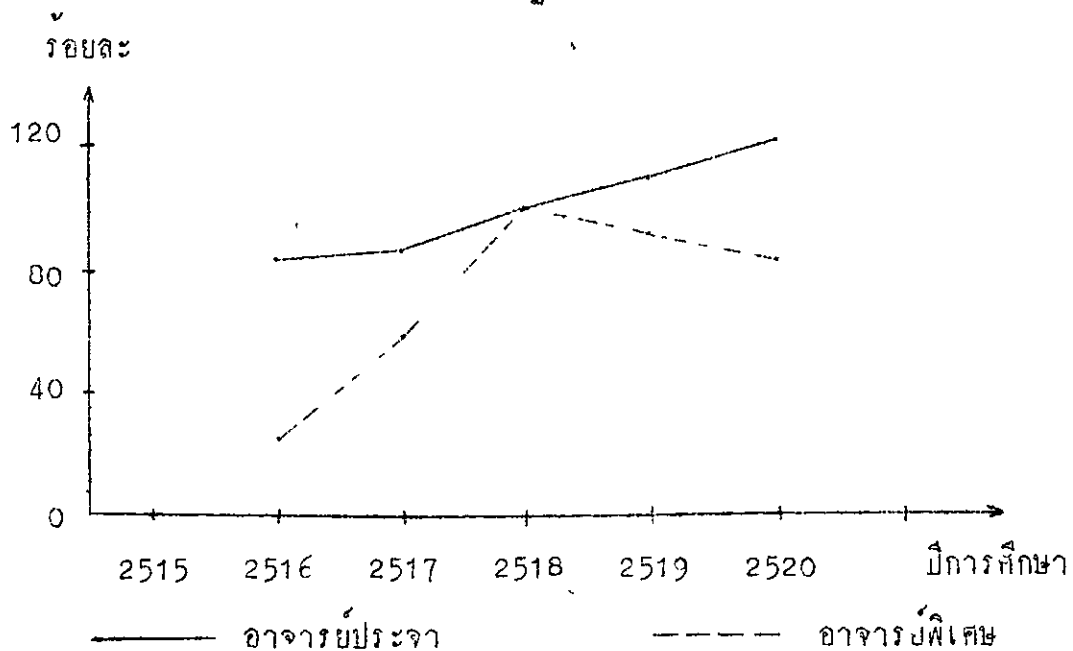
ตาราง 23 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์ประจำ และจำนวนอาจารย์พิเศษในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

ปีการศึกษา จำนวนอาจารย์	2516	2517	2518	2519	2520
จำนวนอาจารย์ประจำ					
ร้อยละ	336	412	479	528	581
จำนวนอาจารย์พิเศษ	70	86	100	110	121
ร้อยละ	28	68	118	107	98
	24	58	100	91	83

ที่มา ทบวงมหาวิทยาลัย กองวิชาการ

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์ประจำ เพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา อัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์พิเศษ ในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2518 เพิ่มขึ้น ปีการศึกษา 2519 และ 2520 ลดลง จึงได้แสดงการเปลี่ยนแปลงไว้ใน แผนภาพ 2

แผนภาพ 2 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์ประจำและจำนวนอาจารย์พิเศษ ในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นฐาน

จากแผนภาพ 2 แสดงให้เห็นว่า เส้นแสดงจำนวนอาจารย์ประจำเปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มขึ้นมีลักษณะเป็นเส้นตรง เส้นแสดงจำนวนอาจารย์พิเศษในระยะเริ่มแรกเพิ่มขึ้นและระยะหลังลดลงมีลักษณะเป็นเส้นโค้ง

6. ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเงินประเภทต่าง ๆ เมื่อเอาปีงบประมาณ 2518 เป็นปีฐาน

เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของจำนวนเงินงบประมาณ เงินรายได้ของมหาวิทยาลัย งบลงทุน งบดำเนินการประเภทเงินเดือนและค่าจ้างประจำ และงบดำเนินการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำ โดยเอาปีงบประมาณ 2518 เป็นปีฐาน ปรากฏว่า ในระหว่างปีงบประมาณ 2515 – 2520 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนเงินประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วข้างต้นแตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 24

ตาราง 24 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนเงินประเภทต่าง ๆ ในระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

ปีงบประมาณ เงินแต่ละประเภท	2515	2516	2517	2518	2519	2520
เงินงบประมาณ ร้อยละ	24,488,500 41	29,160,000 49	36,680,600 61	60,024,600 100	61,005,800 103	74,424,300 ¹ 124
เงินรายได้ของมหาวิทยาลัย ร้อยละ	20,136,295 32	28,400,000 46	45,778,450 73	62,478,300 100	78,225,000 125	105,076,000 ² 168
งบลงทุน ร้อยละ	6,418,200 30	5,506,100 25	8,472,900 39	21,617,000 100	17,727,200 82	22,376,100 ³ 104
งบดำเนินการประเภทเงินเดือนและ ค่าจ้างประจำ ร้อยละ	12,292,600 42	16,797,800 58	20,688,000 71	29,182,700 100	33,059,800 113	37,641,700 ⁴ 129
งบดำเนินการประเภทนอกเหนือเงินเดือน และค่าจ้างประจำ ร้อยละ	5,737,700 47	6,356,100 62	7,519,700 77	9,224,900 100	10,908,500 89	14,407,400 ⁵ 136

ที่มา 1 สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ

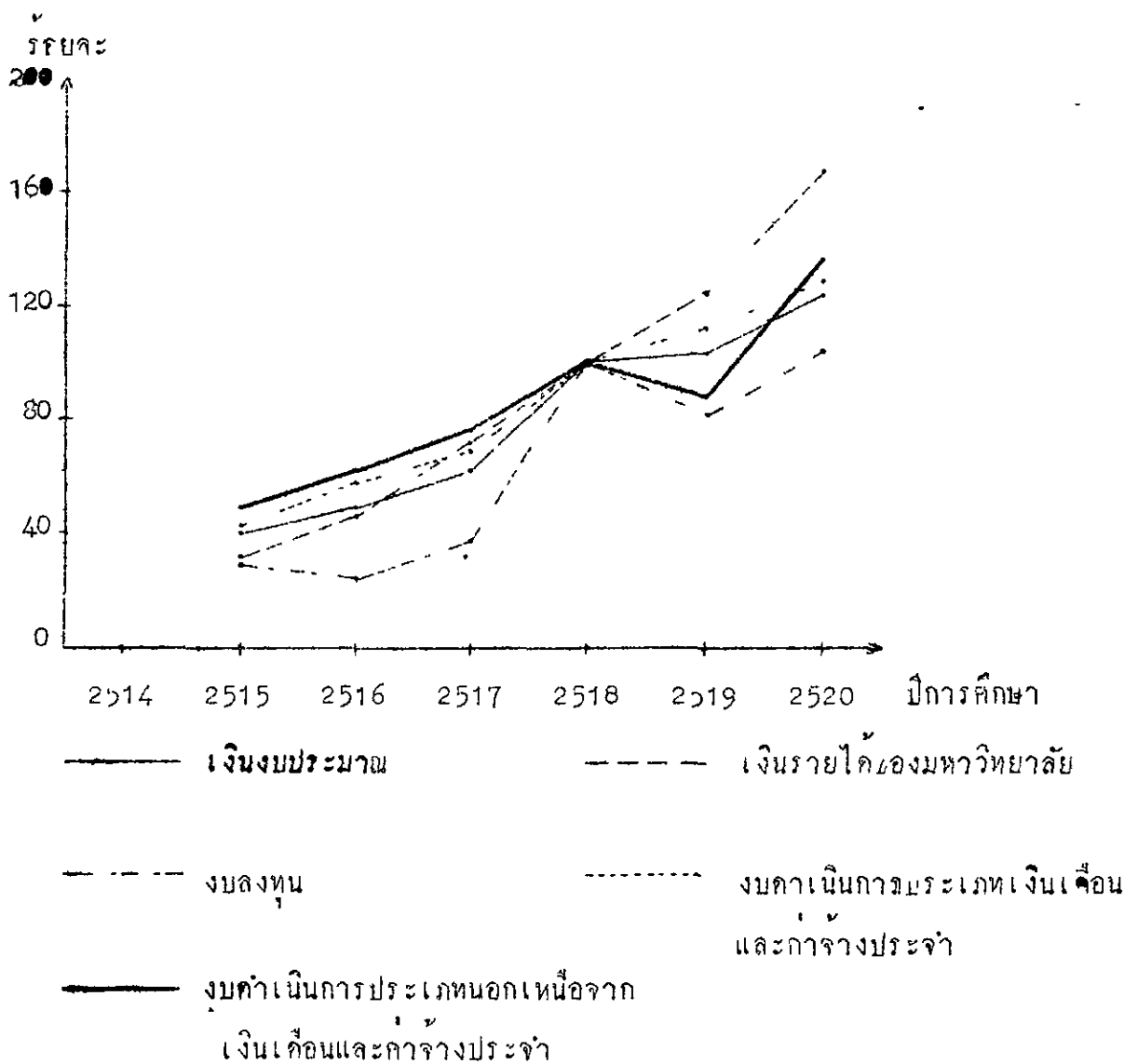
2 มหาวิทยาลัยรามคำแหง สภาอาจารย์

3 ด.ค.

4 ด.ค.

จากตาราง 24 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของจำนวนเงินประเภทต่าง ๆ เพิ่มขึ้นทุกปีงบประมาณ แต่อัตราการเพิ่มของจำนวนเงินประเภทต่าง ๆ แตกต่างกัน จึงได้แสดงการเปลี่ยนแปลงไว้ในแผนภาพ 3

แผนภาพ 3 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนเงินประเภทต่าง ๆ ในระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

จากแผนภาพ 3 แสดงให้เห็นว่า เส้นแสดงจำนวนเงินประเภทต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มขึ้น มีลักษณะเกือบจะเป็นเส้นตรง

๕

7. ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอน กับพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอย่างอื่น ๆ เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของจำนวนพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอน กับพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอย่างอื่น ๆ โดยเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอน กับพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอย่างอื่น ๆ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ใน

ตาราง 25

ตาราง 25 อัตราส่วนร้อยละของพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอนและพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอย่างอื่น ๆ ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

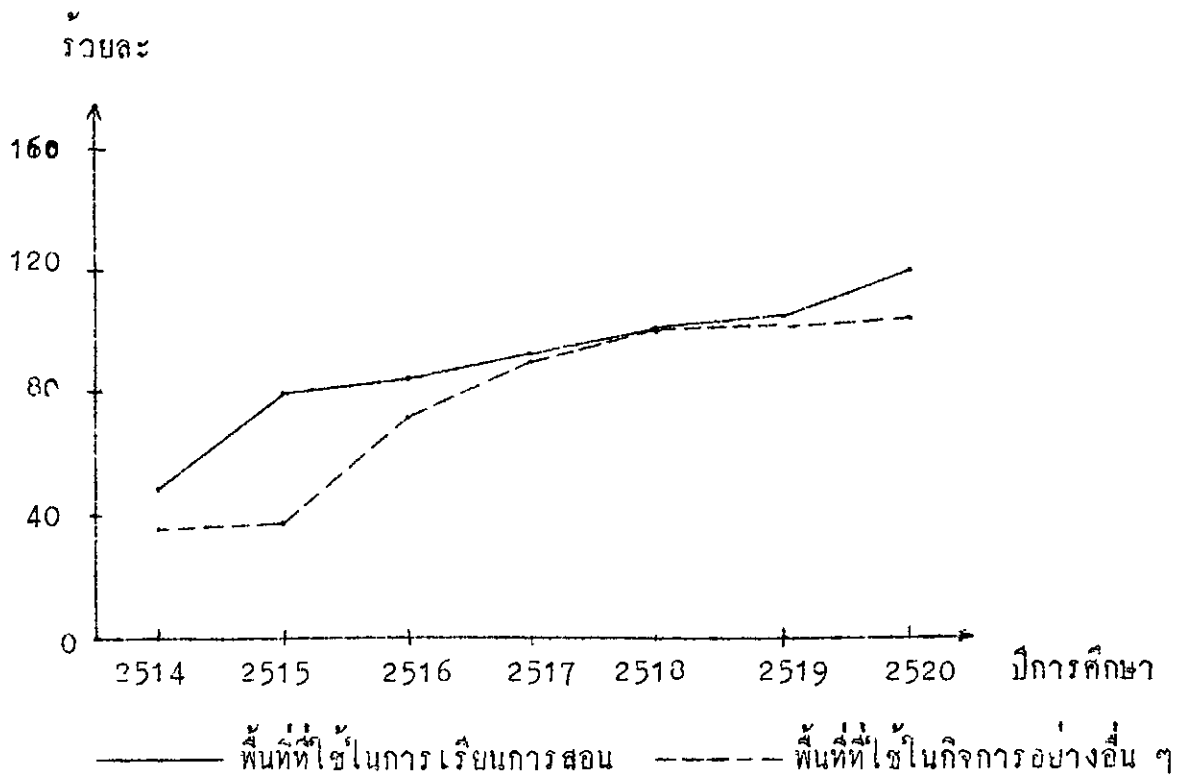
ปีการศึกษา ชนิดของพื้นที่อาคาร	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520
พื้นที่ที่ใช้ในการเรียนการสอน (ตารางเมตร)	11,771	19,691	30,674	22,688	24,489	25,419	29,419
ร้อยละ	48	80	04	93	100	104	120
พื้นที่ที่ใช้ในกิจการอื่น ๆ (ตารางเมตร)	12,041	12,568	24,178	30,075	33,946	33,411	34,611
ร้อยละ	37	38	73	91	100	101	105

ที่มา มหาวิทยาลัยรามคำแหง กองบริการ

จากตาราง 25 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอนและพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอย่างอื่น ๆ เพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา แต่อัตราการเพิ่ม

ของจำนวนพื้นที่แต่ละประเภทดังกล่าวข้างต้น แตกต่างกัน จึงได้แสดงการเปลี่ยนแปลงไว้ในแผนภาพ 4

แผนภาพ 4 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอน และพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอย่างอื่น ๆ ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

จากแผนภาพ 4 แสดงให้เห็นว่า เส้นแสดงจำนวนพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอนและพื้นที่อาคารที่ใช้ในกิจการอย่างอื่น ๆ เปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มขึ้นมีลักษณะเกือบจะเป็นเส้นตรง

8. ความสัมพันธ์ระหว่าง นักศึกษา อาจารย์ประจำ เงินงบประมาณ และพื้นที่อาคาร เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ เงินงบประมาณและพื้นที่อาคาร โดยเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 – 2520 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ เงินงบประมาณ และพื้นที่อาคารแตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 26

ตาราง 26 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ เงินงบประมาณ และพื้นที่อาคาร ในระหว่าง
ปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

ปีการศึกษา	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520
สถานภาพตาม							
นักศึกษา	35,205	43,650	38,364	60,831	52,736	83,287	124,284 ¹
ร้อยละ	113	129	59	123	100	138	237
อาจารย์ประจำ	310	375	397	412	479	526	581 ²
ร้อยละ	65	68	70	86	100	110	181
เงินงบประมาณ ³	ไม่มีข้อมูล	24,488,500	29,160,000	36,680,600	60,024,600	61,805,800	74,424,300 ³
ร้อยละ	-	41	49	61	100	103	124
พื้นที่อาคาร ⁴	23,811	32,250	44,152	52,763	57,435	56,830	64,030 ⁴
ร้อยละ	41	56	78	92	100	102	112

ที่มา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล

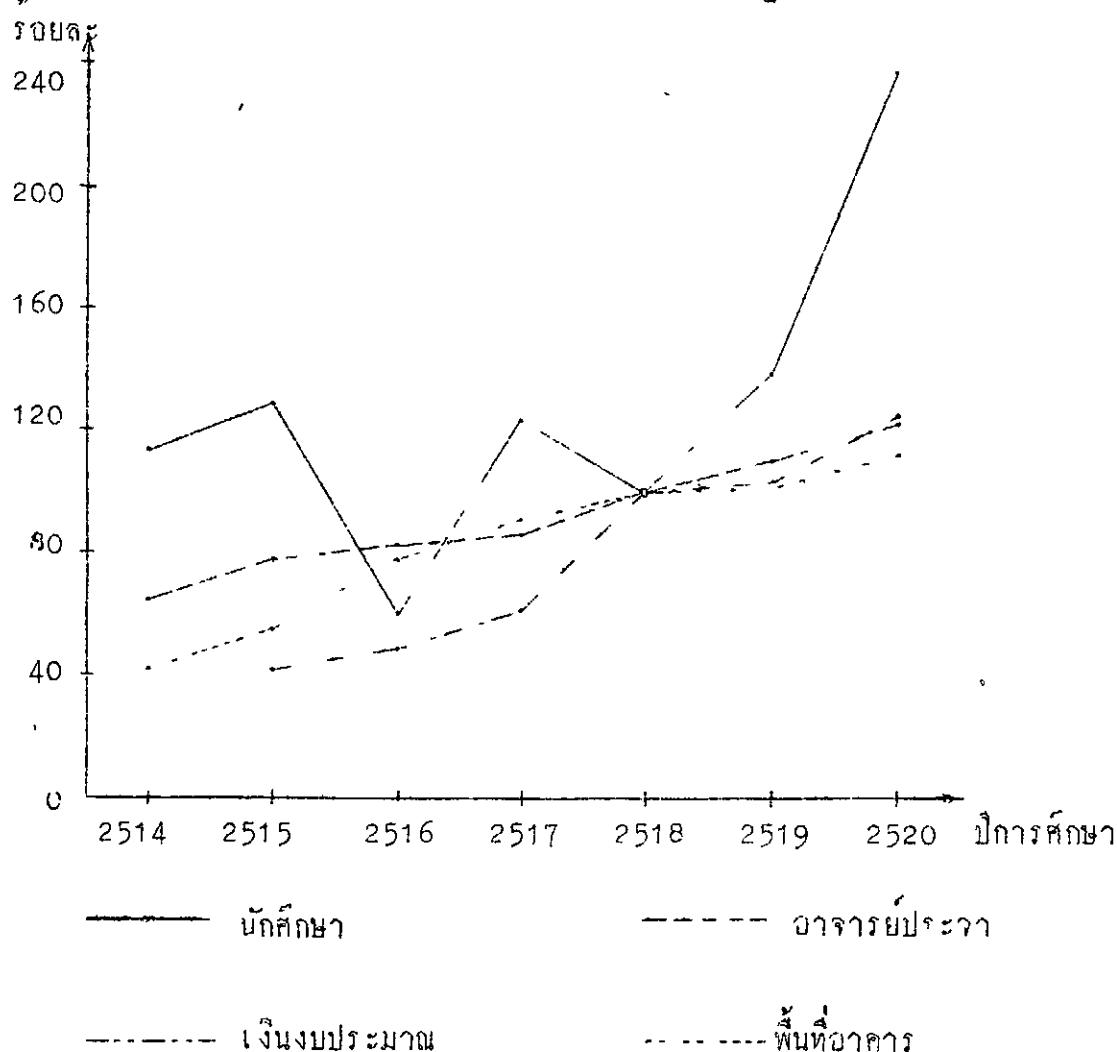
²ทบวงมหาวิทยาลัย กองวิชาการ

³สำนักนายกรัฐมนตรื สำนักงานงบประมาณ

⁴มหาวิทยาลัยรามคำแหง กองบริการ

จากตาราง 26 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษาเปลี่ยนแปลงทุกปีการศึกษา อัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์ประจำ เงินงบประมาณ และพื้นที่อาคารเพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา แต่มีอัตราการเพิ่มจำนวนแตกต่างกัน จึงได้แสดงการเปลี่ยนแปลงไว้ในแผนภาพ 5

แผนภาพ 5 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ เงินงบประมาณ และพื้นที่อาคาร ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

จากแผนภาพ 5 แสดงให้เห็นว่า เส้นแสดงจำนวนนักศึกษาในช่วงแรกสูงขึ้นแล้วค่อย ๆ ต่ำลง และในช่วงหลังสูงขึ้นอย่างรวดเร็วมีลักษณะเป็นเส้นโค้ง เส้นแสดงจำนวนอาจารย์ประจำ เงินงบประมาณ และพื้นที่อาคาร เปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มขึ้นมีลักษณะเกือบจะเป็นเส้นตรง

9. ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณของคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณของคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 โดยเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณของคณะต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังนี้

9.1 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณของคณะนิติศาสตร์ เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณในคณะนิติศาสตร์ โดยเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 27

ตาราง 27 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณในคณะนิติศาสตร์ ระหว่าง
ปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

ปีการศึกษา สถานภาพ	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520
นักศึกษา ร้อยละ	22,472	26,828	14,432	24,344	19,865	27,414	40,490 ¹
อาจารย์ประจำ ร้อยละ	118 ไม่มีข้อมูล	135 ไม่มีข้อมูล	73	162	100	158	204
เงินงบประมาณ ร้อยละ	- ไม่มีข้อมูล	-	55	42	49	52	68 ²
			112	86	100	106	139
		2,979,400	5,039,400	3,427,600	5,290,100	4,007,500	5,259,000 ³
	-	56	95	64	100	76	99

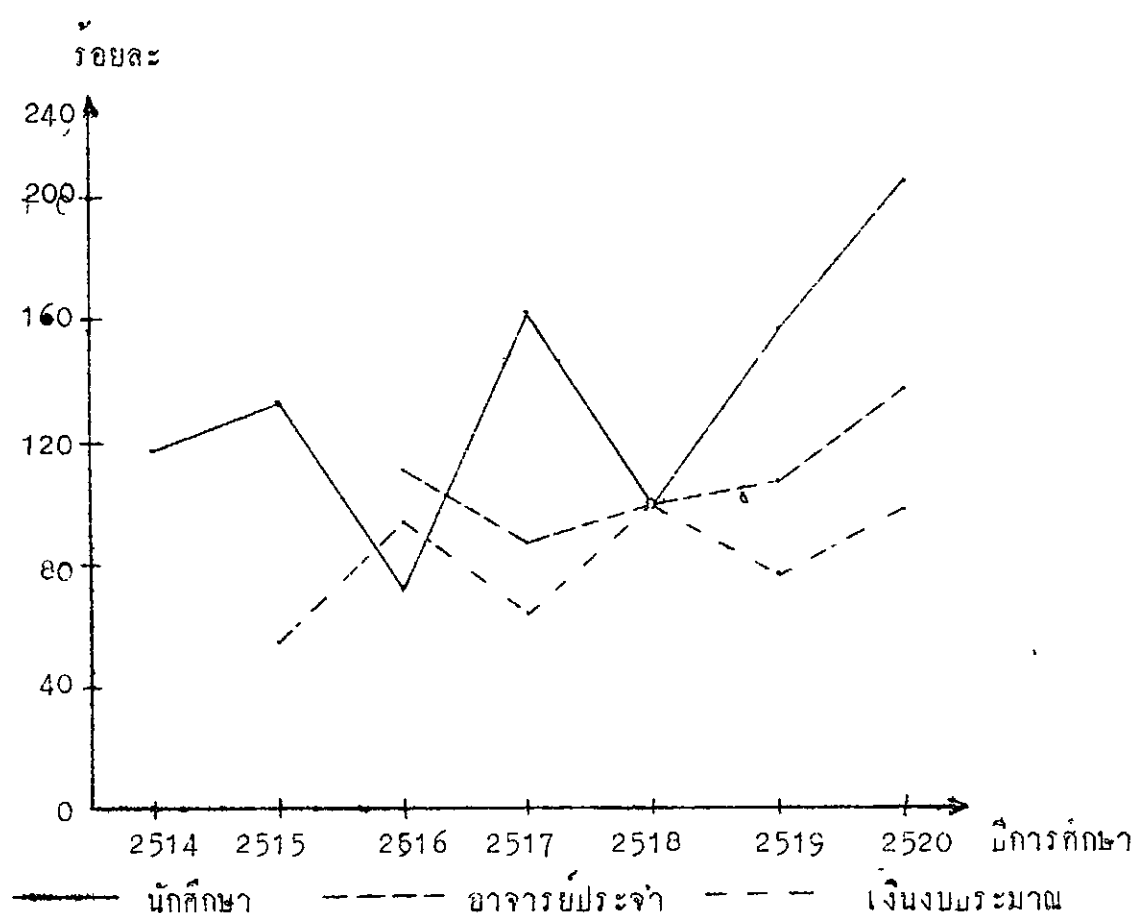
ที่มา 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริหารทางวิชาการและทดสอบประเมินผล

2 ทบวงมหาวิทยาลัย กองวิชาการ

3 สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ

จากตาราง 27 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2516 เปลี่ยนแปลงทุกปีการศึกษา และหลังปีการศึกษา 2518 เพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา อัตราส่วนร้อยละของจำนวนเงินงบประมาณเปลี่ยนแปลงทุกปีการศึกษา ดังได้แสดงการเปลี่ยนแปลงไว้ในแผนภาพ 6

แผนภาพ 6 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณ 'ในคณะนิติศาสตร์' ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2513 เป็นปีฐาน

จากแผนภาพ 6 แสดงให้เห็นว่าเส้นแสดงจำนวนนักศึกษา เงินงบประมาณ เปลี่ยนแปลงไม่มีรูปแบบที่แน่นอน เส้นแสดงจำนวนอาจารย์ในช่วงแรกลดลงและช่วงหลัง เพิ่มขึ้นมีลักษณะเป็นเส้นโค้ง

9.2 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ
เงินงบประมาณของบริหารธุรกิจ เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงิน
งบประมาณในคณะบริหารธุรกิจ โดยเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน ปรากฏว่า ใน
ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์
ประจำ และเงินงบประมาณ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 28

ตาราง 23 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณในคณะบริหารธุรกิจ ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2513 เป็นปีฐาน

ปีการศึกษา สถานภาพตาม	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520
นักศึกษา ร้อยละ	7,200 80	9,619 103	13,660 146	11,910 163	9,376 100	14,415 154	25,332 ¹ 270
อาจารย์ประจำ ร้อยละ	ไม่มีข้อมูล -	ไม่มีข้อมูล -	54 126	40 93	43 100	50 116	52 ² 121
เงินงบประมาณ ร้อยละ	ไม่มีข้อมูล -	3,191,000 46	4,860,700 71	8,237,900 120	6,874,900 100	6,799,800 99	6,997,900 ³ 102

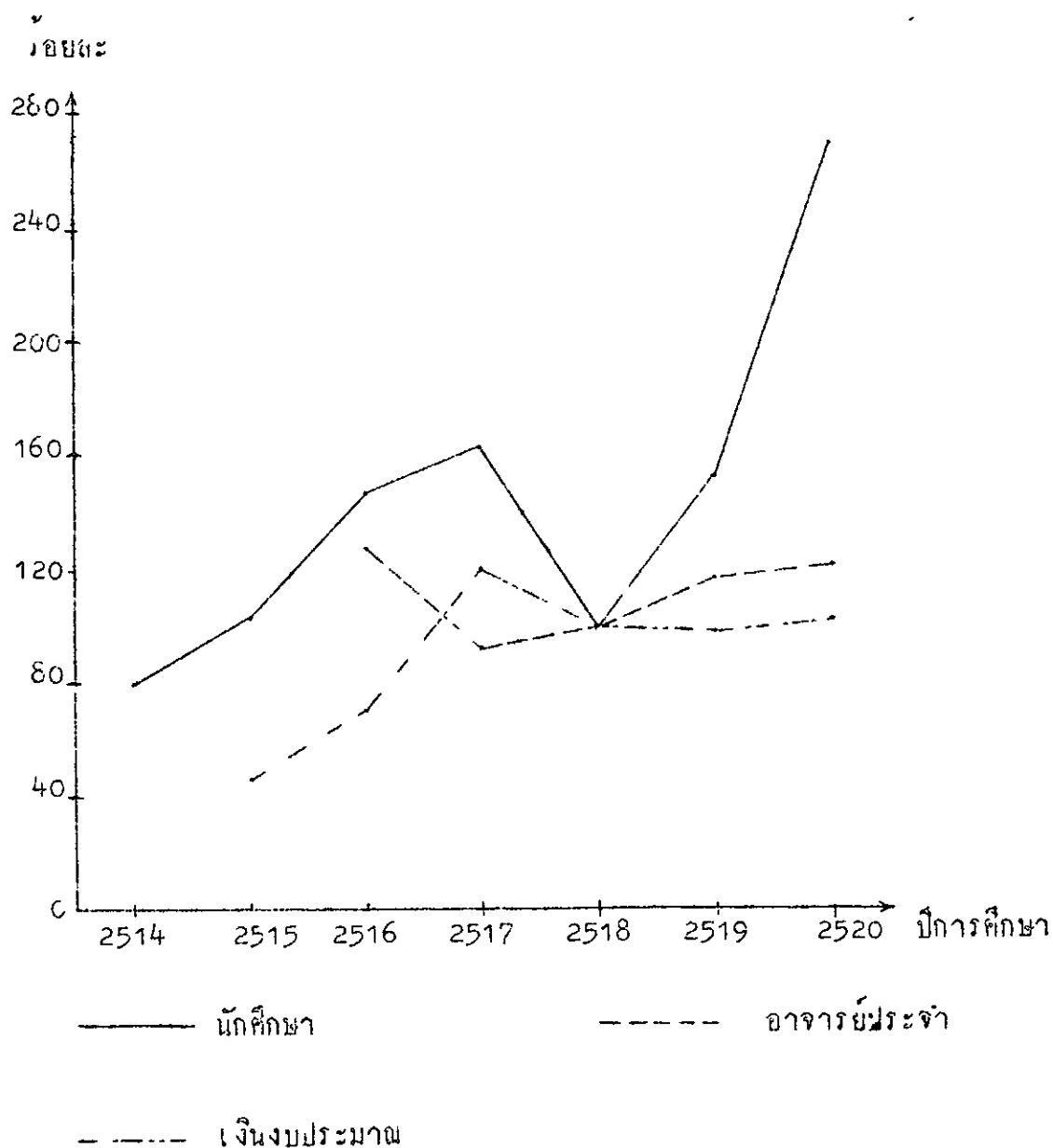
ที่มา 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล

2 ทบวงมหาวิทยาลัย กองวิชาการ

3 สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ

จากตาราง 28 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณเพิ่มขึ้นเกือบทุกปีการศึกษา ดังได้แสดงการเปลี่ยนแปลงไว้ในแผนภาพ 7

แผนภาพ 7 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณ ในคณะบริหารธุรกิจ ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

จากแผนภาพ 7 แสดงให้เห็นว่า เส้นแสดงจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณเปลี่ยนแปลงไม่มีรูปแบบที่แน่นอน

9.3 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณของคณะมนุษยศาสตร์ เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณปีการศึกษา 2514 – 2520 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 29

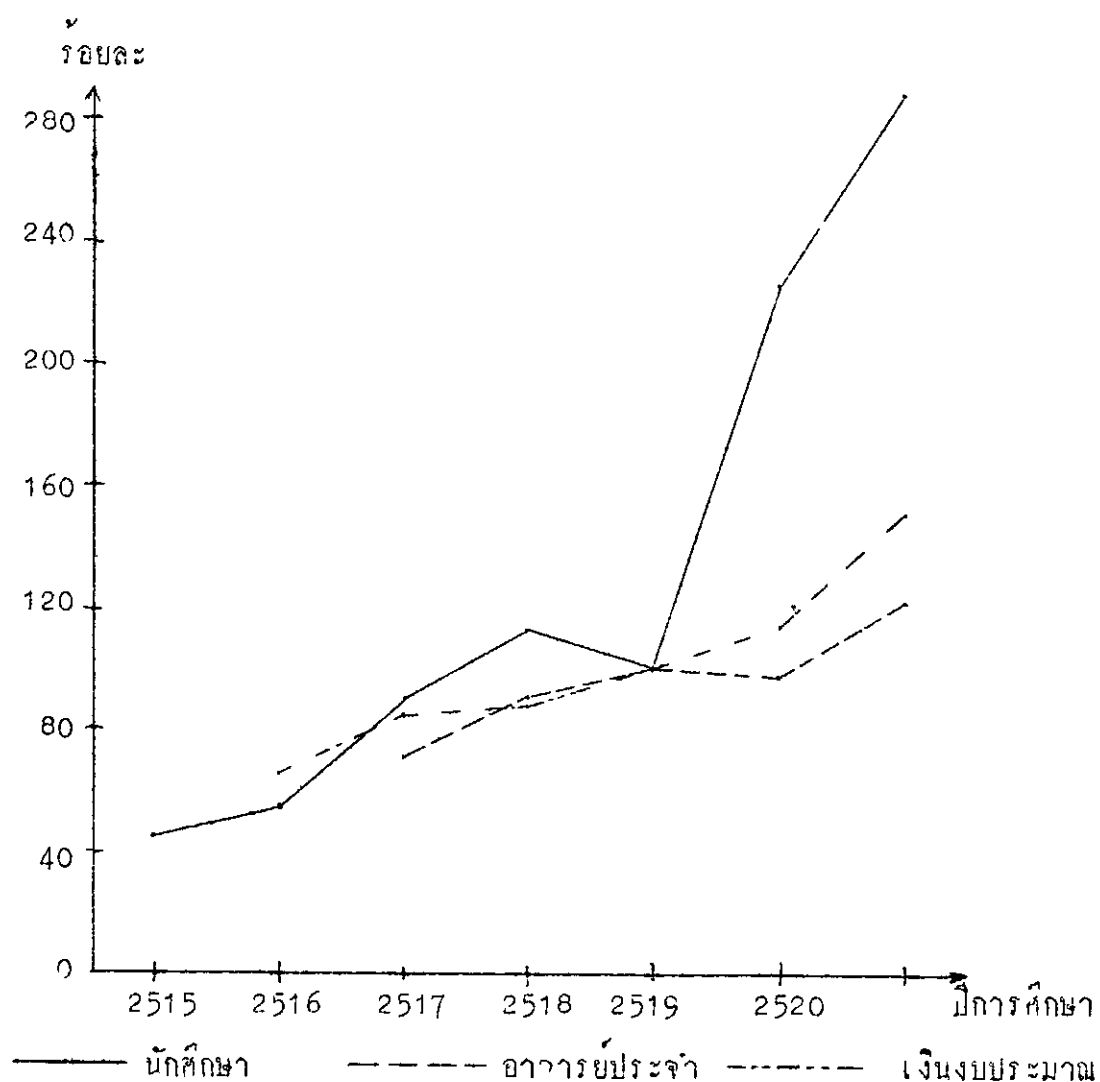
ตาราง 29 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณในคณะมนุษยศาสตร์ ระหว่าง
ปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

ปีการศึกษา สถานภาพตาม	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520
นักศึกษา ร้อยละ	1,533 45	1,991 56	3,058 90	3,494 114	3,413 100	6,373 187	7,316 ¹ 229
อาจารย์ประจำ ร้อยละ	ไม่มีข้อมูล -	ไม่มีข้อมูล -	66 72	82 89	92 100	90 93	111 ² 121
เงินงบประมาณ ร้อยละ	ไม่มีข้อมูล -	3,327,700 65	4,291,100 83	4,550,000 80	5,146,600 100	5,895,700 115	7,857,300 ³ 153

- ที่มา
- 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล
  - 2 พวงมทวิทยาลัย กองวิชาการ
  - 3 สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ

จากตาราง 29 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณ เพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา แต่จำนวนอัตรการเพิ่มของแต่ละด้านแตกต่างกันจึงได้แสดงการเปลี่ยนแปลงไว้ในแผนภาพ 8

แผนภาพ 8 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณ ในคณะมนุษยศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

จากแผนภาพ 8 แสดงให้เห็นว่า เ็นแสดงจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณ เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ มีลักษณะเกือบจะเป็นเส้นตรง

9.4 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ
เงินงบประมาณของคณะศึกษาศาสตร์ เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ
เงินงบประมาณ ในคณะศึกษาศาสตร์ โดยเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน ปรากฏ
ว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 – 2520 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา
อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 30

ตาราง 30 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณในคณะศึกษาศาสตร์ ระหว่าง
ปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

ปีการศึกษา สถานภาพตาม	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520
นักศึกษา	4,000	5,252	7,214	4,866	4,591	9,246	12,888 ¹
ร้อยละ	87	114	157	102	100	201	281
อาจารย์ประจำ	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	123	103	135	146	169 ²
ร้อยละ	-	-	91	76	100	108	125
เงินงบประมาณ	ไม่มีข้อมูล	6,567,000	7,688,700	12,209,400	10,653,900	13,829,600	8,895,400 ³
ร้อยละ	-	62	72	115	100	130	83

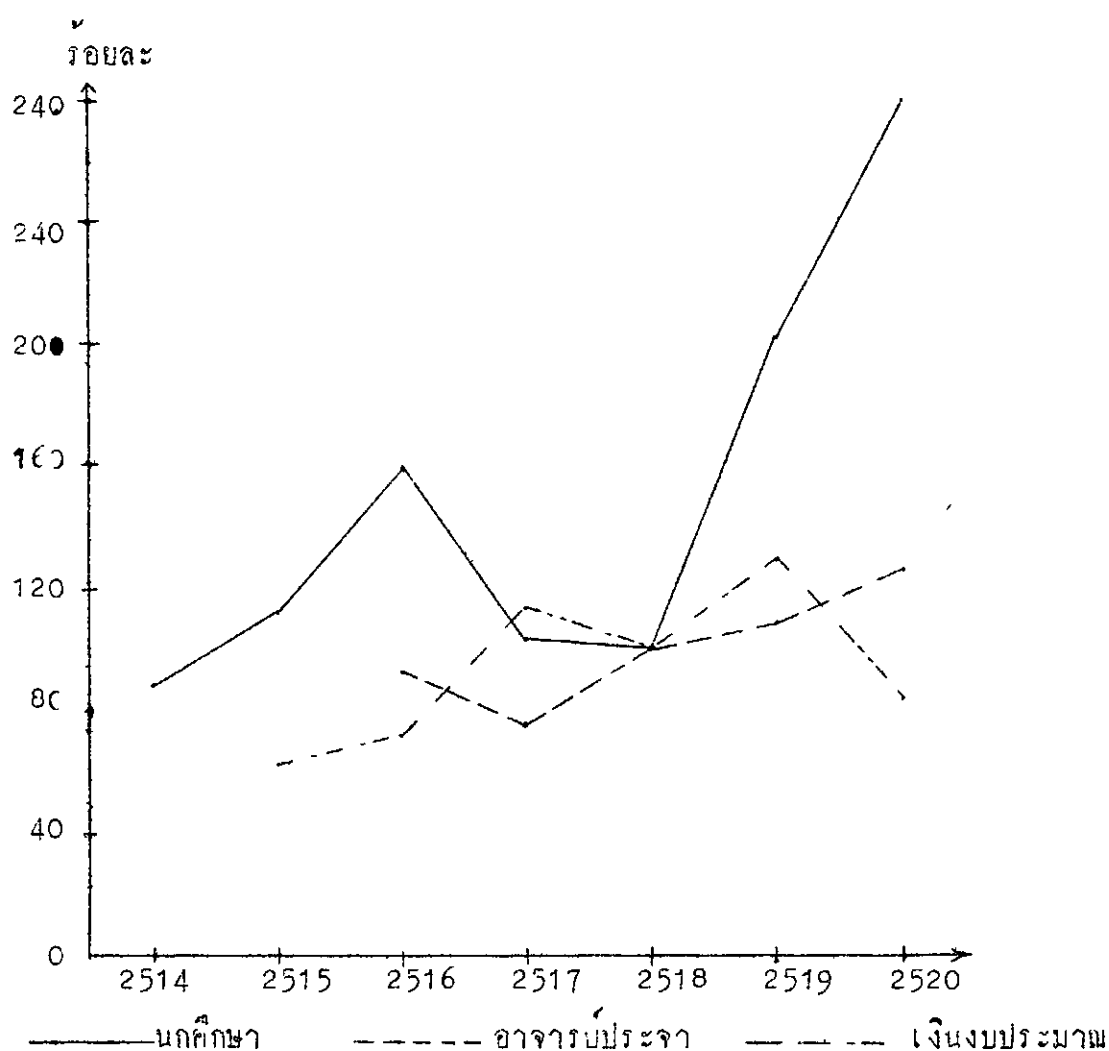
ที่มา 1มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล

2ทบวงมหาวิทยาลัย กองวิชาการ

3สำนักงานกฤษฎีกา สำนักงบประมาณ

จากตาราง 30 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณ เพิ่มขึ้นเกือบทุกปีการศึกษา แต่จำนวนอัตรากำลังเพิ่มของแต่ละด้านแตกต่างกัน จึงได้แสดงการเปลี่ยนแปลงไว้ในแผนภาพ 9

แผนภาพ 9 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณ ในคณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

จากแผนภาพ 9 แสดงให้เห็นว่า เติบโตของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณเปลี่ยนแปลงไม่มีรูปแบบที่แน่นอน

9.5 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ
เงินงบประมาณของคณะวิทยาศาสตร์ เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ
เงินงบประมาณในคณะวิทยาศาสตร์ โดยเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน ปรากฏว่า
ในระหว่างปีการศึกษา 2517 - 2520 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์
ประจำ และเงินงบประมาณแตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 31

ตาราง 31 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณ
ในคณะวิทยาศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2517 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา
2518 เป็นปีฐาน

ปีการศึกษา สถานภาพด้าน	2517	2518	2519	2520
นักศึกษา	5,089	4,043	5,554	6,264 ¹
ร้อยละ	126	100	137	155
อาจารย์ประจำ	53	61	77	72 ²
ร้อยละ	87	100	126	118
เงินงบประมาณ	*	1,908,100	5,830,300	2,652,700 ³
ร้อยละ		100	293	133

ที่มา ¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล

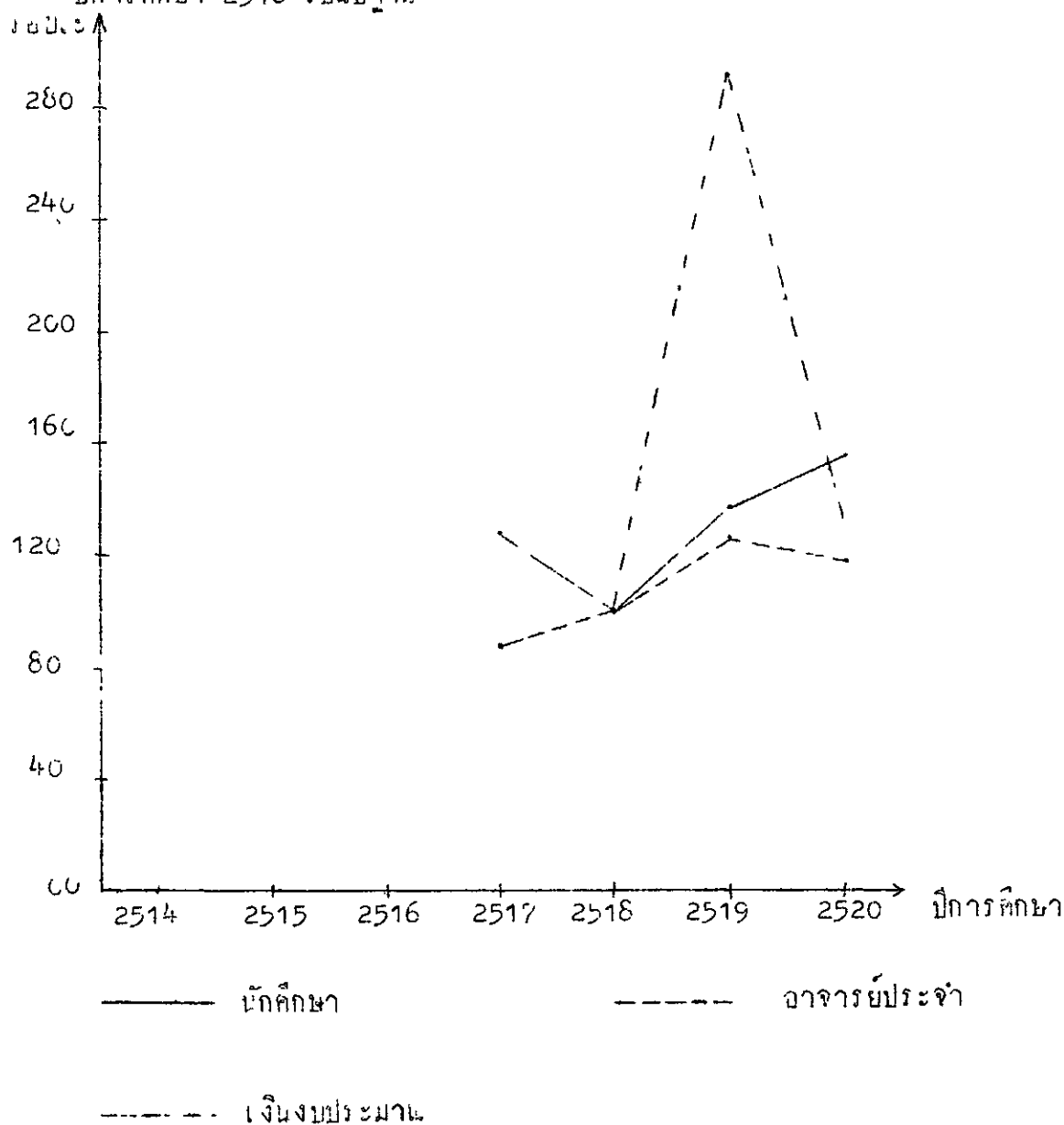
²ทบวงมหาวิทยาลัย กองวิชาการ

³สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ

* รวมอยู่ในคณะศึกษาศาสตร์

จากตาราง 31 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษาและ
อาจารย์ประจำ เพิ่มขึ้นเกือบทุกปีการศึกษา อัตราส่วนร้อยละของจำนวนเงินงบประมาณ
เปลี่ยนแปลงทุกปีการศึกษา ดังได้แสดงไว้ในแผนภาพ 10

แผนรา. 10 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ
เงินงบประมาณ ในคณะวิทยาศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2517 - 2520 เมื่อเอา
ปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

จากแผนภาพ 10 แสดงให้เห็นว่า เส้นแสดงจำนวนนักศึกษา เงินงบประมาณ เปลี่ยนแปลงไม่มีรูปแบบที่แน่นอน เส้นแสดงจำนวนอาจารย์ประจำเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ลักษณะ เกือบจะเป็นเส้นตรง

9.6 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ เงินงบประมาณของคณะรัฐศาสตร์ เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และ เงินงบประมาณในคณะรัฐศาสตร์ ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2517 - 2520 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 32

ตาราง 32 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณใน คณะรัฐศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2517 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

ปีการศึกษา สถานภาพด้าน	2517	2518	2519	2520
นักศึกษา	7,798	7,120	12,641	21,653 ¹
ร้อยละ	110	100	178	304
อาจารย์ประจำ	31	34	39	42 ²
ร้อยละ	91	100	115	124
เงินงบประมาณ	*	1,895,000	2,955,400	4,158,800 ³
ร้อยละ	-	100	156	219

ที่มา ¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล

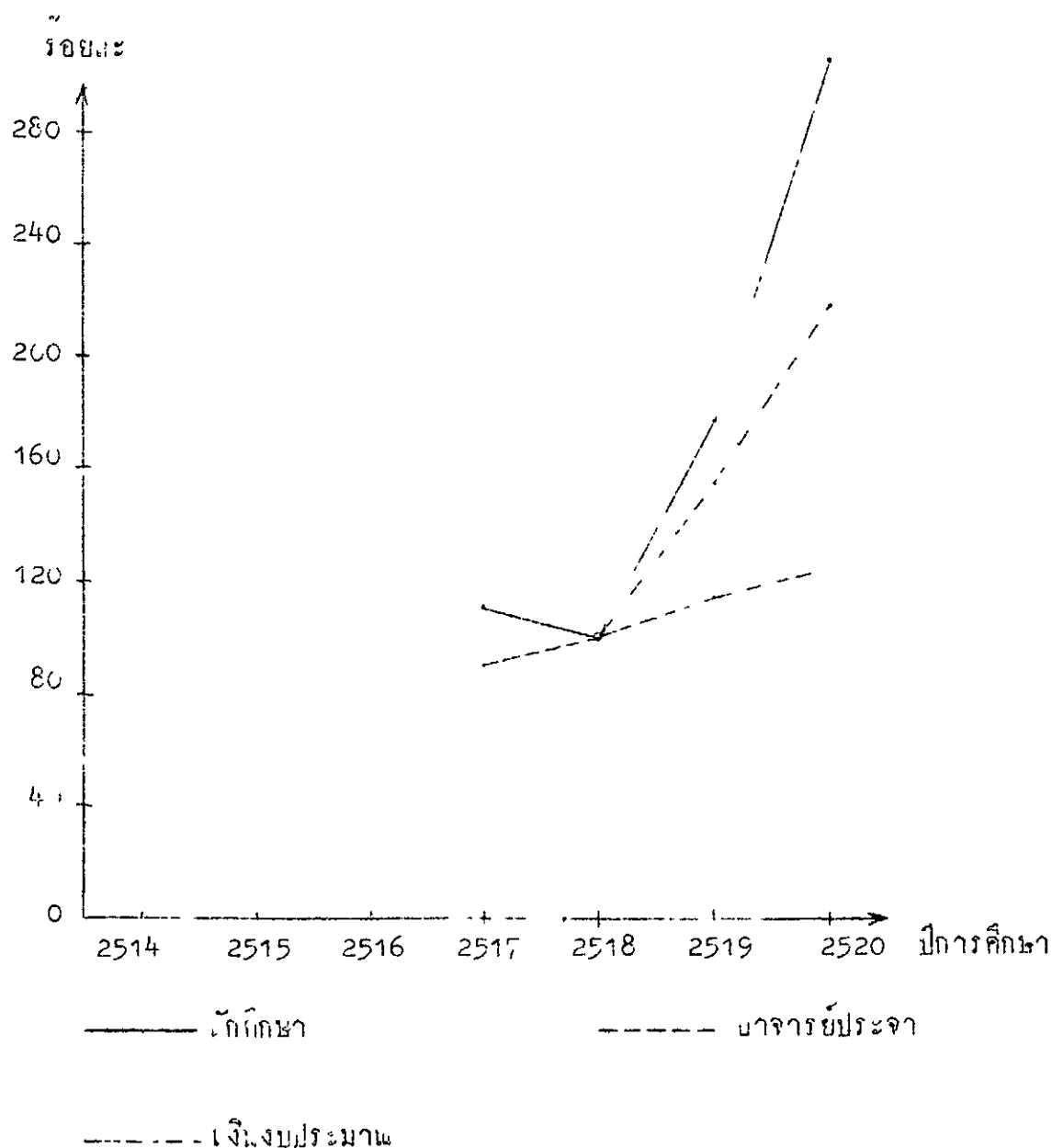
²ทบวงมหาวิทยาลัย กองวิชาการ

³สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ

* รวมอยู่ในคณะนิติศาสตร์

จากตาราง 32 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์
ประจำ และเงินงบประมาณ เริ่มขึ้นทุกปีการศึกษา ตั้งไว้แรงการเปลี่ยนแปลงไว้
ในแผนภาพ 11

แผนภาพ 11 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ
และเงินงบประมาณ ในคณะรัฐศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2517 - 2520
เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

จากแผนภาพ 11 แสดงให้เห็นว่า เส้นแสดงจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เกือบจะเป็นเส้นตรง

9.7 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักศึกษา อาจารย์ และเงินงบประมาณ ของคณะเศรษฐศาสตร์ เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณในคณะเศรษฐศาสตร์ โดยเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2517 - 2520 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณ แตกต่างกัน ดังได้แสดงไว้ในตาราง 33

ตาราง 33 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณ ในคณะเศรษฐศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2517 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

ปีการศึกษา สถานภาพ	2517	2518	2519	2520
นักศึกษา	3,330	4,328	7,644	9,833 ¹
ร้อยละ	77	100	177	227
อาจารย์	29	32	40	38 ²
ร้อยละ	91	100	125	119
เงินงบประมาณ	*	6,668,000	6,633,000	10,234,100 ³
ร้อยละ	—	100	99	153

ที่มา 1มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล

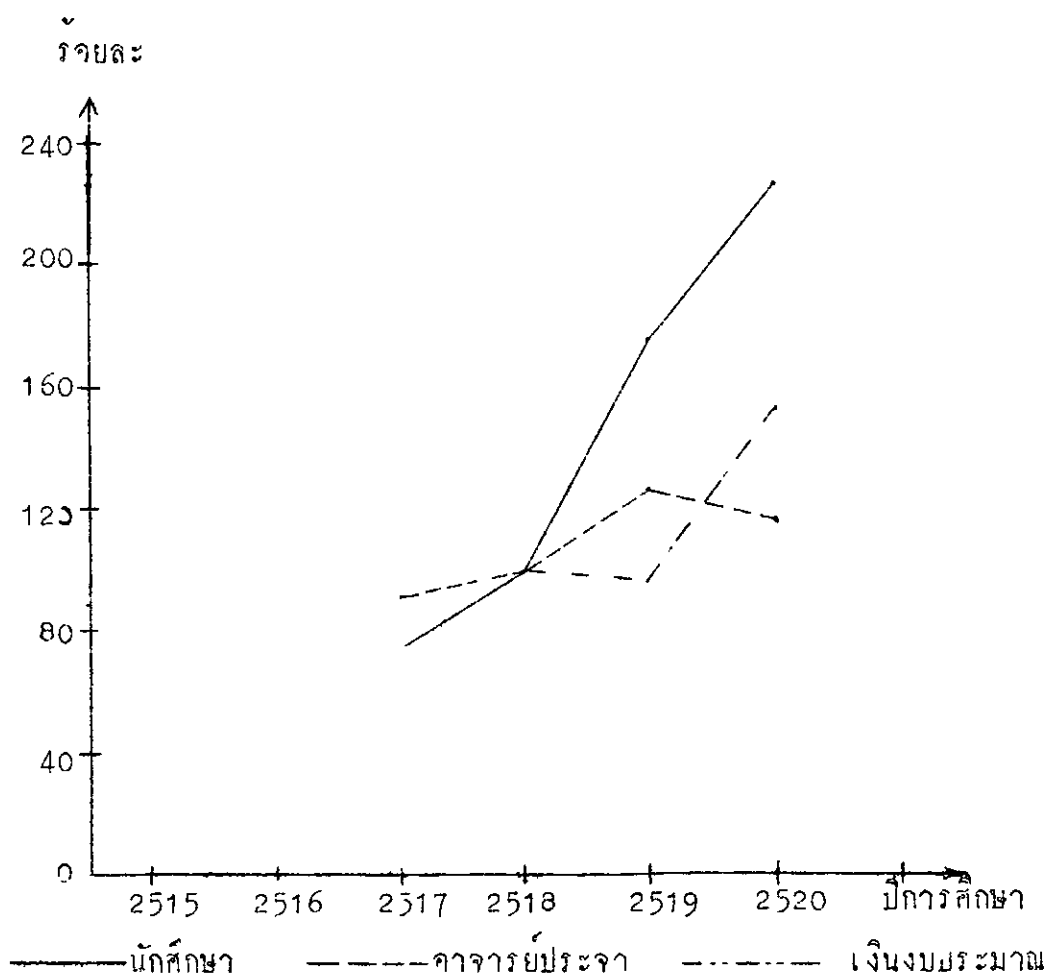
2ทบวงมหาวิทยาลัย กองวิชาการ

3สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ

*รวมอยู่ในคณะบริหารธุรกิจ

จากตาราง 33 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณเพิ่มขึ้น เกือบทุกปีการศึกษา ทั้งได้แสดงไว้ใน แผนภาพ 12

แผนภาพ 12 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ และเงินงบประมาณ ของคณะเศรษฐศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2517 - 2520 เมื่อเอาปีการศึกษา 2518 เป็นปีฐาน

จากแผนภาพ 12 แสดงให้เห็นว่า เส้นแสดงจำนวนนักศึกษา อาจารย์ประจำ เปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มขึ้น ปีลักษณะเกือบจะเป็นเส้นตรง เส้นแสดงจำนวนเงินงบประมาณ เปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มขึ้น มีลักษณะเกือบจะเป็นเส้นโค้ง

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางด้านสถานภาพและบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในเรื่อง เป้าหมายในการจัดการศึกษา รูปแบบองค์กรการบริหารและการแบ่งส่วนราชการ หลักสูตรและการสอน นักศึกษา อาจารย์ การเงิน และอาคารสถานที่

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเรื่องนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนา และเสนอรายงานแบบพรรณนาวิเคราะห์

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร บทความ รายงานการประชุม รายงานการสัมมนา และสถิติต่าง ๆ ของทางราชการ ทั้งที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งได้อาศัยแหล่งค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย
2. สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี
3. มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แก่ สำนักงานอธิการบดี สำนักบริการทางวิชาการ และทดสอบประเมินผล และห้องสมุดกลาง
4. แหล่งอื่น ๆ เท่าที่จำเป็น ได้แก่ ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่อง เป้าหมายในการจัดการศึกษา รูปแบบองค์การการบริหารและการแบ่งส่วนราชการ หลักสูตรและการสอน นักศึกษา อาจารย์ การเงิน และอาคารสถานที่ จากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. เป้าหมายในการจัดการศึกษา เก็บจากสภาอาจารย์ และห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

2. รูปแบบองค์การการบริหารและการแบ่งส่วนราชการ เก็บจากกองกลางสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง

3. หลักสูตรและการสอน เก็บจากฝ่ายวิชาการ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง

4. นักศึกษา เก็บจากสำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

5. อาจารย์ เก็บจากกองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย

6. การเงิน เก็บจากสภาอาจารย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสำนักงานประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี

7. อาคารสถานที่ เก็บจากกองบริการ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การจัดกระทำกับข้อมูล

จากข้อมูลที่รวบรวมได้ ผู้วิจัยจัดกระทำกับข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จำแนกข้อมูลออกเป็นหมวด ๆ คือ

1.1 เป้าหมายในการจัดการศึกษา

1.2 รูปแบบองค์การการบริหารและการแบ่งส่วนราชการ

1.3 หลักสูตรและการสอน

1.4 นักศึกษา

1.5 อาจารย์

1.6 การเงิน

1.7 อาคารสถานที่

2. ศึกษาความหมายของข้อมูลแต่ละหมวด (ตามข้อ 1) ถ้าเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ
วิเคราะห์อัตราส่วนร้อยละของข้อมูลแต่ละประเภท เมื่อเทียบกับจำนวนรวมทั้งหมด

3. เปรียบเทียบข้อมูลตามข้อ 2 ตามช่วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง

4. เสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการศึกษาค้นคว้า พอสรุปได้ ดังนี้

1. เป้าหมายในการจัดการศึกษา

เป้าหมายหลักของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ตั้งแต่จัดตั้งจนถึงปัจจุบัน ยังไม่
เปลี่ยนแปลง ถือการเป็นมหาวิทยาลัยตลาดวิชา แต่ได้ปรับปรุงการดำเนินงานทางด้านการ
รับนักศึกษา และการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้มหาวิทยาลัยดำเนินงานตาม
เป้าหมายได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น การแก้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2514 ให้สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจจำกัดจำนวนนักศึกษาได้ และการงคมบรรยาย
ในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2520 เป็นต้น

2. การจัดรูปแบบของกิจกรรมบริหารและการแบ่งส่วนราชการ

ในระหว่างปีการศึกษา 2514 – 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหง จัดรูปแบบ
องค์กรการบริหารภายในมหาวิทยาลัย โดยมีสภามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรสูงสุดในการ
บริหารมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการทั่วไป อธิการบดีเป็นผู้รับนโยบาย
จากสภามหาวิทยาลัยมาดำเนินงาน และเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารภายในมหาวิทยาลัย
รองอธิการบดีฝ่ายต่าง ๆ เป็นผู้ช่วย คณะกรรมการที่ปรึกษาสภามหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นองค์กรที่ปรึกษาในเรื่องการบริหารภายในแก่อธิการบดี

การแบ่งส่วนราชการของแต่ละคณะและสำนัก ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนใหญ่เป็นการแบ่งส่วนราชการเป็นการภายใน คือยังไม่มีมีการแบ่งภาควิชาเป็นการถาวร คณะและสำนักที่แบ่งส่วนราชการเป็นการถาวรเรียบร้อยแล้ว ได้แก่ คณะนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสำนักงานอธิการบดี

3. หลักสูตรและการสอน

ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหง อำนวยการศึกษาด้วยวิธีประสานงานข้ามวิชาการระหว่างสาขาวิชา (Interdisciplinary program) คือให้บริจาการทางการสอนร่วมกันทั้งมหาวิทยาลัย คณะใด หรือภาควิชาใด มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาใด ก็จะอำนวยความสะดวก และวิจัยในสาขานั้นแก่นักศึกษาทุกคนทั่วทั้งมหาวิทยาลัย ทั้งนี้คณะหรือภาควิชาต่าง ๆ จะไม่เปิดสอนกระบวนวิชาซ้ำกัน และได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรไว้อย่างกว้าง ๆ เมื่อเปรียบเทียบโครงสร้างของหลักสูตรแต่ละคณะและสาขาวิชา ปรากฏว่า แต่ละคณะและสาขาวิชา มีโครงสร้างของหลักสูตรแตกต่างกันเล็กน้อย แต่ยังอยู่ในโครงสร้างใหญ่เดียวกัน มหาวิทยาลัยได้เปิดคณะและสาขาวิชาใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอยู่เสมอ

มหาวิทยาลัยรามคำแหงใช้ตารางเป็นสื่อการสอนหลัก โดยอาจารย์แต่ละคณะ จะแต่งตารางประกอบการสอนในกระบวนวิชาที่คณะนั้น ๆ เปิดสอน ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 อาจารย์คณะต่าง ๆ แต่งตารางประกอบการสอน 1,023 เรื่อง เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างจำนวนตารางประกอบการสอนกับจำนวนกระบวนวิชาที่เปิดสอนของแต่ละคณะ ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 อัตราส่วนระหว่างจำนวนตารางประกอบการสอนกับจำนวนกระบวนวิชาที่เปิดสอนของแต่ละคณะแตกต่างกันเล็กน้อย คือ ในคณะนิติศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ มีตำรามากกว่ากระบวนวิชาในคณะอื่น ๆ มีตำรากับกระบวนวิชาเท่า ๆ กัน

ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทำงานวิจัย จำนวน 5 เรื่อง และเมื่อพิจารณาการทำงานวิจัยของอาจารย์เป็นรายคณะพบว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ อาจารย์ไม่มีผลงานวิจัยเลย

4. นักศึกษา

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 จำนวน 34,150 คน มีสถานภาพส่วนตัวดังนี้ คือ ร้อยละ 61 เป็นนักศึกษาชาย ร้อยละ 97 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 65 มีอายุระหว่าง 16 – 20 ปี ร้อยละ 81 ยังไม่มีอาชีพ และร้อยละ 79 มีพื้นความรู้เดิมระดับชั้น มศ.5 หรือเทียบเท่า

4.1 นักศึกษาเข้าใหม่ ในระหว่างปีการศึกษา 2514 – 2520 มีนักศึกษาสมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 200,314 คน โดยนักศึกษาสมัครเข้าศึกษาในคณะนิติศาสตร์มากที่สุดร้อยละ 42 รองลงมาได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ ร้อยละ 21 คณะรัฐศาสตร์ร้อยละ 13 คณะศึกษาศาสตร์ร้อยละ 10 คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ร้อยละ 5 ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันเมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษาที่สมัครเข้าศึกษาในคณะต่าง ๆ แต่ละปีการศึกษา ปรากฏว่า ในช่วงเวลา 7 ปี อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษาที่สมัครเข้าศึกษาในคณะนิติศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ลดลงเกือบทุกปีการศึกษา คณะบริหาร, คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ เพิ่มขึ้นเกือบทุกปีการศึกษา

4.2 นักศึกษาออกระหว่างการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีนักศึกษาออกระหว่างการศึกษา ในระหว่างปีการศึกษา 2514 – 2519 จำนวน 46,001 คน โดยนักศึกษาออกระหว่างการศึกษาในปีการศึกษา 2514 และปีการศึกษา 2515 ร้อยละ 1 ปีการศึกษา 2516 ร้อยละ 35 ปีการศึกษา 2517 ร้อยละ 12 ปีการศึกษา 2518 ร้อยละ 10 และปีการศึกษา 2519 ร้อยละ 11 เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษาที่ออกระหว่างการศึกษาของคณะต่าง ๆ แต่ละปีการศึกษา ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 – 2520 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษาที่ออกระหว่างการศึกษาเปลี่ยนแปลงเกือบทุกปีการศึกษา

4.3 นักศึกษาสำเร็จการศึกษา ในระหว่างปีการศึกษา 2517 - 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีนักศึกษาสำเร็จการศึกษาจำนวน 16,435 คน โดยนักศึกษาสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2517 ร้อยละ 2 ปีการศึกษา 2518 และปีการศึกษา 2519 ร้อยละ 6 ปีการศึกษา 2520 ร้อยละ 5 เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในคณะต่าง ๆ แต่ละปีการศึกษา ปรากฏว่าในระหว่างปีการศึกษา 2517 - 2520 อัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาของคณะนิติศาสตร์ไม่เปลี่ยนแปลงเกือบทุกปีการศึกษา คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ ลดลงเกือบทุกปีการศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์เพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์เพิ่มขึ้นเกือบทุกปีการศึกษา

4.4 อัตราส่วนระหว่างนักศึกษาต่ออาจารย์ อัตราส่วนระหว่างนักศึกษาต่ออาจารย์เพิ่มขึ้นเกือบทุกปีการศึกษา คือในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 อาจารย์ 1 คนต่อจำนวนนักศึกษา 97 - 214 คน

5. อาจารย์

อาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยรามคำแหงมี 2 ประเภทคือ อาจารย์ประจำกับอาจารย์พิเศษ อัตราส่วนระหว่างจำนวนอาจารย์ประจำกับจำนวนอาจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 เปลี่ยนแปลงทุกปีการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างจำนวนอาจารย์ประจำกับจำนวนอาจารย์พิเศษในคณะต่าง ๆ ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ อัตราส่วนของจำนวนอาจารย์ประจำลดลง และอัตราส่วนของจำนวนอาจารย์พิเศษเพิ่มขึ้นเกือบทุกปีการศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ อัตราส่วนของจำนวนอาจารย์ประจำกับอัตราส่วนของจำนวนอาจารย์พิเศษ เปลี่ยนแปลงทุกปีการศึกษา

5.1 คุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 คุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำ โดยเฉลี่ยระดับปริญญาโทเกือบทุกปีการศึกษา แต่เมื่อพิจารณาคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำคณะต่าง ๆ

แต่ละปีการศึกษา ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะศึกษาศาสตร์ต่ำกว่าระดับปริญญาโทเกือบทุกปีการศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการ ระดับปริญญาโทเกือบทุกปีการศึกษา

5.2 คุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์พิเศษ ในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 คุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์พิเศษโดยเฉลี่ยสูงกว่าระดับปริญญาโทเกือบทุกปีการศึกษา แต่เมื่อพิจารณาคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์พิเศษในคณะต่าง ๆ แต่ละปีการศึกษา ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์พิเศษ คณะนิติศาสตร์ต่ำกว่าระดับปริญญาโทเกือบทุกปีการศึกษา คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการสูงกว่าระดับปริญญาโทเกือบทุกปีการศึกษา

6. การเงิน

มหาวิทยาลัยรามคำแหงดำเนินงานโดยได้รับการสนับสนุนทางการเงิน 2 ทางคือ จากเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย ในระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้รับการสนับสนุนทางการเงิน ทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าวแล้วข้างต้น จำนวน 626,677,845 บาท เป็นเงินงบประมาณแผ่นดินร้อยละ 46 และเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยร้อยละ 54

6.1 งบลงทุน ในระหว่างปีงบประมาณ 2515 - 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีงบลงทุนจำนวน 82,117,500 บาท เป็นงบลงทุนในสำนักงานอธิการบดีมากที่สุด ร้อยละ 31 รองลงมาได้แก่คณะศึกษาศาสตร์ร้อยละ 25 คณะวิทยาศาสตร์ร้อยละ 12 สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผลร้อยละ 9 คณะนิติศาสตร์ร้อยละ 7 คณะบริหารธุรกิจร้อยละ 6 คณะเศรษฐศาสตร์ร้อยละ 5 คณะมนุษยศาสตร์ร้อยละ 4 คณะรัฐศาสตร์และสำนักหอสมุดกลางต่ำกว่าร้อยละ 1 ตามลำดับ

6.2 งบประมาณการประเภทเงินเดือนและค่าจ้างประจำ มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีงบค่าเงินการประเภทเงินเดือนและค่าจ้างประจำในระหว่างปีงบประมาณ 2515-2520 จำนวน 54,734,600 บาท โดยคณะศึกษาศาสตร์มีงบค่าเงินการประเภทเงินเดือนและค่าจ้างประจำมากที่สุด ร้อยละ 21 รองลงมาได้แก่คณะบริหารธุรกิจร้อยละ 27 คณะมนุษยศาสตร์ร้อยละ 14 สำนักงานอธิการบดีร้อยละ 13 สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล ร้อยละ 11 คณะนิติศาสตร์ร้อยละ 10 คณะวิทยาศาสตร์และคณะเศรษฐศาสตร์ร้อยละ 5 คณะรัฐศาสตร์ร้อยละ 4 และสำนักหอสมุดกลางร้อยละ 1 ตามลำดับ

6.3 งบประมาณการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำในระหว่างปีงบประมาณ 2515-2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีงบค่าเงินการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำ จำนวน 149,692,200 บาท สำนักงานอธิการบดีมีงบค่าเงินการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำมากที่สุด ร้อยละ 28 รองลงมาได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ร้อยละ 15 คณะมนุษยศาสตร์ร้อยละ 13 คณะบริหารธุรกิจร้อยละ 11 คณะนิติศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์ร้อยละ 10 สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผลร้อยละ 5 คณะรัฐศาสตร์และคณะเศรษฐศาสตร์ร้อยละ 3 สำนักหอสมุดกลางร้อยละ 2 ตามลำดับ

6.4 ค่าใช้จ่ายต่อหัว ในระหว่างปีการศึกษา 2515 - 2519 มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีค่าใช้จ่ายต่อหัวในปีการศึกษา 2516 ค่าที่สุดคือจำนวน 969 บาท และปีการศึกษา 2518 สูงที่สุดคือ จำนวน 2,085 บาท

7. อาคารสถานที่

มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ปรับปรุงและก่อสร้างอาคาร ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 จำนวน 45 หลัง ลักษณะอาคารที่ปรับปรุงและก่อสร้าง เป็นอาคารประเภทกึ่งถาวรมากที่สุดร้อยละ 71 รองลงมาได้แก่อาคารประเภทถาวรร้อยละ 25 และอาคารชั่วคราวร้อยละ 4 เมื่อพิจารณาในด้านการใช้พื้นที่ของอาคาร ปรากฏว่าในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ใช้พื้นที่อาคาร

ในด้านกาเรียนการสอนร้อยละ 43 - 61 และพื้นที่อาคารในกิจการอื่น ๆ ร้อยละ 39 - 57 ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาอัตราส่วนระหว่างพื้นที่ต่อนักศึกษา ปรากฏว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 พื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอนต่อนักศึกษามีอัตรา 0.2 - 0.5 ตารางเมตร และพื้นที่โดยทั่วไปของมหาวิทยาลัยต่อนักศึกษา ในปีการศึกษา 2520 ลดลงจากปีการศึกษา 2514 ประมาณ 3 เท่า

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า เป้าหมายหลักในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ตั้งแต่จัดตั้งจนถึงปัจจุบันยังไม่เปลี่ยนแปลง คือ การเป็นมหาวิทยาลัยตลาดวิชา แต่มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลง เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้แก่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ.2514 ให้สภามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีอำนาจจำกัดจำนวนนักศึกษาได้แต่ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยรามคำแหงก็ยังไม่ได้จำกัดจำนวนนักศึกษา อย่างไรก็ตามตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2521 มหาวิทยาลัยแห่งนี้จะจำกัดจำนวนนักศึกษาในอนาคตก็ได้ เพราะว่า อัตราการเพิ่มของจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา และมีแนวโน้มว่าเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะเดียวกันนักศึกษานิยมมาฟังคำบรรยายที่มหาวิทยาลัยมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากระบบการสอนของมหาวิทยาลัยยังเน้นการบรรยายในชั้นเรียน และนักศึกษาส่วนหนึ่งไม่มั่นใจในระบบการศึกษาด้วยตนเองจากสื่อการสอนต่าง ๆ เช่น ตำรา วิดยู และโทรทัศน์ เป็นต้น จึงทำให้มหาวิทยาลัยประสบปัญหาเรื่องความแออัด เนื่องจากจำนวนนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นแต่จำนวนพื้นที่ของมหาวิทยาลัยโดยทั่วไปยังคงเดิม ทางด้านพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้นถึงแม้ว่า มหาวิทยาลัยจะสร้างอาคารเพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษาแต่อัตราการเพิ่มของพื้นที่อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอนกับอัตราการเพิ่มของจำนวนนักศึกษาไม่สัมพันธ์กัน ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยพบว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 อัตราส่วน ระหว่างพื้นที่ของมหาวิทยาลัยโดยทั่วไปต่อนักศึกษา และอัตราส่วนระหว่างพื้นที่ของมหาวิทยาลัยที่ใช้ในการเรียนการสอนต่อ

นักศึกษา ลดลงอย่างรวดเร็วคือ ปีการศึกษา 2514 นักศึกษา 1 คนต่อพื้นที่ของมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป 13 ตารางเมตร และต่อพื้นที่ของมหาวิทยาลัยที่ใช้ในการเรียนการสอน 0.3 ตารางเมตร ปีการศึกษา 2520 นักศึกษา 1 คนต่อพื้นที่ของมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป 4 ตารางเมตร และต่อพื้นที่อาคารของมหาวิทยาลัยที่ใช้ในการเรียนการสอน 0.2 ตารางเมตร

เมื่อพิจารณางบดำเนินการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำ (เฉพาะเงินงบประมาณแผ่นดิน) ผลการวิจัยพบว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2515 - 2520 คณะศึกษาศาสตร์มีงบดำเนินการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำมากที่สุด รองลงมาได้แก่คณะมนุษยศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ ตามลำดับ การจัดงบดำเนินการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำตามลักษณะดังกล่าวแล้วข้างต้นอาจจะไม่เหมาะสมเพราะว่าคณะที่มีนักศึกษาน้อยบางคณะ เช่น คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ ได้รับมากกว่าคณะที่มีนักศึกษามาก เช่น คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ เป็นต้น ทั้งนี้อาจจะเนื่องจาก

1. มหาวิทยาลัยรามคำแหงอ่านวยการศึกษาด้วยวิธีประสานงานด้านวิชาการระหว่างสาขาวิชา (Interdisciplinary program) คือ คณะใดหรือภาควิชาใด มีหน้าที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบในสาขาวิชาใดก็จะอ่านวยการศึกษาและวิจัยในสาขานั้น แก่นักศึกษาทุกคนทั่วทั้งมหาวิทยาลัย โดยแต่ละคณะและแต่ละภาควิชาจะเปิดสอนสาขาวิชาไม่ซ้ำซ้อนกัน ดังนั้นคณะที่มีนักศึกษาน้อยบางคณะอาจจะต้องรับผิดชอบในการสอนกระบวนวิชาต่าง ๆ มากกว่าคณะที่มีนักศึกษามาก

2. ธรรมชาติของวิชาที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละคณะ มีวิธีการสอนแตกต่างกัน คือ กระบวนวิชาที่ต้องสอนโดยการทดลองหรือปฏิบัติการอาจจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสอนมากกว่ากระบวนวิชาที่สอนโดยปกติทั่วไป

ในด้านอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า คุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำ ระหว่างปีการศึกษา 2516 - 2520 โดยเฉลี่ยมีค่าเท่ากับระดับปริญญาโทเกือบทุกปีการศึกษา แต่เมื่อพิจารณาคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำแต่ละคณะเป็นรายปีการศึกษา ระหว่าง

ปีการศึกษา 2516 – 2520 พบว่า ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำคณะ นิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะศึกษาศาสตร์ ต่ำกว่าระดับปริญญาโทเล็กน้อย เกือบทุกปีการศึกษา แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำโดย ส่วนรวมเท่ากับเกณฑ์มาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยตั้งไว้ โดยทบวงมหาวิทยาลัย ได้ กำหนดเกณฑ์อาจารย์ที่สอนในระดับปริญญาตรี จะต้องมียุทธศาสตรบัณฑิตไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ คณะ บริหารธุรกิจ และคณะศึกษาศาสตร์ ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยเกือบ ทุกปีการศึกษา เนื่องจากอาจารย์คณะต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วข้างต้น เกือบทั้งหมดมีคุณวุฒิ ทางวิชาการระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโทเกือบจะเท่า ๆ กัน

ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 – 2520 อาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงแต่งตำราประกอบการสอนจำนวน 1,023 เรื่อง และทำการวิจัยจำนวน 5 เรื่อง แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ของมหาวิทยาลัย รามคำแหง เน้นบทบาททางด้านการสอนเป็นอย่างมาก แต่ขณะเดียวกันก็ละเลยบทบาททาง ด้านการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1. การแต่งตำราประกอบการสอนมีผลประโยชน์ตอบแทนมากกว่าการทำวิจัย
2. มหาวิทยาลัยรามคำแหงไม่มีหน่วยงานสนับสนุนการทำวิจัย ทั้งระดับ มหาวิทยาลัย ระดับคณะ และระดับภาควิชา
3. มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีเงินสนับสนุนการทำวิจัยน้อยมาก

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1. จากผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลง เป้าหมายหลักของมหาวิทยาลัย คือการเป็นมหาวิทยาลัยศิลปศึกษา เนื่องจากประสบ ปัญหาเรื่องความแออัด ดังนั้นถ้ามหาวิทยาลัยรามคำแหงจะไม่เปลี่ยนแปลงเป้าหมายหลัก ของมหาวิทยาลัย โดยจะจัดการศึกษาในรูปแบบมหาวิทยาลัยศิลปศึกษาต่อไป ควรจะปรับปรุง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ดังต่อไปนี้

1.1 ยกเลิกการบรรยายในชั้นเรียนทุกระบวนวิชาที่มีการเปิดสอนในมหาวิทยาลัย โดยให้นักศึกษาเก่าเรียนในระบบเดิมจนกว่าจะสำเร็จการศึกษา สำหรับนักศึกษาใหม่ให้เรียนในระบบใหม่ตั้งแต่ปีแรกที่สมัครเข้าศึกษา เป็นต้นไป

1.2 จัดตั้งศูนย์การศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ โดยคำนึงถึงจำนวนนักศึกษาของมหาวิทยาลัยที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ศูนย์การศึกษาจะใช้เป็นสถานที่ให้บริการในค่านอุปถัมภ์การเรียนการสอน การพบปะอาจารย์ที่ปรึกษาประจำศูนย์เพื่อทบทวนและซักถามปัญหา รวมถึงการใช้เป็นสถานที่สอบด้วย

1.3 พัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น โดยการจัดตั้งสถานีวิทยุ หรือสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

1.4 จัดตั้งสำนักเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริการทางการศึกษาในด้านเทคโนโลยี แก่คณะและภาควิชา เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน เช่น ตำรา ชุดการสอน เทปรายการวิทยุ และเทปรายการโทรทัศน์ เป็นต้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะศึกษาศาสตร์ ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยเกือบทุกปีการศึกษา ดังนั้นควรส่งเสริมให้อาจารย์คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะศึกษาศาสตร์ ลาศึกษาต่อทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ หรือให้ทุนนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนระดับสูง ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และเมื่อสำเร็จการศึกษา ต้องกลับมารับราชการในคณะต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วข้างต้น ให้มากยิ่งขึ้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2514 - 2520 อาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงทำงานวิจัยจำนวน 5 เรื่อง จึงควรส่งเสริมให้อาจารย์ทำงานวิจัยเพิ่มขึ้น โดยวิธีการดังต่อไปนี้

3.1 ให้การอบรมในด้านระเบียบวิธีการวิจัย (Research methodology) แก่อาจารย์ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานในด้านการทำงานวิจัย

3.2 กึ่งหน่วยงานส่งเสริมการทำวิจัยของอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย

ระดับคณะ และระดับภาควิชา

3.3 สร้างบรรยากาศทางการวิจัยขึ้นในมหาวิทยาลัย โดยการจัดประชุม สัมมนา การจัดห้องสมุดรวบรวมผลงานวิจัย เป็นต้น

3.4 หาแหล่งเงินทุนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ให้กับอาจารย์ ที่มีโครงการวิจัย

3.5 พิมพ์ผลงานการวิจัยของอาจารย์เผยแพร่

3.6 พิจารณาผลงานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาความดีความชอบในการปฏิบัติงาน

4. จากผลการวิจัยพบว่า ในระหว่างปีงบประมาณ 2515 – 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้จัดงบประมาณการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำ ให้แก่คณะที่มีนักศึกษาน้อยบางคณะ เช่น คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มากกว่าคณะที่มีนักศึกษามาก เช่น คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ ดังนั้นในการจัดงบประมาณการประเภทนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างประจำ ให้แก่คณะต่าง ๆ ในปีงบประมาณต่อไป ควรพิจารณาถึง ธรรมชาติของกระบวนวิชาที่แต่ละคณะเปิดสอน จำนวนกระบวนวิชาที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละคณะ และจำนวนนักศึกษาของแต่ละคณะให้มากยิ่งขึ้น

ข. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยเรื่องสถานภาพและบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อเนื่องกันไป เช่น ในช่วงแผนพัฒนา หรือในช่วงเวลา 5 ปี หรือในช่วงเวลา 10 ปี เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยเจาะลึกเฉพาะด้าน เช่น ด้านเป้าหมายในการจัดการศึกษา หลักสูตรและการสอน นักศึกษา อาจารย์ การเงิน และอาคารสถานที่ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

เกียรติ ตรีพงษ์ บทบาท หน้าที่ และมาตรฐานของมหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 95 หน้า อักสำเนา
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4
พ.ศ. 2520 - 2524 โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2520, 197 หน้า
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน กองแผนงานการศึกษา รายงานการ
ติดตามผลการดำเนินงานการพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา 2518 2520,
147 หน้า อักสำเนา

_____. รายงานการติดตามผลการดำเนินงานระดับอุดมศึกษา 2517 2518,
138 หน้า อักสำเนา

_____. รายงานการติดตามผลการดำเนินงานการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ประจำปี
2516 2517, 136 หน้า อักสำเนา

คณะกรรมการดำเนินงานการศึกษาและร่างโครงการพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา
รายงานฉบับที่ 1 เรื่องสรุปสถานการณ์ปัจจุบันและปัญหาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา
ระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะที่สอง (2510 - 2514) และแนวข้อ
เสนอแนะในการวางแผนระยะที่สาม 2513, 64 หน้า อักสำเนา

คณะกรรมการดำเนินงานการศึกษาและร่างโครงการพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา
ระยะที่สี่ รายงานสรุปการประเมินผลสถานการณ์ และสัมฤทธิ์ผล ของแผนพัฒนา
การศึกษาระยะที่ สาม พ.ศ. 2515 - 2519 ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวง
มหาวิทยาลัยของรัฐ 2518, 158 หน้า อักสำเนา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายวางแผนและพัฒนา รายงานการประเมินผลสถานการณ์
ศักยภาพ และแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ สาม ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517,
127 หน้า อักสำเนา

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ "การดำเนินงานมหาวิทยาลัยเปิดเพื่อปวงชน" ครูศาสตร์

3 : 16 - 34 กันยายน - ตุลาคม 2520

_____ เอกสารชุดที่ 3 บทความ ผลการวิจัย 2520 1 เล่ม (หน้าไม่ติดต่อกัน)
อัครสำเนา

ทิพาพร พิมพ์สิทธิ์ และ บวร ประพฤคิ์ สถานภาพและศักยภาพ ของบัณฑิตรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2514 - 2520 2521, 61 หน้า อัครสำเนา

ชนกาญจน์ ภัทรกาญจน์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงในฐานะตลาดวิชา วิทยานิพนธ์
ว ป อ. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 2519, 82 หน้า อัครสำเนา

ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย คู่มือการศึกษา 2520 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2520, 71 หน้า

นีส มิเชล "มหาวิทยาลัยเปิดของอังกฤษ : ประเทศกำลังพัฒนาจะไก่อะไรจาก
ระบบนี้" แปลโดย ธีธัญรัตน์ ปานะกุล ข่าวรวมคำแหง 6 : 3 - 8
มิถุนายน 2520

เนาวรัตน์ แสงโชติไกร ปัญหาการใช้โทรทัศน์วงจรปิดเพื่อการศึกษาในมหาวิทยาลัย-
รวมคำแหง วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516, 112 หน้า
อัครสำเนา

"แนะนำสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ" อุดมศึกษา มีนาคม
2521

บอยเออร์, เออร์เนสต์ แอล และจอร์จ ซี แกลเลอรี "การขยายขยายไปสู่มหาวิทยาลัย
ตลาดวิชาในสหรัฐ" เสรีภาพ 11 : 12 - 15 กรกฎาคม 2514

แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 อักษรบัณฑิต 2520, 35 หน้า

พัฒน์ น้อยแสงศรี "แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงมหาวิทยาลัยรามคำแหง"
วารสารมหาวิทยาลัยรามคำแหง 2 : 6 - 29 กรกฎาคม 2520

"พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 88
ตอนที่ 24 ลงวันที่ 2 มีนาคม 2514

มหาวิทยาลัย, ทบวง แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์เจ้าฟ้าเกร็ด 2520, 242 หน้า

_____. รายงานสรุปสถานภาพการศึกษาปัจจุบันในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย
ของรัฐ ระหว่างปีการศึกษา 2515 - 2516 2516, 40 หน้า อักสำเนา

"มหาวิทยาลัยเปิดตอนที่ 1" อุดมศึกษา 21 : 1 - 2 เมษายน 2521

รามคำแหง, มหาวิทยาลัย ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยการศึกษาชั้น
ปริญญาตรี พ.ศ. 2514 ลงวันที่ 28 เมษายน 2514

_____. ปัญหาและความต้องการเร่งด่วนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง นำเสนอ
ท่านรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย วันพฤหัสบดีที่ 8 ธันวาคม 2520

_____. "พิธีพระราชทานปริญญาบัตร" ศูนย์สำเร็จการศึกษาวินิจฉัย 19 - 20 - 21 -
22 ธันวาคม 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหง 1 เล่ม 2520 (หน้าไม่ติดต่อกัน)

_____. รายงานการประชุมสภาที่ปรึกษาสภามหาวิทยาลัยรามคำแหง ครั้งที่ 3/2520
10 มกราคม 2520

_____. รายงานการสัมมนาโครงการปรับปรุงการดำเนินการเรียนการสอนใน
มหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยสรุป

รามคำแหง, มหาวิทยาลัย กองกลาง จำนวนพื้นที่โดยทั่วไปของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

รามคำแหง, มหาวิทยาลัย กองบริการ แนวการใช้อาคารอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัย
รามคำแหง

_____. สถิติจำนวนอาคารและพื้นที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2514

รามคำแหง, มหาวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการ รายงานการประเมินผลสถานภาพ ศักยภาพ และแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 3 ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง 2517, 115 หน้า
จัดสำเนา

_____ . เอกสารแนบการจัดหลักสูตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

_____ . เอกสารรายงานการทําวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่าง
ปีการศึกษา 2514 - 2520 2520

รามคำแหง, มหาวิทยาลัย สภาอาจารย์ "สรุปผลอุปสรรคและข้อเสนอแนะการวิจัย
 ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง" วารสารมหาวิทยาลัยรามคำแหง 3 : 217 - 221
ตุลาคม 2520

รามคำแหง, มหาวิทยาลัย สำนักงานอธิการบดี กองกลาง เอกสารการแบ่งส่วน
ราชการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง 2520

รามคำแหง, มหาวิทยาลัย สำนักงานอธิการบดี ฝ่ายค่ารา เอกสารสถิติการแต่งตำรา
ประกอบการสอน ของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงระหว่างปีการศึกษา
2514 - 2520 2520

รามคำแหง, มหาวิทยาลัย สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล จำนวน
นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 2520

_____ เพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงระหว่างปีการศึกษา
2514 - 2520

_____ สถิติจำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างปีการศึกษา
2514 - 2520

วารุณี ทองมา "ตลาดวิชาในอังกฤษ" วารสารคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วย
การศึกษาสหประชาชาติ 4 : 21 - 2 ตุลาคม 2513

- วิจิตร ศรีสอาน หลักการอุดมศึกษา วัฒนาพานิช 2518, 87 หน้า
- สพโชค ลธิตากุล อรรถ.ศอรัณ โพธิ์สามต้นการพิมพ์ 2517, 294 หน้า
- สิปปนนท์ เกตุทัต การปฏิรูปการศึกษา วัฒนาพานิช 2518, 294 หน้า
- สุมน มังคะ และคนอื่นๆ แนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรามคำแหง โรงพิมพ์
คุรุสภา 2514, 78 หน้า
- เอนก เพียรอนุกุลบุตร "แนวคิดบางประการเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเปิด" วารสาร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง 4 : 145 - 162 มกราคม 2520
- อุดม วโรดมสิขจิตต์ "อุดมศึกษาเป็นปัญหาของชาติ" สยามรัฐ 21 มกราคม 2521
หน้า 5, 8
- อุบลรัตน์ โพธิโกสุม ความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการตัดสินใจเข้า
ศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยานิพนธ์ ศศ.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2518, 139 หน้า พิมพ์
- Bonser, Charles F., ed. Developing Patterns in Indiana Post-High
School Education n.p. 1970, 170 p.
- Richard, Fonker M. "The Evaluation of University Faculty and
Administrators : A case Study" The Journal of Higher-Education
6 : 665 - 686, December, 1975.
- Tunstall, Feremy, ed. The Open University Opens University of
Massachusetts, Amherst, 1974. 191 p.

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2514¹

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2514

เป็นปีที่ 26 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้น โดยคำแนะนำ
และยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
รามคำแหง พ.ศ. 2514

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะมีข้อความแสดงให้เห็นเป็น
อย่างอื่น

"มหาวิทยาลัย" หมายถึง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

"สภามหาวิทยาลัย" หมายถึง สภามหาวิทยาลัยรามคำแหง

มาตรา 4 ให้มีนายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

---

¹พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514" ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม 88 ลงวันที่ 2 มีนาคม 2514

หมวด 1

บททั่วไป

มาตรา 5 ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นมหาวิทยาลัยหนึ่ง เรียกว่า "มหาวิทยาลัยรามคำแหง" เป็นสถาบันการศึกษาและวิจัยแบบตลาดวิชา มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัยส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง และหาทุนบำรุงวัฒนธรรม

ให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นกรม สังกัดนายกรัฐมนตรี (หมายเหตุ - มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 ข้อ 5 ให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นส่วนราชการหนึ่งช่องทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ และทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี)

มาตรา 6 มหาวิทยาลัยอาจแบ่งส่วนราชการดังนี้

- (1) สำนักงานอธิการบดี
- (2) คณะ
- (3) บัณฑิตวิทยาลัย

และอาจให้มีสถาบันและสำนักเพื่อการวิจัยหรือเพื่อส่งเสริมวิชาการเป็นส่วนราชการในมหาวิทยาลัยอีกเมื่อมีความจำเป็นก็ได้

สำนักงานอธิการบดี อาจแบ่งส่วนราชการออกเป็นกองและแผนก

คณะและบัณฑิตวิทยาลัย อาจแบ่งส่วนราชการ เป็นภาควิชาและสำนักงาน

เลขานุการ

สำนักงานเลขานุการ อาจแบ่งส่วนราชการเป็นแผนก

มาตรา 7 การแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยตามมาตรา 6 ให้ทำเป็นประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 8 ภายใต้วัตถุประสงค์ตามมาตรา 5 มหาวิทยาลัยจะรับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยหรือสถานวิชาการชั้นสูงอื่นเข้าสมทบในมหาวิทยาลัยก็ได้ และมีอำนาจให้ปริญญา

อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรชั้นใดชั้นหนึ่งแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยหรือสถานวิชาการชั้นสูงนั้น ๆ ได้

การรับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยหรือสถาบันวิชาการชั้นสูง เข้าสมทบในมหาวิทยาลัย ให้ทำเป็นประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การควบคุมบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยหรือสถาบันวิชาการชั้นสูงซึ่งเข้าสมทบในมหาวิทยาลัยนั้น ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

มาตรา 9 นอกจากเงินที่กำหนดไว้ในงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยอาจมีรายได้ดังนี้

- (1) เงินผลประโยชน์และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย
- (2) ทรัพย์สินซึ่งมีผู้ให้แก่มหาวิทยาลัย

รายได้ของมหาวิทยาลัยไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา 10 บรรดาทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย จะต้องจัดการเพื่อประโยชน์ความวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

ทรัพย์สินอื่นซึ่งมีผู้ให้แก่มหาวิทยาลัย จะต้องจัดการตามเงื่อนไข ข้อบังคับ และวัตถุประสงค์ซึ่งผู้ให้กำหนดไว้

มาตรา 11 ผู้มีสิทธิเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ต้องมีคุณสมบัติตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด และต้อง

- (1) สอบได้ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือ
- (2) เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไปและมีพื้นความรู้สอบได้ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า หรือ
- (3) เป็นผู้ซึ่งสภามหาวิทยาลัยได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรให้รับเข้าศึกษาได้ ทั้งนี้โดยไม่ต้องสอบคัดเลือก

หมวด 2

การดำเนินงาน

มาตรา 12 ให้มีสภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วยนายกสภามหาวิทยาลัยซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ อธิการบดี

รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน และผู้อำนวยการสำนักในมหาวิทยาลัย
ถ้ามี เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่งกับกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรง
คุณวุฒิ ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสี่คนและไม่
เกินเก้าคน

ให้รองอธิการบดีเป็นเลขานุการสภามหาวิทยาลัย ในกรณีรองอธิการบดี
หลายคนให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งรองอธิการบดีคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภา
มหาวิทยาลัย

(หมายเหตุ - มาตรานี้แก้ไขตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 185 ลงวันที่ 14
กรกฎาคม 2515 ข้อ 1 แล้ว ความเดิมบัญญัติว่า "ให้มีสภามหาวิทยาลัยประกอบ
ด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นนายกสภามหาวิทยาลัย เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ
อธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสถาบันและผู้อำนวยการสำนักในมหาวิทยาลัย ถ้ามี
เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่งและกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสี่คนและไม่เกินเก้าคนให้
รองอธิการบดีเป็นเลขานุการสภามหาวิทยาลัย")

มาตรา 13 นายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรง
คุณวุฒิ ดำรงตำแหน่งสองปีแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่อีกก็ได้ใน
กรณีนายกสภามหาวิทยาลัย หรือกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ดำรงพ้นจาก
ตำแหน่งก่อนวาระ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน
แล้ว ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งได้เพียงครบตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

(หมายเหตุ - มาตรานี้แก้ไขตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 185 ลงวันที่ 14
กรกฎาคม 2515 ข้อ 2 แล้ว ความเดิมบัญญัติว่า "กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรง
คุณวุฒิ ตำแหน่งสองปี แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่อีกก็ได้")

มาตรา 14 สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของ
มหาวิทยาลัย และโดยเฉพาะมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(1) จัดวางระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

(2) พิจารณาหลักสูตรวิชาเพื่อเสนอขอรับความเห็นชอบของสภาการศึกษา
แห่งชาติ

(3) จัดหาวิธีการอันจะยังการศึกษาอบรมและการวิจัยของมหาวิทยาลัยให้
เจริญยิ่งขึ้น

(4) อนุมัติให้ปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญาและประกาศนียบัตร

(5) เสนอการจัดตั้ง ยุบรวมและเลิกคณะ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันสำนัก
และภาควิชา

(6) พิจารณาการรับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยหรือสถาบันวิชาการชั้นสูงเข้า
สมทบในมหาวิทยาลัย

(7) พิจารณาการแต่งตั้งและถอดถอนอธิการบดี คณบดี รองคณบดี ผู้
อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก หัวหน้าภาควิชา ศาสตราจารย์
รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์

(8) จัดวางระเบียบเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย

(9) แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมมหาวิทยาลัยและกำหนดหน้าที่ของกรรมการ
นั้น

มาตรา 15 ให้นายกสภามหาวิทยาลัยเป็นผู้เรียกประชุมสภามหาวิทยาลัย
ถ้ากรรมการสภามหาวิทยาลัยตั้งแต่สามคนขึ้นไปร้องขอให้สภามหาวิทยาลัย
ประชุมเพื่อพิจารณาอย่างหนึ่งอย่างใด ก็ให้นายกสภามหาวิทยาลัยเรียกประชุมสภา
มหาวิทยาลัย

ในการประชุม ต้องมีกรรมการสภามหาวิทยาลัยมาประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่ง
ของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้นายกสภามหาวิทยาลัยเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีนายกสภามหา
วิทยาลัยไม่อาจมาประชุมได้ ถ้าได้มอบหมายให้บุคคลใดเป็นประธานในที่ประชุมให้
บุคคลนั้นมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับนายกสภามหาวิทยาลัยในการประชุมนั้น

แต่ถ้าไม่ได้มอบหมายก็ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยคนหนึ่ง
เป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา 16 การลงมติให้ถือเสียงคะแนนข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 17 ให้อธิการคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย จะมีรองอธิการบดีคนหนึ่งหรือหลายคนทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยก็ได้

อธิการบดีนั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง โดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย และให้ดำรงตำแหน่งสองปี แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่ได้อีกก็ได้

มาตรา 18 อธิการบดีและรองอธิการบดีต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(1) ได้ปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัย หรือได้ปริญญาเอกหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

(2) ได้ปริญญาจากมหาวิทยาลัย หรือได้ปริญญาหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้กำหนดการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีในมหาวิทยาลัย หรือในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองหรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยมาแล้วรวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่ปี

มาตรา 19 ในกรณีที่ตำแหน่งอธิการบดีว่างลงหรืออธิการบดีไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองอธิการบดีเป็นผู้รักษาการแทน ถ้ามีรองอธิการบดีหลายคน ให้รองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมายเป็นผู้รักษาการแทน ถ้าอธิการบดีไม่ได้มอบหมายให้รองอธิการบดีที่มีอาวุโสเป็นผู้รักษาการแทน

ในกรณีที่ไม่มีรองอธิการบดี ให้สภามหาวิทยาลัยกำหนดกรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่งคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนอธิการบดี

มาตรา 20 เพื่อประโยชน์ในการบังคับบัญชา ให้ถือว่าอธิการบดีเป็นอธิบดี และรองอธิการบดีเป็นรองอธิบดี ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎหมายอื่น ๆ

มาตรา 21 ในคณะหนึ่งให้มีคณบดีคนหนึ่ง เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของคณะจะมีรองคณบดีคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยก็ได้

คณะคณบดี สภามหาวิทยาลัยจะได้แต่งตั้งจากคณาจารย์หรือผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยมาแล้วและให้ดำรงตำแหน่งสี่ปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกก็ได้

ถ้ามีการแบ่งภาควิชา ก็ให้มีหัวหน้าภาควิชาเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของภาควิชา

มาตรา 22 ให้มีคณะกรรมการประจำคณะ ประกอบด้วยคณบดีเป็นประธานกรรมการ รองคณบดี ถ้ามี และหัวหน้าภาควิชาในคณะนั้น เป็นกรรมการ ถ้าในคณะไม่มีการแบ่งภาควิชา หรือมีไม่ถึงสี่ภาควิชา ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณาจารย์ในคณะนี้เป็นกรรมการ หรือเป็นกรรมการเพิ่มเติมให้ได้จำนวนสี่คน

ให้คณะกรรมการประจำคณะหนึ่งแต่งตั้งผู้ใดคนหนึ่งเป็นเลขานุการกรรมการ ซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งสองปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกก็ได้

มาตรา 23 คณะกรรมการประจำคณะ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (1) วางระเบียบของคณะด้วยความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย
- (2) กำหนดหลักสูตรและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย

(3) จัดการสอบไล่

(4) รับปรึกษาและให้ความเห็นแก่คณบดี

มาตรา 24 ให้บัณฑิตวิทยาลัย ให้มีคณบดีคนหนึ่ง เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของบัณฑิตวิทยาลัย จะมีรองคณบดีคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยก็ได้

คณะคณบดี สภามหาวิทยาลัยจะได้แต่งตั้งจากคณาจารย์หรือผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งสภามหาวิทยาลัยมาแล้ว และให้ดำรงตำแหน่งสี่ปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้

ถ้ามีการแบ่งภาควิชา ก็ให้มีหัวหน้าภาควิชาเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของภาควิชา

มาตรา 25 ให้มีคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ประกอบด้วยคณบดี เป็นประธานกรรมการ รองคณบดีและหัวหน้าภาควิชา ถ้ามี เป็นกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งจากคณาจารย์ในบัณฑิตวิทยาลัยมีจำนวนไม่เกินเก้าคน

ให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้งผู้ใดคนหนึ่งเป็นเลขานุการ กรรมการซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งสองปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้

มาตรา 26 คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (1) วางระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัยด้วยความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย
- (2) กำหนดหลักสูตรและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อเสนอต่อสภา

มหาวิทยาลัย

- (3) จัดการสอบไล่

- (4) รับปรึกษาให้ความเห็นแก่คณบดี

มาตรา 27 ในสถาบัน ให้มีผู้อำนวยการสถาบันคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของสถาบัน

มาตรา 28 ให้มีคณะกรรมการประจำสถาบัน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถาบันเป็นประธานกรรมการ และกรรมการซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งจากคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยนั้นมีจำนวนไม่เกินเก้าคน

ให้มีคณะกรรมการประจำสถาบันแต่งตั้งผู้ใดคนหนึ่งเป็นเลขานุการ กรรมการซึ่งมหาวิทยาลัยแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งสองปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้

มาตรา 29 คณะกรรมการประจำสถาบันมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (1) วางระเบียบของสถาบันด้วยความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย
- (2) กำหนดหลักสูตรและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อเสนอต่อสภามหา

วิทยาลัย

- (3) จัดการสอบไล่

- (4) รับปรึกษาและให้ความเห็นชอบแก่ผู้อำนวยการสถาบัน

มาตรา 30 ในสำนัก ให้มีผู้อำนวยความสะดวกคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของสำนัก

มาตรา 31 ให้มีคณะกรรมการประจำสำนัก ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักเป็นประธานกรรมการ และกรรมการซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งจากคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีจำนวนไม่เกินเก้าคน

ให้มีคณะกรรมการประจำสำนักแต่งตั้งผู้ใดคนหนึ่งเป็นเลขานุการ กรรมการซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งสองปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้

มาตรา 32 คณะกรรมการประจำสำนักมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (1) วางระเบียบของสำนักด้วยความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย
- (2) กำหนดหลักสูตรและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อเสนอต่อวิทยาลัย
- (3) จัดการสอบไล่
- (4) รับปรึกษาและให้ความเห็นแก่ผู้อำนวยการสำนัก

มาตรา 34 คณาจารย์ในมหาวิทยาลัย มีดังนี้

- (1) ศาสตราจารย์ซึ่งอาจเป็นศาสตราจารย์ประจำหรือศาสตราจารย์พิเศษ
- (2) รองศาสตราจารย์
- (3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์

มาตรา 35 ศาสตราจารย์พิเศษนั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ซึ่งไม่ได้เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญของมหาวิทยาลัย

มาตรา 36 ศาสตราจารย์ประจำซึ่งพ้นตำแหน่งไปโดยไม่มีความผิด ให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณ

มาตรา 37 ศาสตราจารย์ต้องมีคุณวุฒิ ดังนี้

- (1) ได้ปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัย หรือได้ปริญญาหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองและได้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีในมหาวิทยาลัย หรือในมหาวิทยาลัยหรือในสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการศึกษาถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าได้ผลดี หรือ

(2) ใ้ปริญญโทจากมหาวิทยาลัย หรือใ้ปริญญโท หรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองและใ้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีในมหาวิทยาลัย หรือในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองและใ้ทำการวิจัยถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าใ้ผลดี หรือ

(3) ใ้ปริญญจากมหาวิทยาลัย หรือใ้ปริญญตรีหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และใ้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบห้าปีในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองและใ้ทำการวิจัยถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าใ้ผลดี หรือ

(4) ใ้ปริญญจากมหาวิทยาลัย หรือใ้ปริญญหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และใ้ทำการวิจัยถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าใ้ผลดีเป็นพิเศษในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย

มาตรา 38 รองศาสตราจารย์ต้องมีคุณวุฒิดังนี้

(1) ใ้ปริญญเอกจากมหาวิทยาลัย หรือใ้ปริญญเอกหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และใ้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และใ้ทำการวิจัยถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าใ้ผลดี หรือ

(2) ใ้ปริญญโทจากมหาวิทยาลัย หรือใ้ปริญญโทหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองและใ้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดปีในมหาวิทยาลัยหรือในมหาวิทยาลัยหรือในสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และใ้ทำการวิจัยถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าใ้ผลดี หรือ

(3) ได้ปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย หรือได้ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองและได้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีในมหาวิทยาลัย หรือในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการวิจัยถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าได้ผลดี

มาตรา 39 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ต้องมีคุณวุฒิดังนี้

(1) ได้ปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัย หรือได้ปริญญาเอกหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีในมหาวิทยาลัยหรือในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

(2) ได้ปริญญาโทจากมหาวิทยาลัย หรือได้ปริญญาโทหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองและได้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปีในมหาวิทยาลัย หรือในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

(3) ได้ปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย หรือได้ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองและได้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดปีในมหาวิทยาลัย หรือในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง

มาตรา 40 อาจารย์ประจำต้องมีคุณวุฒิได้ปริญญาจากมหาวิทยาลัย หรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองหรือเป็นผู้ชำนาญในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย

อาจารย์พิเศษนั้นอธิการบดีจะได้แต่งตั้งขึ้นประจำปีการศึกษาตามคำแนะนำของคณะคณาจารย์ที่มีคุณวุฒิเช่นเดียวกับอาจารย์ประจำ

หมวด 3

ปริญญาและเครื่องหมายวิทยฐานะ

มาตรา 41 ปริญญามีสามชั้น คือ

เอก	เรียกว่า	คุณบัณฑิต	ใช้อักษรย่อ	ด.
โท	เรียกว่า	มหาบัณฑิต	ใช้อักษรย่อ	ม.
ตรี	เรียกว่า	บัณฑิต	ใช้อักษรย่อ	บ.

มาตรา 42 มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญาในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย

การกำหนดให้สาขาวิชาใดมีปริญญาชั้นใด และจะใช้อักษรย่อสำหรับสาขาวิชานั้นอย่างไรให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 43 สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อบังคับให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง หรือปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับสองก็ได้

มาตรา 44 สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อบังคับกำหนดให้มีประกาศนียบัตรชั้นสูงอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรใดดังนี้

(1) ประกาศนียบัตรชั้นสูง ออกให้ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาใดได้รับปริญญาแล้ว

(2) อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตร ออกให้ผู้สำเร็จการศึกษากตามหลักสูตรในสาขาวิชาที่ยังไม่ถึงชั้นปริญญา

(3) อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตร ออกให้ผู้สำเร็จการศึกษาเฉพาะสาขาวิชา

มาตรา 45 มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญากิตติมศักดิ์แก่บุคคลซึ่งสภามหาวิทยาลัยเห็นว่าทรงคุณวุฒิสมควรแก่ปริญญานั้น ๆ

มาตรา 46 มหาวิทยาลัยจะจัดให้มีครุวิทยฐานะเป็นเครื่องหมายวิทยฐานะของผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูงอนุปริญญา และประกาศนียบัตรก็ได้

การกำหนดลักษณะชนิด ประเภท และส่วนประกอบครุยวิทยฐานะ และเพิ่มวิทยฐานะให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ครุยวิทยฐานะและเพิ่มวิทยฐานะ จะใช้ในโอกาสใด โดยมีเงื่อนไขอย่างไรใด ให้เป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

มาตรา 47 สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อบังคับกำหนดให้มี เครื่องแบบ เครื่องหมายหรือเครื่องแต่งกายนักศึกษาได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด 4

บทกำหนดโทษ

มาตรา 48 ผู้ใดใช้ครุยวิทยฐานะ เครื่องแบบ เครื่องหมายหรือเครื่องหมายแต่งกายนักศึกษาของมหาวิทยาลัยโดยไม่มีสิทธิที่จะใช้ หรือแสดงด้วยประการใด ๆ ว่าตนมีปริญญาระดับชั้นสูง อนุปริญญาระดับชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรของมหาวิทยาลัยโดยที่ตนไม่มี ถ้าได้กระทำเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิที่จะใช้หรือมีวิทยฐานะ เช่นนั้นต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือทั้งปรับทั้งจำ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 49 ในวาระเริ่มแรกเมื่อยังไม่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งอธิการบดี รองอธิการบดีและคณบดี ให้สภามหาวิทยาลัยประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นนายกสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสี่คนและไม่เกินเก้าคน เป็นกรรมการและให้เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติเป็นเลขาธิการสภามหาวิทยาลัยอีกตำแหน่งหนึ่ง

มาตรา 50 ให้มหาวิทยาลัยตั้งแต่ระยะที่เริ่มดำเนินการมีส่วนราชการ
ดังนี้

- (1) สำนักงานอธิการบดี
- (2) คณะนิติศาสตร์
- (3) คณะบริหารศาสตร์
- (4) คณะมนุษยศาสตร์
- (5) คณะศึกษาศาสตร์
- (6) สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล

การยุบเลิกส่วนราชการในวรรคหนึ่ง ต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ - เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากประเทศไทยมีพลเมืองเพิ่มมากขึ้น เป็นเหตุให้นักเรียน นักศึกษาไม่มีที่เล่าเรียน ดังปรากฏปัญหาเป็นมาทุก ๆ ปี เพราะมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีนักศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่ที่เล่าเรียนคับแคบ ไม่อาจรับนักศึกษาเพิ่มจำนวนขึ้นได้ และเพื่อให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นตลาดวิชารับนักศึกษาได้ทั่วไป โดยมาฟังที่มหาวิทยาลัยก็ได้ หรือจะรับข้อคำสอนจากมหาวิทยาลัยไปเรียนด้วยตนเองแล้วมาสมัครสอบก็ได้เป็นการให้การศึกษาแก่ชนทุกชั้น เพื่อสร้างคุณภาพความรู้ความสามารถของประชาชนคนไทยให้สูงขึ้นทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ และเป็นการสกัดกั้นมิให้นักศึกษาไปหาที่เล่าเรียนในต่างประเทศ อันเป็นการสูญเสียเงินตราต่างประเทศปีหนึ่ง ๆ มีไม่น้อย และเป็นการแก้ข้อกล่าวหาที่ว่านักศึกษาไม่มีที่เล่าเรียนจะได้หมดสิ้นไป

พระราชบัญญัติ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2521¹

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2521
เป็นปีที่ 33 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2521"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา 5 ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นมหาวิทยาลัยหนึ่ง เรียกว่า "มหาวิทยาลัยรามคำแหง" เป็นสถานบันการศึกษาและวิจัยแบบตลาดวิชา ที่ผู้ศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ก็ได้ โดย

---

¹"พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2521"
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 95 ลงวันที่ 17 สิงหาคม 2521

ให้มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาระดับอาชีวศึกษาและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ส่งเสริม
วิชาการและวิชาชีพชั้นสูง และทะนุบำรุงวัฒนธรรม

ให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นกรม สังกัดทบวง
มหาวิทยาลัย

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
รามคำแหง พ.ศ. 2514 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา 7 การจัดตั้ง ยุบรวม และเลิกคณะ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน
และสำนักตามมาตรา 6 นอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 50 ให้ตราเป็นพระราช
กฤษฎีกา

การแบ่งส่วนราชการเป็นภาควิชา สำนักงานเลขานุการ กองและแผนก
ให้ทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา"

มาตรา 5 ให้ยกเลิกความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
รามคำแหง พ.ศ. 2514 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา 8 ภายใต้วัตถุประสงค์ตามมาตรา 5 มหาวิทยาลัยจะรับบัณฑิต
วิทยาลัย วิทยาลัยหรือสถาบันวิชาการชั้นสูงอื่นเข้าสมทบในมหาวิทยาลัยก็ได้ และ
มีอำนาจให้ปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรชั้นใด
ชั้นหนึ่งแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยหรือสถาบันวิชาการชั้นสูง
นั้น ๆ ได้

การรับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยหรือสถาบันวิชาการชั้นสูงเข้าสมทบใน
มหาวิทยาลัยให้ทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การควบคุมบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยหรือสถาบันวิชาการชั้นสูง ซึ่งเข้าสมทบ
มหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด"

มาตรา 6 ให้ยกเลิกความในมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
รามคำแหง พ.ศ. 2514 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา 11 ผู้มีสิทธิเข้าศึกษาชั้นปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย ต้องมี
คุณสมบัติตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด และต้อง

- (1) สอบไล่ได้มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือ
- (2) เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งมีตำแหน่งและเงินเดือนตั้งแต่ระดับ 2 หรือเทียบเท่าขึ้นไป และมีพื้นความรู้สอบไล่ได้มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า หรือ
- (3) เป็นผู้ซึ่งสภามหาวิทยาลัยได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้รับเข้าศึกษาได้

ทั้งนี้โดยไม่ต้องสอบคัดเลือก แต่ในการรับสมัครผู้มีสิทธิสมัครเข้าศึกษาตาม (1) และ (2) สภามหาวิทยาลัยอาจจำกัดจำนวนผู้สมัครเข้าศึกษา โดยกำหนดระดับผลการศึกษาของผู้สมัคร หรือกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกอย่างอื่นตามที่เห็นสมควรก็ได้

การกำหนดระดับผลการศึกษาหรือหลักเกณฑ์การคัดเลือกอย่างอื่นตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด"

มาตรา 7 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 11 ทวิ ของหมวด 1 บททั่วไปแห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514

"มาตรา 11 ทวิ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าศึกษาและการรับเข้าศึกษาในชั้นที่สูงกว่าชั้นปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด ทั้งนี้ โดยไม่ต้องสอบคัดเลือก"

มาตรา 8 ให้ยกเลิกความในมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา 46 มหาวิทยาลัยจะจัดให้มีครูวิทยฐานะและเสริมวิทยฐานะเป็นเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะของกรรมการสภามหาวิทยาลัย อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสภามหาวิทยาลัย ผู้อำนวยการสำนัก คณาจารย์ในมหาวิทยาลัย และของผู้ได้ปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญา และประกาศนียบัตร ก็ได้

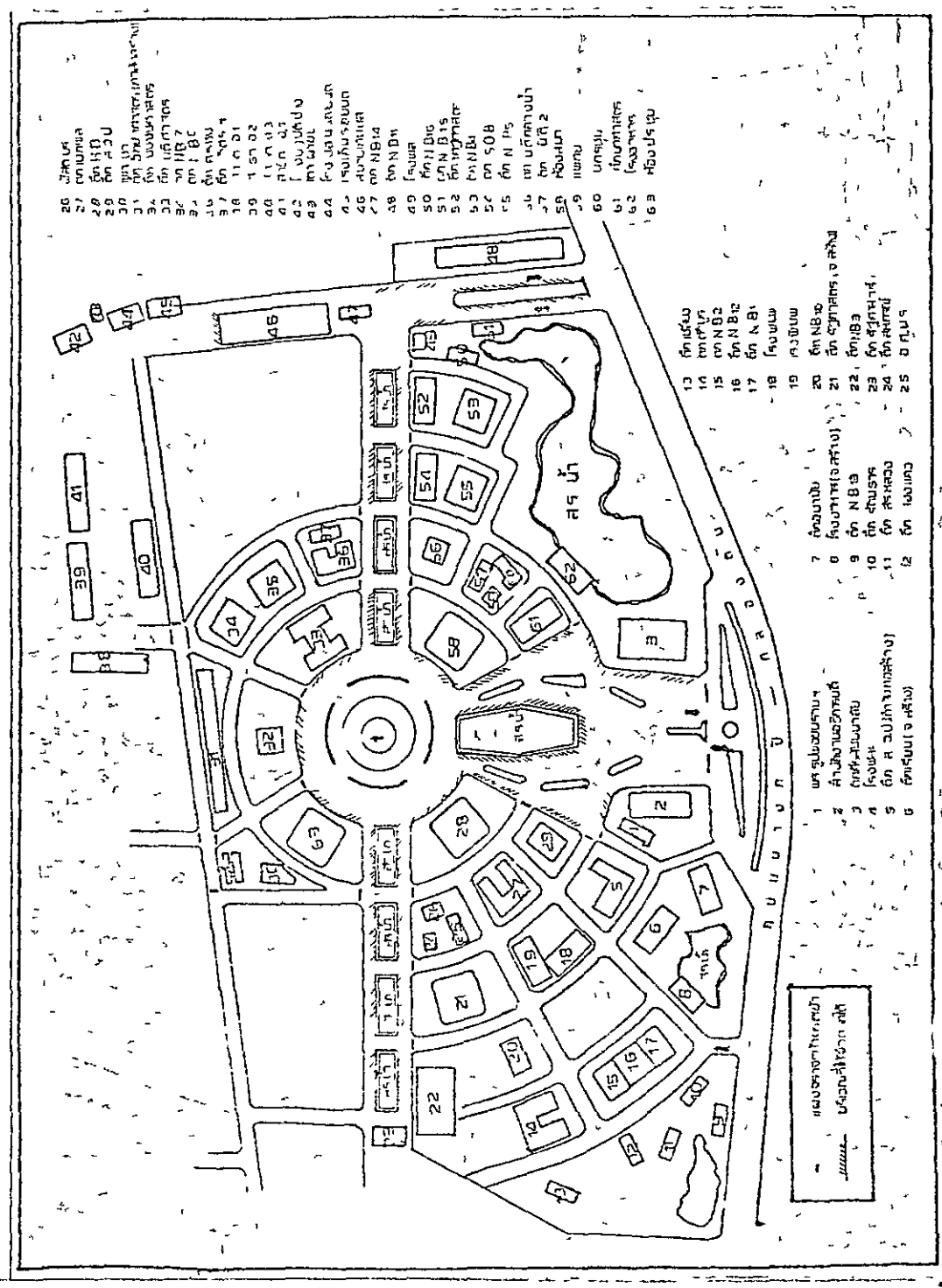
การกำหนดลักษณะ ชนิด ประเภท และส่วนประกอบของครูวิทยฐานะและเสริมวิทยฐานะ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ครูวิทยฐานะและเพิ่มวิทยฐานะจะใช้ในโอกาสใด โดยมีเงื่อนไขอย่างใด ให้เป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด"

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ - เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนอาคารสถานที่เรียน และมหาวิทยาลัยรามคำแหงไม่อยู่ในฐานะที่จะควบคุมจำนวนนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ให้อยู่ในวิสัยที่จะจัดการเรียนการสอนตามกำลังบุคลากรและอาคารสถานที่เรียนที่มีอยู่ได้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยให้สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจจำกัดจำนวนผู้สมัคร เข้าศึกษาโดยอาศัยการกำหนดระดับผลการศึกษาของ ผู้สมัครหรือหลักเกณฑ์การคัดเลือกอย่างอื่นได้ แต่ยังคงหลักการเดิมในอันที่จะต้อง สอดกักเลือก กับเห็นสมควรกำหนดให้มีครูวิทยฐานะของกรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้บริหารมหาวิทยาลัย และคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย จึงจำเป็นต้องตราพระราช บัญญัตินี้ขึ้น

แผนภูมิ 3 พลังอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีการศึกษา 2520